

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพ และความสามารถในการแข่งขัน ด้านดิจิทัลของประเทศ

ในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)
และ ระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)

สารบัญ

หน้า

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ
ในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)

บทที่ 1 บทนำ	1-1
บทที่ 2 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล องค์ความรู้ ระเบียบวิธีการจัดเก็บข้อมูล การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของสถาบัน หรือองค์กรในระดับนานาชาติที่สำคัญ	2-1
2.1 IMD World Digital Competitiveness Ranking (DCR)	2-2
2.2 IMD World Competitiveness Ranking (WCR)	2-4
2.3 WEF Global Competitive Index (GCI)	2-5
2.4 ICT Development Index (IDI)	2-7
2.5 Digital Government Index (DGI)	2-9
2.6 E-Government Development Index (EGDI)	2-10
2.7 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างแนวทางการจัดอันดับ ความสามารถในการแข่งขันในมิติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของสถาบันหรือองค์กร ในระดับนานาชาติที่สำคัญ	2-12
บทที่ 3 การศึกษาวิเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และ/หรือแผนงาน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ของประเทศ	3-1
3.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	3-1
3.2 แผนปฏิรูปประเทศ	3-10
3.3 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 (พ.ศ. 2564 – 2565)	3-14

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 การศึกษาวิเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และ/หรือแผนงาน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ของประเทศ (ต่อ)	
3.3.1 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	3-14
3.3.2 แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ อันเป็นผล มาจากสถานการณ์โควิด-19 (พ.ศ. 2564 – 2565)	3-23
3.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)	3-29
3.5 (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)	3-31
3.6 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580)	3-36
3.7 แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2563 – 2565	3-39
บทที่ 4 ผลการศึกษาวิเคราะห์ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน ด้านดิจิทัลของประเทศ เปรียบเทียบผลการจัดอันดับกับต่างประเทศ	4-1
4.1 ผลการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการจัดอันดับความสามารถ ในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ เปรียบเทียบผลการจัดอันดับ กับต่างประเทศ	4-1
4.1.1 การเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ของไทยกับประเทศอื่นที่น่าสนใจในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559 – 2563)	4-1
4.1.2 ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันในมิติ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศไทย โดยเปรียบเทียบผลการจัดอันดับกับ ต่างประเทศ	4-9

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4	ผลการศึกษาวิเคราะห์ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทย เปรียบเทียบผลการจัดอันดับกับต่างประเทศ (ต่อ)	
4.1.3	สรุปการเปรียบเทียบผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลระหว่างประเทศไทยและประเทศที่มีศักยภาพด้านดิจิทัลสูง	4-14
4.1.4	ผลการศึกษาวิเคราะห์ตัวอย่าง/ โครงการที่น่าสนใจของประเทศไทยที่มีผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลที่ดี	4-16
4.2	ผลการศึกษาวิเคราะห์ผลการศึกษาข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐานและ IT Integration	4-22
4.3	ความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2564	4-27
บทที่ 5	การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา และอุปสรรคการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย (TOWS Matrix)	5-1
บทที่ 6	ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทยในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)	6-1
6.1	ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทยในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)	6-1
6.1.1	รายละเอียดยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทยในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)	6-1
ยุทธศาสตร์ที่ 1	ยกระดับประสิทธิภาพของกลไกการทำงานระหว่างหน่วยงานรัฐให้เหมาะสมกับการเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัล	6-11

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

**บทที่ 6 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน
ด้านดิจิทัลของประเทศในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)
และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575) (ต่อ)**

ยุทธศาสตร์ที่ 2	ส่งเสริมศักยภาพอุตสาหกรรมดิจิทัลของไทย	6-15
ยุทธศาสตร์ที่ 3	บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล ที่เหมาะสม	6-21
ยุทธศาสตร์ที่ 4	เสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ	6-28
ยุทธศาสตร์ที่ 5	ส่งเสริมกระบวนการ Digital Transformation ในประเทศไทย	6-35
6.1.2	กลไกในการขับเคลื่อน ติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน ด้านดิจิทัลของประเทศในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)	6-48

สารบัญแนภาพ

หน้า

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ ในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)

บทที่ 1 บทนำ

แผนภาพที่ 1.1	การจัดทำ “ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ” บนมิติการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของ International Institute for Management Development (IMD)	1-2
---------------	--	-----

บทที่ 2 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล องค์ความรู้ ระเบียบวิธีการจัดเก็บข้อมูล การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของสถาบัน

แผนภาพที่ 2.1	การคำนวณอันดับของ DCR	2-3
แผนภาพที่ 2.2	การคำนวณอันดับของ WCR	2-5
แผนภาพที่ 2.3	ผลการจัดอันดับ GCI ของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2562	2-6
แผนภาพที่ 2.4	แบบจำลอง IDI	2-8
แผนภาพที่ 2.5	ตัวชี้วัดย่อยของ IDI และน้ำหนัก	2-8
แผนภาพที่ 2.6	ข้อเสนอแนะหลักยุทธศาสตร์รัฐบาลดิจิทัลของ The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)	2-9
แผนภาพที่ 2.7	Digital Government Policy Framework (DGPG) ของ The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)	2-10
แผนภาพที่ 2.8	กรอบแนวคิด EDGI	2-11

บทที่ 4 ผลการศึกษาวิเคราะห์ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน ด้านดิจิทัลของประเทศ เปรียบเทียบผลการจัดอันดับกับต่างประเทศ

แผนภาพที่ 4.1	ภาพรวมผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของไทย ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559 – 2563)	4-1
---------------	---	-----

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4	ผลการศึกษาวิเคราะห์ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ เปรียบเทียบผลการจัดอันดับกับต่างประเทศ (ต่อ)	
แผนภาพที่ 4.2	ภาพรวมผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของไทย ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559 – 2563) ในมิติความรู้	4-2
แผนภาพที่ 4.3	การเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านดิจิทัล ในมิติความรู้ ระหว่างไทยกับประเทศอื่นที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลก และประเทศที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอันดับในทางที่ดี ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา	4-4
แผนภาพที่ 4.4	ภาพรวมผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของไทย ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559 – 2563) ในมิติเทคโนโลยี	4-4
แผนภาพที่ 4.5	การเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านดิจิทัล ในมิติเทคโนโลยี ระหว่างไทยกับประเทศอื่นที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลก และประเทศที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอันดับในทางที่ดี ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา	4-6
แผนภาพที่ 4.6	ภาพรวมผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของไทย ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559 – 2563) ในมิติความพร้อมในอนาคต	4-7
แผนภาพที่ 4.7	การเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านดิจิทัล ในมิติความพร้อมในอนาคต ระหว่างไทยกับประเทศอื่นที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลก และประเทศที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอันดับในทางที่ดี ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา	4-9

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

หน้า

**บทที่ 4 ผลการศึกษาวิเคราะห์ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน
ด้านดิจิทัลของประเทศ เปรียบเทียบผลการจัดอันดับกับต่างประเทศ
(ต่อ)**

แผนภาพที่ 4.8	การวิเคราะห์จุดแข็ง – จุดอ่อนของประเทศที่ได้รับคัดเลือก ทั้ง 7 ประเทศที่จะทำการศึกษา Best Practices	4-10
แผนภาพที่ 4.9	ภาพรวมผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้านดิจิทัลของไทย ปี พ.ศ. 2560 – 2564	4-27
แผนภาพที่ 4.10	รายละเอียดผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้านดิจิทัลของไทย ในมิติความรู้ ปี พ.ศ. 2564	4-28
แผนภาพที่ 4.11	รายละเอียดผลการจัดอันดับขีดความสามารถใน การแข่งขันด้านดิจิทัลของไทย ในมิติเทคโนโลยี ปี พ.ศ. 2564	4-29
แผนภาพที่ 4.12	รายละเอียดผลการจัดอันดับขีดความสามารถใน การแข่งขันด้านดิจิทัลของไทย ในมิติความพร้อม ในอนาคต ปี พ.ศ. 2564	4-30

**บทที่ 6 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน
ด้านดิจิทัลของประเทศในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)
และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)**

แผนภาพที่ 6.1	ภาพทัศน์ความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศ - ระยะที่ 1 Digital Adopter (พ.ศ. 2566 – 2570)	6-5
แผนภาพที่ 6.2	ภาพทัศน์ความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศ - ระยะที่ 2 Digital Performer (พ.ศ. 2571 – 2575)	6-7

สารบัญตาราง

หน้า

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ
ในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)

บทที่ 2 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล องค์ความรู้ ระเบียบวิธีการจัดเก็บข้อมูล

การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของสถาบัน

ตารางที่ 2.1 ผลการจัดอันดับของไทยเทียบกับกลุ่ม EDGI สูงที่สุดในเอเชีย 2-12

ตารางที่ 2.2 การเปรียบเทียบภาพรวมของดัชนีจัดอันดับความสามารถ
ด้านดิจิทัลของประเทศของสถาบันการจัดระดับโลกต่าง ๆ 2-15

ตารางที่ 2.3 กลุ่มปัจจัยและปัจจัยย่อยในการจัดอันดับ IMD Digital
Competitiveness 2-16

บทที่ 4 ผลการศึกษาวิเคราะห์ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน

ด้านดิจิทัลของประเทศ เปรียบเทียบผลการจัดอันดับกับต่างประเทศ

ตารางที่ 4.1 สรุปการเปรียบเทียบผลการจัดอันดับขีดความสามารถ
ในการแข่งขันด้านดิจิทัลระหว่างประเทศไทย และประเทศ
ที่มีศักยภาพด้านดิจิทัลสูง 4-14

บทที่ 5 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา และอุปสรรคการเพิ่มขีด

ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (TOWS Matrix)

ตารางที่ 5.1 การวิเคราะห์กลยุทธ์จากจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส
และภัยคุกคามของการเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัล
ของประเทศ (TOWS Matrix) 5-3

บทที่ 6 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน

ด้านดิจิทัลของประเทศในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)

ตารางที่ 6.1 ภาพทัศน์ความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศ
(พ.ศ. 2566 – 2575) 6-8

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575) (ต่อ)	
ตารางที่ 6.2 แผนที่กลยุทธ์ (Strategic Map) วิสัยทัศน์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ	6-41
ตารางที่ 6.3 สรุปความเร่งด่วนในระดับแนวทางการดำเนินงานของแต่ละยุทธศาสตร์ใน 3 ระดับ	6-43
ตารางที่ 6.4 ปัจจัยความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นยุทธศาสตร์และกรอบการวัดความสามารถด้านดิจิทัลโดย IMD	6-48

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

ในการจัดทำ “ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ” นั้น มีการศึกษาวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องของ 5 ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ได้แก่

1. ผลการศึกษวิเคราะห์ข้อมูล องค์ความรู้ ระเบียบวิธีการจัดเก็บข้อมูล การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของสถาบันหรือองค์การในระดับนานาชาติที่สำคัญ
2. ผลการศึกษวิเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และ/หรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ
3. ผลการศึกษวิเคราะห์ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ เปรียบเทียบผลการจัดอันดับกับต่างประเทศ
4. ผลที่ได้จากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ (หน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานวิชาการ)
5. ความรู้ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของผู้วิเคราะห์

ต่อจากนั้น ได้นำผลการศึกษาที่ได้จากทั้ง 5 ปัจจัยข้างต้นมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา และอุปสรรคในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (TOWS Matrix) เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิต (Output) กล่าวคือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศในระยะกลาง (5 ปี) และระยะยาว (10 ปี) รวมถึง แผนงานการพัฒนาอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศใน 2 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ (Real Improvement) และมิติที่ 2 การพัฒนาอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (Index Improvement) โดยได้แสดงภาพรวมของการจัดทำ “ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ” บนมิติการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของ International Institute for Management Development (IMD) ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ไว้ในแผนภาพที่ 1.1

แผนภาพที่ 1.1 การจัดทำ “ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ” บนมิติการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของ International Institute for Management Development (IMD)

ทั้งนี้ สำหรับผลการศึกษาทั้งหมดของปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Output) นั้น จะนำเสนอไว้ตามลำดับในแต่ละบทของรายงานเล่มนี้

บทที่ 2

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล องค์ความรู้ ระเบียบ
วิธีการจัดเก็บข้อมูล การจัดอันดับความสามารถ
ในการแข่งขันด้านดิจิทัลของสถาบัน
หรือองค์กรในระดับนานาชาติที่สำคัญ

บทที่ 2

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล องค์ความรู้ ระเบียบวิธีการจัดเก็บข้อมูล การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของ สถาบัน หรือองค์กรในระดับนานาชาติที่สำคัญ

ความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของแต่ละประเทศมักได้รับการประเมินจากดัชนีผสม (Composite Index) ลักษณะต่าง ๆ ที่จัดทำโดยองค์กรด้านวิชาการระดับนานาชาติ เช่น International Institute for Management Development (IMD) World Economic Forum (WEF) และ International Telecommunication Union (ITU) เป็นต้น ในการกำหนดเครื่องมือชี้วัดในระดับนานาชาติย่อมมีข้อจำกัดในด้านความน่าเชื่อถือ และความแม่นยำที่แตกต่างกัน ซึ่งมักขึ้นอยู่กับกรอบและตัวชี้วัดย่อยของแต่ละดัชนี คุณภาพของข้อมูล และความสอดคล้องกับบริบทของแต่ละประเทศ การวิเคราะห์ถึงที่มาของข้อมูล กระบวนการวิธีการเก็บข้อมูล ตลอดจนตัวเลือกของตัวชี้วัด ย่อมเป็นประเด็นพื้นฐานเพื่อประเมินความน่าเชื่อถือของดัชนีความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ

การใช้ดัชนีเหล่านี้ในการกำหนดนโยบายสาธารณะจำเป็นต้องเข้าใจถึงบริบทและข้อจำกัดของดัชนีจากหลายองค์กร จึงจำเป็นต้องนำเสนอกรอบแนวคิด กระบวนการวิธีการวิเคราะห์ดัชนี และตัวชี้วัดสำคัญของดัชนีความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล เพื่อให้เข้าใจและจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัด เพื่อให้ดัชนีสามารถสะท้อนข้อเท็จจริงและเป็นปัจจุบันมากที่สุด

ปัจจุบัน ความสามารถในการแข่งขันดิจิทัลของประเทศเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ข้อมูลการจัดอันดับเป็นข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ (Benchmark) เพื่อเทียบระดับการพัฒนาและความพร้อมในด้านดิจิทัล ซึ่งมักใช้ในการจัดทำนโยบายและเป็นข้อมูลพื้นฐานของนักลงทุนต่างชาติ ในการตัดสินใจทำธุรกิจกับประเทศต่าง ๆ อีกด้วย การจัดอันดับและการสร้างดัชนีนี้ได้รับการดำเนินการโดยสถาบันระดับนานาชาติ ที่จัดอันดับและวัดสมรรถนะของประเทศต่าง ๆ ในลักษณะของดัชนี โดยมีแหล่งอ้างอิงอย่างกว้างขวาง คือ IMD World Digital Competitiveness Ranking ของ International Institute for Management Development (IMD) ซึ่งเป็นดัชนีเพียงหนึ่งเดียว ที่มององค์รวมของความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศ โดยหากเปรียบเทียบกับ การจัดอันดับหรือดัชนีอื่น ก็จะเน้นภาพความสามารถในการแข่งขันในองค์รวมที่มากกว่าดิจิทัล เช่น IMD World Competitiveness Ranking (WCR) ของ International Institute for Management Development (IMD) และ The Global Competitive Index (GCI) รายงานของ World Economic Forum (WEF) หรือการจัดอันดับที่มุ่งเฉพาะด้านเทคโนโลยี

เช่น ICT Development Index (IDI) ของ International Telecommunication Union (ITU) และ The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) Digital Government Index (DGI) เป็นต้น

การวิเคราะห์หลักการ ข้อมูล องค์ความรู้ ระเบียบวิธีการจัดเก็บข้อมูล รวมถึงแนวทางการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันในมิติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของสถาบันหรือองค์กรในระดับนานาชาติที่สำคัญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 IMD World Digital Competitiveness Ranking (DCR)

หน่วยงานพัฒนาดัชนี IMD World Digital Competitiveness Ranking (DCR) คือ สถาบัน International Institute for Management Development (IMD) โดยมีจุดมุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลในภาพรวม ซึ่งสะท้อนทั้งเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน เรื่องกำลังคน ความสามารถในการวิจัยพัฒนา ตลอดจนความสามารถของภาคเอกชนที่เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจสำคัญ ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2564 มีประเทศที่เข้ารับการประเมินทั้งหมด 64 ประเทศ โดยอาศัยการคำนวณตัวชี้วัดย่อย 52 ตัวชี้วัด แบ่งออกเป็น 3 ด้านปัจจัยหลัก ได้แก่

- 1) ด้านความรู้ดิจิทัล (Knowledge) โดยมีปัจจัยย่อย ได้แก่ ปัจจัยย่อยเรื่องศักยภาพบุคลากร (Talent) ปัจจัยย่อยเรื่องการศึกษาและการฝึกอบรม (Training & Education) และปัจจัยย่อยเรื่องศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Concentration)
- 2) ด้านเทคโนโลยี (Technology) โดยมีปัจจัยย่อย ได้แก่ ปัจจัยย่อยเรื่องกรอบกฎหมาย (Regulatory Framework) ปัจจัยย่อยเรื่องตลาดทุน (Capital) และปัจจัยย่อยเรื่องโครงสร้างด้านเทคโนโลยี (Technological Framework)
- 3) ด้านความพร้อมในอนาคต (Future Readiness) โดยมีปัจจัยย่อย ได้แก่ ปัจจัยย่อยเรื่องทัศนคติที่ยืดหยุ่น (Adaptive Attitudes) ปัจจัยย่อยเรื่องความคล่องตัวของธุรกิจ (Business Agility) และปัจจัยย่อยเรื่องบูรณาการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล (IT Integration)

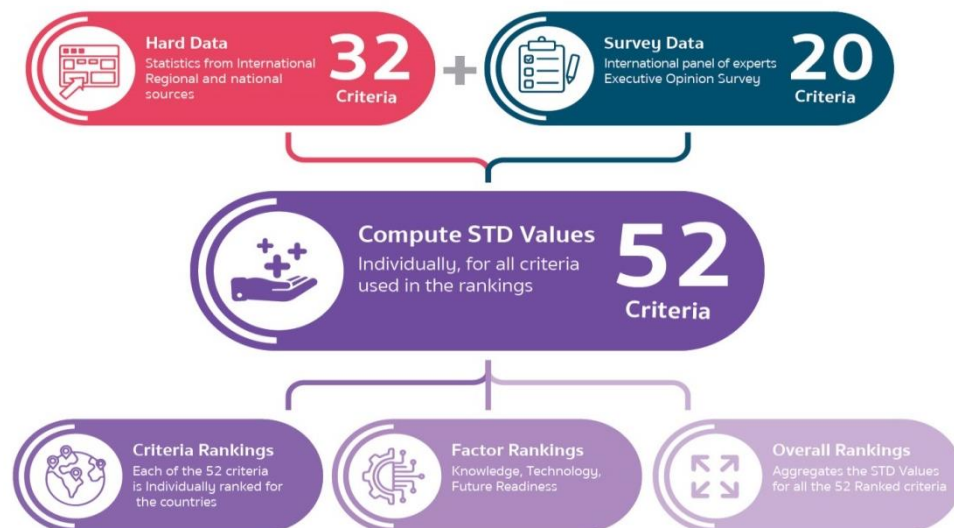
การจัดอันดับของ DCR จะอาศัยการผสมผสานกันระหว่างการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ และการเก็บข้อมูลสำรวจโดยสถาบัน International Institute for Management Development (IMD) ผ่านสถาบันร่วมเก็บข้อมูลในแต่ละประเทศ โดยในประเทศไทย มีสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย (TMA) เป็นผู้เก็บข้อมูลสำรวจและนำส่งข้อมูลทุติยภูมิอื่น ๆ ให้กับสถาบัน International Institute for Management Development (IMD)

การสำรวจของดัชนี DCR จะอาศัยการสำรวจผู้บริหาร (IMD Executive Opinion Survey) ซึ่งจะเป็นแบบสอบถามให้กับผู้นำธุรกิจ และองค์กรภาครัฐของประเทศ โดยจะเป็นแบบสอบถามที่ใช้กับการจัดอันดับ World Competitiveness Ranking (WCR) ของสถาบัน International Institute for

Management Development (IMD) แต่จะคัดเลือกเพียงบางคำถามที่ทางสถาบัน International Institute for Management Development (IMD) เห็นว่าเหมาะสมกับ DCR มาประมวลผลในการคำนวณการจัดอันดับที่มีตัวชี้วัด 20 ตัว จากทั้งหมด 52 ตัว

สำหรับข้อมูลทุติยภูมิ DCR อาศัยข้อมูลจากหลายแหล่ง ทั้งที่เป็นแหล่งข้อมูลทางการจากสถาบันระดับนานาชาติ และข้อมูลที่เก็บโดยภาคเอกชน อาทิ United Nations (UN), International Telecommunication Union (ITU) , The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), The United Nations Development Programme (UNDP), Standard & Poor's (S&P), The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), World Intellectual Property Organization (WIPO), International Federation of Robotics (IFR), Thomson One Banker และ Euromonitor International เป็นต้น โดยกระบวนการมีหลายแหล่งข้อมูลที่ไม่เปิดเผย ซึ่ง DCR ใช้ข้อมูลทุติยภูมิในตัวชี้วัดย่อย 32 ตัว จาก 52 ตัวชี้วัด

การคำนวณอันดับจะอาศัยแบบจำลองที่พัฒนาโดยสถาบัน International Institute for Management Development (IMD) (ไม่เปิดเผย) จากตัวชี้วัดย่อยทั้งหมด ซึ่งภาพรวมของการคำนวณ DCR สามารถแสดงในแผนภาพที่ 2.1

แผนภาพที่ 2.1 การคำนวณอันดับของ DCR¹

¹ IMD World Digital Competitiveness Ranking 2021

2.2 IMD World Competitiveness Ranking (WCR)

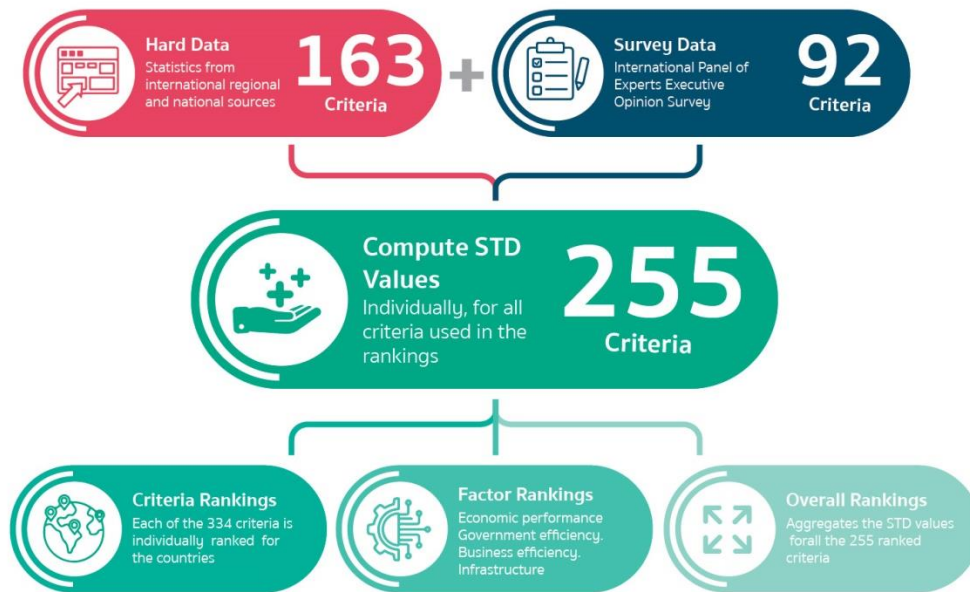
หน่วยงานพัฒนาการจัดอันดับ IMD World Competitiveness Ranking (WCR) คือ สถาบัน International Institute for Management Development (IMD) ซึ่งมีการนำข้อมูลดัชนีมาจากข้อมูลทุติยภูมิและการสำรวจ โดยมีจุดมุ่งเน้นเพื่อการวิเคราะห์ภาพรวมของการแข่งขันในระดับประเทศจากการวัดความสามารถการสร้างสภาพแวดล้อมต่อการแข่งขัน ซึ่งไม่ได้เน้นด้านดิจิทัลเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2564 มีประเทศที่เข้ารับการประเมินทั้งหมด 64 ประเทศ โดยพิจารณาตัวชี้วัดถึง 334 ตัว และคัดเลือกนำมาจัดอันดับจำนวน 255 ตัว โดยแบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance)
- 2) ด้านประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency)
- 3) ด้านประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (Business Efficiency)
- 4) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)

การจัดอันดับของ WCR จะอาศัยการผสมผสานกันระหว่างการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ และการเก็บข้อมูลสำรวจโดยสถาบัน International Institute for Management Development (IMD) ผ่านสถาบันร่วมเก็บข้อมูลในแต่ละประเทศ โดยในประเทศไทย มีสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย (TMA) เป็นผู้เก็บข้อมูลสำรวจและนำส่งข้อมูลทุติยภูมิอื่น ๆ ให้กับสถาบัน International Institute for Management Development (IMD) การจัดอันดับ WCR จะเป็นการจัดอันดับที่ครอบคลุมมิติโดยรวมของแต่ละประเทศ และนอกจาก WCR แล้ว สถาบัน International Institute for Management Development (IMD) ยังใช้ข้อมูลบางส่วนเพื่อจัดอันดับ IMD World Digital Competitiveness Ranking (DCR) และ World Talent Ranking อีกด้วย

ข้อมูลการสำรวจที่ใช้ใน WCR จะอาศัยการสำรวจผู้บริหาร (IMD Executive Opinion Survey) ซึ่งจะเป็นแบบสอบถามให้กับผู้นำธุรกิจ และองค์กรภาครัฐของประเทศ โดยจะมีตัวชี้วัด 92 ตัวจากทั้งหมด 255 ตัว สำหรับข้อมูลทุติยภูมิ WCR อาศัยข้อมูลจากหลายแหล่งทั้งที่เป็นแหล่งข้อมูลทางการจากสถาบันระดับนานาชาติ และข้อมูลที่เก็บโดยภาคเอกชน อาทิ United Nations (UN), The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), World Intellectual Property Organization (WIPO), Euromonitor International และ Worldbank เป็นต้น โดยกระบวนการนี้มีหลายแหล่งข้อมูลที่ไม่เปิดเผย ซึ่ง WCR ใช้ข้อมูลทุติยภูมิในตัวชี้วัดย่อย 163 ตัวจาก 255 ตัวชี้วัด

โดยการคำนวณอันดับจะอาศัยแบบจำลองที่พัฒนาโดยสถาบัน International Institute for Management Development (IMD) (ไม่เปิดเผยทั้งหมด) จากตัวชี้วัดย่อยทั้งหมด ซึ่งภาพรวมของการคำนวณ WCR สามารถแสดงในแผนภาพที่ 2.2

แผนภาพที่ 2.2 การคำนวณอันดับของ WCR²

2.3 WEF Global Competitive Index (GCI)

หน่วยงานที่จัดทำดัชนี WEF Global Competitive Index (GCI) คือ องค์การ World Economic Forum (WEF) ซึ่งมีการนำข้อมูลดัชนีมาจากข้อมูลทุติยภูมิและการสำรวจ โดยมีจุดมุ่งเน้นเพื่อการวิเคราะห์ภาพรวมของการแข่งขันในระดับประเทศ ทั้งในด้านวัดความสามารถในการทำงานของสถาบันต่าง ๆ วัฒนธรรมของประเทศไทย และวัดปัจจัยที่ทำให้เศรษฐกิจมีความก้าวหน้าเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนไปในอนาคต ทั้งนี้ ในรายงานปีล่าสุดที่มีการจัดทำและเผยแพร่ปี พ.ศ. 2562 มีประเทศที่เข้ารับการประเมินทั้งหมด 141 ประเทศ แบ่งการมองเป็น 4 มิติ 12 เสาหลัก (Pillars) ดังนี้

มิติที่ 1 สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย (Enabling Environment) ประกอบด้วย 4 เสาหลัก ได้แก่

- 1) สภาพแวดล้อมหน่วยงาน (Institutions)
- 2) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)
- 3) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Adoption)
- 4) เสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic Stability)

มิติที่ 2 ทรัพยากรมนุษย์ (Human Capital) ประกอบด้วย 2 เสาหลัก ได้แก่

- 5) สาธารณสุข (Health)
- 6) ทักษะ (Skills)

² IMD World Competitiveness Ranking Methodology and Principles of Analysis (2021)

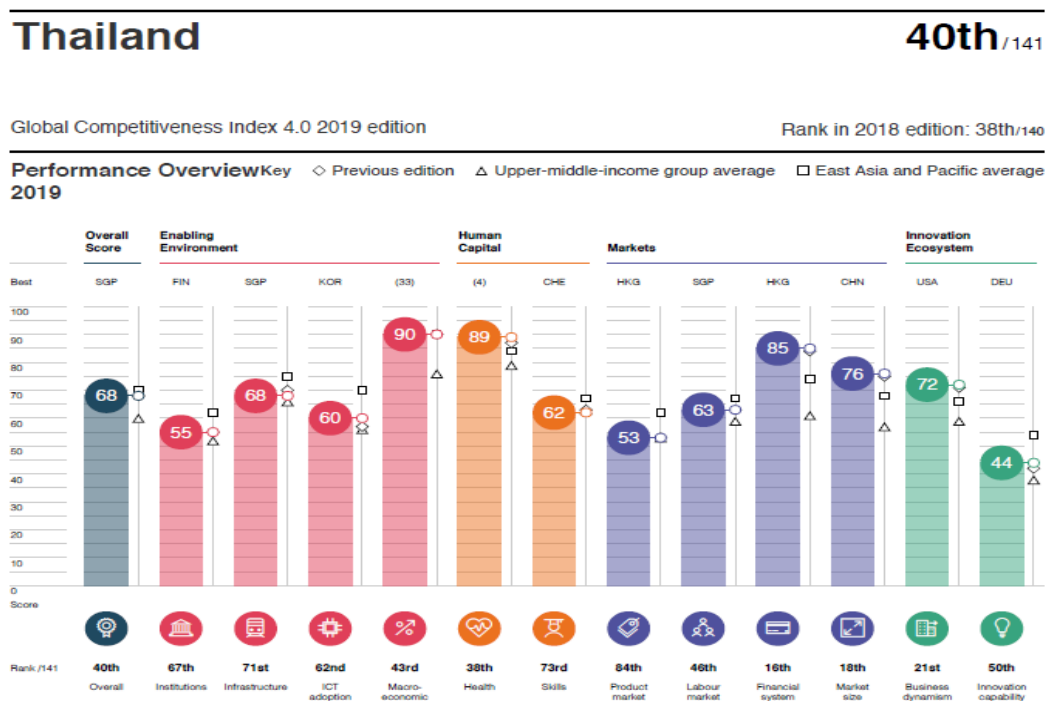
มิติที่ 3 ตลาด (Markets) ประกอบด้วย 4 เสาหลัก ได้แก่

- 7) การแข่งขันภายในประเทศ (Product Market)
- 8) ตลาดแรงงาน (Labor Market)
- 9) ระบบการเงิน (Financial System)
- 10) ขนาดของตลาด (Market Size)

มิติที่ 4 ระบบนิเวศของนวัตกรรม (Innovation Ecosystem) ประกอบด้วย 2 เสาหลัก ได้แก่

- 11) การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ (Business Dynamism)
- 12) ความสามารถทางนวัตกรรม (Innovation Capacity)

สถาบัน World Economic Forum (WEF) ได้นำเสนอกระบวนการวิธีการจัดอันดับของ GCI ในรายงานชื่อว่า Global Competitiveness Index 4.0 (GCI 4.0) โดยอาศัยหลักการการผสมผสานกันระหว่างการใช้ข้อมูลทุติยภูมิและการเก็บข้อมูลสำรวจโดยสถาบัน World Economic Forum (WEF) ผ่านสถาบันร่วมเก็บข้อมูลในแต่ละประเทศ โดยในประเทศไทยมีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้เก็บข้อมูลสำรวจและนำส่งข้อมูลทุติยภูมิอื่น ๆ ให้กับสถาบัน World Economic Forum (WEF) ดังแผนภาพที่ 2.3

แผนภาพที่ 2.3 ผลการจัดอันดับ GCI ของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2562³

³ WEF The Global Competitiveness Report 2019

ในการจัดอันดับของ GCI สถาบัน World Economic Forum (WEF) ให้น้ำหนักความสำคัญในแต่ละเสาหลักเท่า ๆ กัน คือ ประมาณ 8.3% และในรายงาน GCI ได้ระบุความแตกต่างของประเทศกับกลุ่มนำในแต่ละตัวชี้วัดย่อยอย่างชัดเจน สำหรับข้อมูลการสำรวจที่ใช้ใน GCI จะอาศัยการสำรวจผู้บริหาร (Executive Opinion Survey) ซึ่งจะเป็นแบบสอบถามให้กับผู้นำธุรกิจของแต่ละประเทศเป็นหลัก โดยในปี พ.ศ. 2562 มีคำถาม 78 ข้อ สำหรับข้อมูลชุดเดียว GCI อาศัยข้อมูลจากหลายแหล่งทั้งที่เป็นแหล่งข้อมูลทางการจากสถาบันระดับนานาชาติเป็นหลัก อาทิ United Nations (UN), The International Telecommunication Union (ITU), The United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), International Monetary Fund (IMF) และ Worldbank เป็นต้น

การคำนวณอันดับของ GCI ได้นำเสนอในเอกสารรายงานแต่ละปีอย่างละเอียด สำหรับรายงานในปี พ.ศ. 2563 จะมีความแตกต่างกับปีอื่น ๆ โดยสถาบัน World Economic Forum (WEF) ได้นำเสนอการวิเคราะห์เป็นฉบับพิเศษ เพื่อเน้นการวิเคราะห์ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งสำหรับการวิเคราะห์ในบริบทของรายงานฉบับนี้ จะอาศัยการวิเคราะห์กระบวนการวิธีมาตรฐาน GCI 4.0 เป็นหลัก

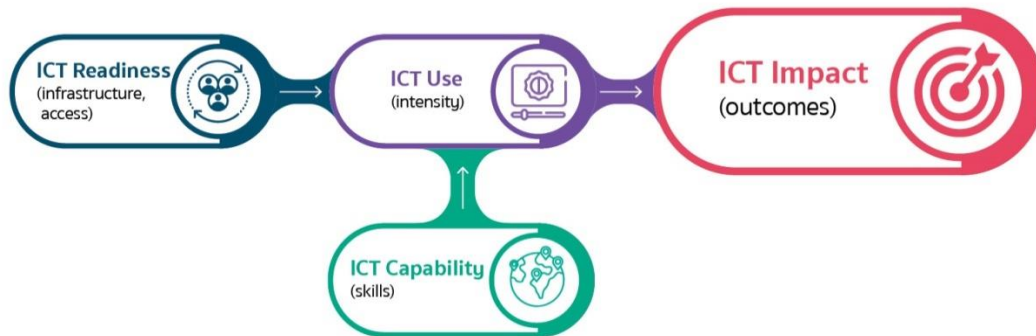
2.4 ICT Development Index (IDI)

หน่วยงานที่จัดทำดัชนี ICT Development Index (IDI) คือ the United Nations International Telecommunication Union (UN ITU) โดยมีจุดมุ่งเน้นเพื่อวัดระดับและการพัฒนา ICT ภายในประเทศ และที่เกี่ยวข้องกับประเทศอื่น วัดความก้าวหน้าด้าน ICT ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา วัดความเหลื่อมล้ำทางด้านดิจิทัล (Digital Divide) ที่เป็นมุมมองทางด้านสังคม ตลอดจนวัดศักยภาพในการพัฒนา ICT ในขอบเขตที่แต่ละประเทศสามารถนำมาใช้กระตุ้นการเจริญเติบโตและการพัฒนาในบริบทของขีดความสามารถและทักษะที่มีอยู่ ซึ่งจะเน้นภาพองค์รวมของเทคโนโลยีมากกว่าการวัดความสามารถในการแข่งขัน มีประเทศที่เข้ารับการประเมินทั้งหมด 135 ประเทศ ในปี พ.ศ. 2560 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

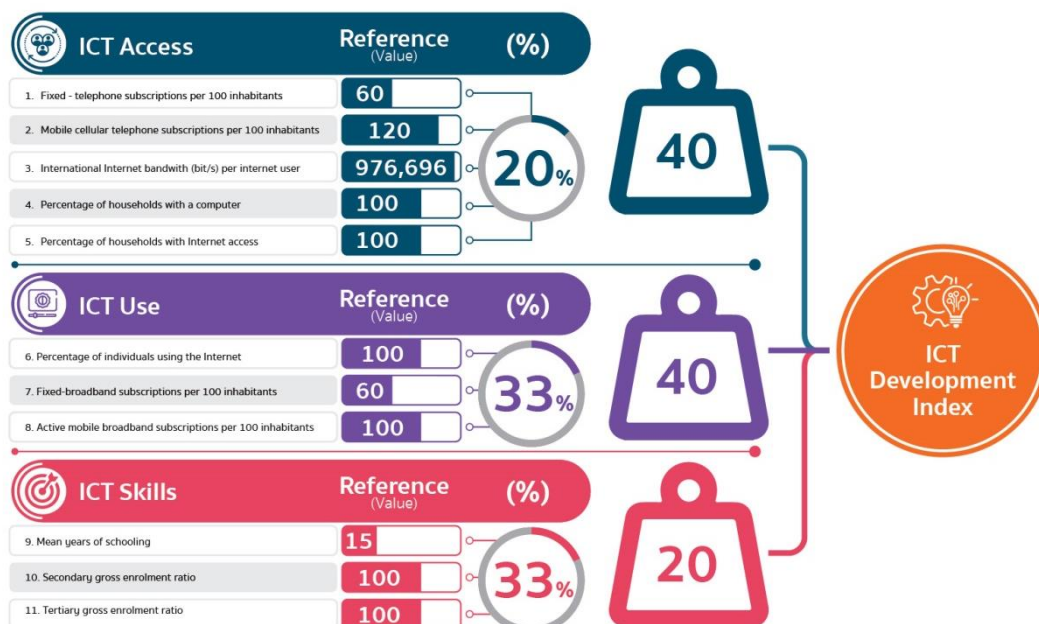
- 1) การเข้าถึง ICT (ICT Access)
- 2) การใช้ ICT (ICT Use)
- 3) ทักษะ ICT (ICT Skills)

สถาบัน International Telecommunication Union (ITU) ได้มอง ICT Access และ ICT Skills เป็นปัจจัยต้นที่นำไปสู่การใช้ ICT Use และจะส่งผลกระทบในเชิงบวกด้านเศรษฐกิจ โดยกระบวนการของ IDI เน้นการใช้ตัวชี้วัดจริงทั้งหมด แต่มีการมองมิติที่เฉพาะ ICT ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมมิติของดิจิทัลในองค์รวม โดย IDI เสนอแบบจำลองโดยใช้ตัวชี้วัด 11 ตัว 3 ด้าน ดังแผนภาพที่ 2.4 และ 2.5

ICT Development Index

แผนภาพที่ 2.4 แบบจำลอง IDI⁴

แผนภาพที่ 2.5 ตัวชี้วัดย่อยของ IDI และน้ำหนัก⁵

ในบริบทของความสามารถในการแข่งขันในภาพรวม ดัชนี IDI มุ่งเน้นการแข่งขันในเชิงเศรษฐกิจ แต่ยังไม่ได้รับรู้ด้านสังคมอย่างชัดเจนมากนัก อีกทั้งยังขาดการมองมิติด้านการวิจัยพัฒนาอันเป็นปัจจัยสำคัญในความสามารถในการแข่งขันระยะยาว ซึ่งในปัจจุบันสถาบัน the United Nations International Telecommunication Union (UN ITU) อยู่ระหว่างการเสนอการปรับปรุงดัชนี IDI

⁴ <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/publications/mis/methodology.aspx>

⁵ <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/publications/mis/methodology.aspx>

2.5 Digital Government Index (DGI)

หน่วยงานที่จัดทำดัชนี Digital Government Index (DGI) คือ องค์กร The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) มุ่งเน้นการวัดผลการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลโดยอาศัยกรอบแนวคิด Digital Government Policy Framework (DGPFG) ที่พัฒนาจากข้อเสนอแนะหลักยุทธศาสตร์รัฐบาลดิจิทัลของ The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) ซึ่งครอบคลุมใน 3 มิติ ได้แก่ การเปิดและการมีส่วนร่วม (Openness and Engagement) ธรรมาภิบาลและการร่วมมือ (Governance and Coordination) และความสามารถในการสนับสนุน (Capacities to Support Implementation) โดยจะมองในหลากหลายมิติที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ เช่น การใช้เทคโนโลยี การสร้างวัฒนธรรมภาคการเมือง ประสิทธิภาพของการกำกับดูแล กรอบกฎหมายกฎระเบียบ เป็นต้น

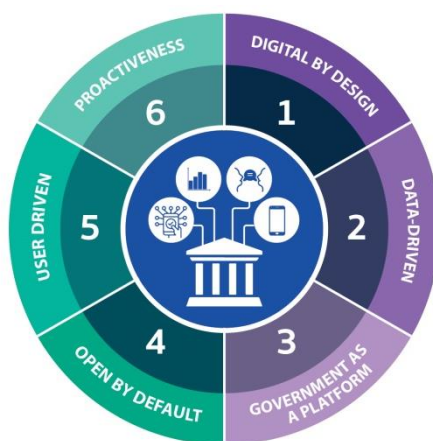
แผนภาพที่ 2.6 ข้อเสนอแนะหลักยุทธศาสตร์รัฐบาลดิจิทัลของ The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)⁶

กรอบแนวคิดของ DGPFG และ DGI ในปัจจุบันอยู่ในช่วงทดลอง ผลของการสำรวจได้นำมาปรับปรุง Digital Government Policy Framework (DGPFG) และนำมาจัดอันดับ DGI โดยใช้วิธีการสำรวจความเห็นในการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดทั้งหมด การสำรวจได้ดำเนินการในปี พ.ศ. 2561 ด้วยแบบสอบถามจำนวน 94 ข้อ เพื่อประเมินประเทศสมาชิก The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) 29 ประเทศ จาก 38 ประเทศ และประเทศอื่น ๆ อีก 4 ประเทศ ทั้งนี้ ประเทศไทยไม่ได้เข้าร่วม

⁶ OECD Digital Government Index (DGI) : Methodology and 2019 Results

ในการประเมินของ The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) ซึ่งผู้ตอบแบบประเมินของแต่ละประเทศจะเป็นผู้บริหารภาครัฐระดับสูง โดยผลของการสำรวจได้นำมาปรับปรุง DGPG ออกมาเป็น 6 มิติ ได้แก่

- 1) Digital by Design ภาครัฐมีการใช้ดิจิทัลเป็นฐานคิดของการปรับปรุงตัวเองมาน้อยเพียงใด
 - 2) Data-Driven Public Sector ภาครัฐมีการใช้ข้อมูลเพื่อการวางแผนและตัดสินใจมาน้อยเพียงใด
 - 3) Government as a Platform ภาครัฐมีการเสนอรูปแบบและสนับสนุนในการสร้างให้ภาคส่วนเข้ามาร่วมสร้างมาตรฐานและสร้างบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของภาคส่วนมาน้อยเพียงใด
 - 4) Open by Default ภาครัฐมีการเปิดกว้าง มีความโปร่งใส เช่น การเปิดเผยข้อมูล มาน้อยเพียงใด
 - 5) User-Driven ภาครัฐมีการใช้มุมมองผู้ใช้หรือประชาชน เป็นศูนย์กลางมาน้อยเพียงใด
- ในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ
- 6) Proactiveness ภาครัฐมีการคาดการณ์ความต้องการของภาคส่วน และมีการเตรียมการไปข้างหน้ามาน้อยเพียงใด

แผนภาพที่ 2.7 Digital Government Policy Framework (DGPG) ของ The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)⁷

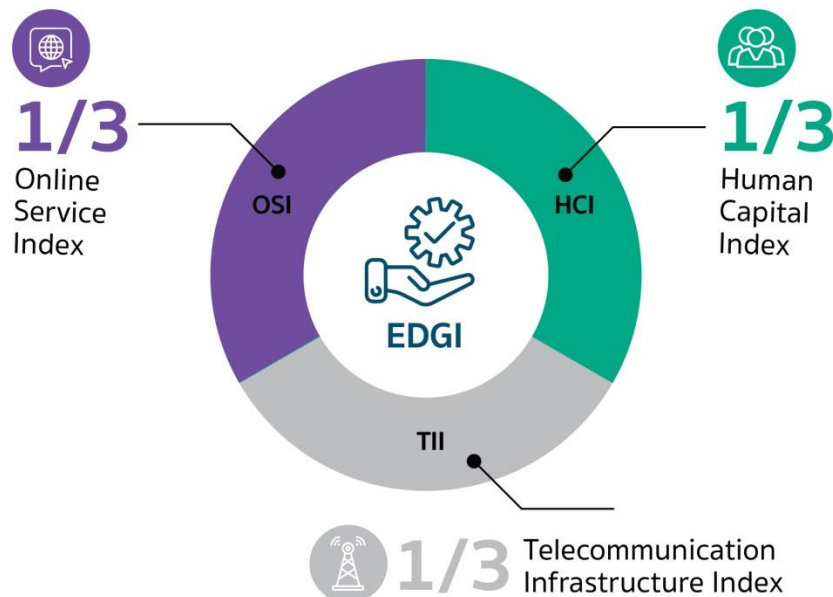
2.6 E-Government Development Index (EGDI)

องค์การสหประชาชาติได้จัดทำดัชนี E-Government Development Index (EGDI) เป็นดัชนีที่เน้นเปรียบเทียบในมุมรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ไม่ได้นำเสนอมุมมองความสามารถในการแข่งขันโดยรวม ซึ่ง EGDI ได้ถูกพัฒนาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการแข่งขัน โดยดัชนีนี้ควรพิจารณาควบคู่กับ United Nations (UN) E-Participation Index (EPI) ที่ขยายมุมมองของการใช้บริการรัฐออนไลน์ของภาคส่วนอื่น ดัชนี EGDI

⁷ <https://www.oecd.org/governance/the-oecd-digital-government-policy-framework-f64fed2a-en.htm>

เป็นการจัดอันดับจากการสำรวจเป็นหลัก แต่มีการผสมผสานกับตัวชี้วัดจริงเล็กน้อย และในปี พ.ศ. 2563 สหประชาชาติได้จัดอันดับประเทศทั้งหมด 193 ประเทศ ผ่านการดำเนินการของสำนักงาน Department of Economic and Social Affairs of the United Nations (UN DESA)

กรอบแนวคิดของ EDGI เป็นการวัดความพร้อมและประสิทธิผลของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของ United Nations (UN) ใน 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านคุณภาพและความครอบคลุมของบริการรัฐออนไลน์ (Online Service Index – OSI) ซึ่งใช้การตอบแบบสอบถาม 148 ข้อ มิติด้านโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม (Telecommunication Infrastructure Index – TII) ซึ่งอาศัยตัวชี้วัดจริง 4 ตัวที่เน้นการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชาชน และมิติด้านทุนมนุษย์ (Human Capital Index – HCI) ซึ่งอาศัยตัวชี้วัดจริง 4 ตัว ซึ่งเน้นเรื่องการศึกษาของประชากร ดัชนี EDGI ให้น้ำหนักทั้ง 3 ด้านเท่ากัน ดังแสดงในแผนภาพที่ 2.8

แผนภาพที่ 2.8 กรอบแนวคิด EDGI⁸

⁸ 2020 UN E-Government Survey

ตารางที่ 2.1 ผลการจัดอันดับของไทยเทียบกับกลุ่ม EDGI สูงที่สุดในเอเชีย⁹

Country	Rating class	EGDI Rank	Sub-Region	OSI Value	HCI Value	TII Value	EDGI (2020)	EDGI (2018)
 Republic of Korea	VH	2	Eastern Asia	1.0000	0.8997	0.9684	0.9560	0.901
 Singapore	VH	11	South-Eastern Asia	0.9647	0.8904	0.8899	0.9150	0.8812
 Japan	VH	14	Eastern Asia	0.9059	0.8684	0.9223	0.8989	0.8783
 Cyprus	V3	18	Western Asia	0.8706	0.8429	0.9057	0.8731	0.7736
 United Arab Emirates	V3	21	Western Asia	0.9000	0.7320	0.9344	0.8555	0.8295
 Kazakhstan	V3	29	Central Asia	0.9235	0.8866	0.7024	0.8375	0.7597
 Israel	V2	30	Western Asia	0.7471	0.8924	0.8689	0.8361	0.7998
 Bahrain	V2	38	Western Asia	0.7882	0.8439	0.8319	0.8213	0.8116
 Saudi Arabia *	V2	43	Western Asia	0.6882	0.8648	0.8442	0.7991	0.7119
 China *	VI	45	Eastern Asia	0.9059	0.7396	0.7388	0.7948	0.6811
 Kuwait *	VI	46	Western Asia	0.8412	0.7470	0.7858	0.7913	0.7388
 Malaysia *	VI	47	South-Eastern Asia	0.8529	0.7513	0.7634	0.7892	0.7174
 Oman*	VI	50	Western Asia	0.8529	0.7751	0.6967	0.7749	0.6846
 Turkey *	V1	53	Western Asia	0.8588	0.8287	0.6280	0.7718	0.7112
 Thailand*	V1	57	South-Eastern Asia	0.7941	0.7751	0.7004	0.7565	0.6543

*Countries that moved from the high to the very high EGDI group in 2020

สำหรับการจัดอันดับในปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับที่ 57 จากประเทศซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มที่มี EDGI สูงมาก (Very High) ซึ่งเป็นกลุ่มที่สูงสุด โดยการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องพิจารณารายละเอียดในประเด็นย่อย ๆ เช่น การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของไทยถูกประเมินอยู่ที่ร้อยละ 56.82 ซึ่งค่อนข้างต่ำในกลุ่ม Very High EDGI เป็นต้น

2.7 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างแนวทางการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันในมิติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของสถาบันหรือองค์กรในระดับนานาชาติที่สำคัญ

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบดัชนีและการจัดอันดับต่าง ๆ พบว่า มีแนวทาง สมมติฐาน และการคำนวณให้น้ำหนักที่แตกต่างกัน โดยแต่ละดัชนีมีการเปิดเผยระเบียบวิธี (Methodology) โดยสังเขป แต่บางดัชนีไม่เปิดเผยกระบวนการวิธีทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมทุกดัชนีจะมีลักษณะเป็นดัชนีผสม (Composite Index) กล่าวคือ มีการใช้ตัวชี้วัดย่อยหลายตัว ทั้งที่เป็นข้อมูลจริง ข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งอื่น และข้อมูล

⁹ 2020 UN E-Government Survey

จากการสำรวจ หรือการใช้ตัวแปรแทน (Proxy Variable) ในกรณีที่ไม่สามารถใช้ตัววัดที่เป็นตัวแทนได้โดยตรง ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการวัดจากระยะเวลาและงบประมาณการดำเนินการที่จำกัด

ภาพรวมของการจัดอันดับในดัชนีที่นำมาวิเคราะห์เป็นรายปี แต่ข้อมูลตัวชี้วัดที่นำมาใช้ในการจัดอันดับอาจไม่ได้รับการปรับปรุงรายปี เช่น การใช้ผลการสอบของ Programme for International Student Assessment (PISA) ซึ่งจัดทำโดย The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) เป็นตัวแปรแทนของความรู้ความสามารถกำลังคนของประเทศ ซึ่งอาจเป็นข้อมูลย้อนหลัง เนื่องจากการจัดสอบ PISA มีรอบการสอบทุก 3 ปี เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้น อาจมีบางประเทศที่ได้รับการจัดอันดับประสบปัญหาที่ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลบางอย่างได้ในปีนั้น ๆ เป็นผลให้ต้องอ้างอิงข้อมูลย้อนหลัง หรือในกรณีที่บางประเทศสามารถเก็บข้อมูลล่าสุดได้ในปีนั้น ๆ แต่สถาบันจัดอันดับไม่ได้เลือกใช้ข้อมูลล่าสุด ทำให้ข้อมูลที่นำมาใช้ในการจัดอันดับมีความปะปน แตกต่างหลากหลาย จากทั้งประเทศที่ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ หรืออาจมีวิธีคำนวณที่แตกต่างกัน เป็นผลให้สถาบันจัดอันดับมักเลือกใช้ข้อมูลเก่าที่มีความครบถ้วนมากกว่า นอกจากนี้ การใช้บางกระบวนการวิธี อาจทำให้เกิดข้อมูลล่าช้าหรือความเที่ยงตรงได้ เช่น IDI พยายามใช้ข้อมูลการสำรวจ ICT ระดับครัวเรือน ซึ่งใช้จำนวนตัวอย่าง (Sample) และระยะเวลาค่อนข้างมากในการสำรวจ โดยคุณภาพข้อมูลจะขึ้นอยู่กับความสามารถของหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละประเทศ เป็นต้น

ข้อแตกต่างสำคัญของดัชนีที่นำมาวิเคราะห์คือ จุดมุ่งเน้น โดย DCR เป็นดัชนีเดียวที่เน้นการศึกษาวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลในภาพรวม แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ดิจิทัล (Knowledge) ด้านเทคโนโลยี (Technology) และด้านความพร้อมในอนาคต (Future Readiness) ซึ่งสะท้อนทั้งเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน เรื่องกำลังคน ความสามารถในการวิจัยพัฒนา ตลอดจนความสามารถของภาคเอกชนที่เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจสำคัญ โดยหากเปรียบเทียบกับ IDI ที่จะเน้นภาพองค์รวมของเทคโนโลยีมากกว่า และพิจารณาใน 3 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึง ICT (ICT Access) การใช้ ICT (ICT Use) และทักษะ ICT (ICT Skills) ทำให้ IDI จะให้มุมมองด้านสังคมเพิ่มเติม เนื่องจากการมองระดับครัวเรือนด้วย แต่ภาพรวมยังเน้นเรื่องการใช้เทคโนโลยีมากกว่าการใช้เพื่อความสามารถในการแข่งขัน

สำหรับดัชนี WCR และ GCI มีความคล้ายคลึงกันในเป้าประสงค์ การใช้ตัวชี้วัดจากข้อมูลทุติยภูมิและการสำรวจ โดยดัชนีทั้งสองเน้นดูภาพรวมของการแข่งขัน ไม่ได้เน้นด้านดิจิทัลเพียงอย่างเดียว แต่ในรายละเอียดมีความแตกต่างกัน (สถาบัน International Institute for Management Development (IMD) ได้พัฒนา DCR เพื่อการนี้โดยเฉพาะ ซึ่งใช้ข้อมูลบางส่วนของการจัดทำ WCR มาทำแบบจำลองเฉพาะด้านดิจิทัล) โดย WCR แบ่งข้อมูลดังกล่าวเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) 2) ด้านประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency) 3) ด้านประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (Business Efficiency) และ 4) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ในขณะที่ GCI

แบ่งการมองเป็น 4 มิติ 12 เสาหลัก (Pillars) คือ สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย (Enabling Environment) ทรัพยากรมนุษย์ (Human Capital) ตลาด (Markets) และระบบนิเวศของนวัตกรรม (Innovation Ecosystem)

อย่างไรก็ตาม ข้อแตกต่างสำคัญของ WCR และ GCI คือแบบจำลองและผลการเปรียบเทียบ กล่าวคือ WCR ใช้จำนวนตัวชี้วัดเป็นจำนวนมากกว่า GCI มาก ทำให้การเปรียบเทียบ WCR มีความท้าทายในการดำเนินการมากกว่า เนื่องจากหลายประเทศไม่สามารถเก็บข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในกระบวนการวิธีได้ ส่งผลให้ประเทศที่สามารถเปรียบเทียบโดย WCR ได้ มีจำนวนน้อยกว่าการเปรียบเทียบโดย GCI ค่อนข้างมาก ซึ่งข้อจำกัดนี้ก็เกิดขึ้นกับการใช้ DCR เช่นกัน เนื่องจากใช้กระบวนการวิธีเดียวกัน

เมื่อพิจารณาความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศในดัชนี GCI จะเห็นได้ว่ามีปรากฏอยู่ในเพียงบางเสาหลัก เช่น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Adoption) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ทักษะ (Skills) และระบบนิเวศของนวัตกรรม (Innovation ecosystem) แต่ไม่ใช่ทุกตัวชี้วัดย่อยในแต่ละมิติหรือเสาหลักตามแบบจำลอง เนื่องจากดัชนีนี้ถูกออกแบบมาให้มองภาพรวมของการแข่งขัน ดังนั้น หากจะวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศโดยใช้ดัชนี GCI ก็ควรจะต้องมีการพัฒนาแบบจำลองขึ้นมาใหม่

สำหรับการใช้ดัชนี WCR ก็จะมีข้อจำกัดลักษณะเดียวกับดัชนี GCI แต่ทางสถาบัน International Institute for Management Development (IMD) ผู้พัฒนาได้เสนอแบบจำลอง DCR ที่มีการประเมินทุกปีอย่างต่อเนื่อง และมุ่งเน้นตัวชี้วัดที่แสดงถึงความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศเป็นหลัก และยังมีความครอบคลุม ตั้งแต่ประเด็นการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล รวมถึงความเท่าเทียมกันในสังคม ในขณะที่ดัชนีอื่น ไม่ได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญในการประเมินความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ดังนั้น การใช้ดัชนี DCR จึงมีความพร้อมมากกว่าในการพิจารณาความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ การเปรียบเทียบดัชนีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแข่งขันดิจิทัลโดยสังเขป ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 การเปรียบเทียบภาพรวมของดัชนีจัดอันดับความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศของสถาบันการจัดระดับโลกต่าง ๆ

ชื่อดัชนี	Digital Competitiveness Ranking (DCR)	World Competitiveness Ranking (WCR)	The Global Competitive Index (GCI)	ICT Development Index (IDI)	Digital Government Index (DGI)	E-Government Development Index (EGDI)
สถาบันการจัดอันดับระดับโลก	International Institute for Management Development (IMD)		World Economic Forum (WEF)	the United Nations International Telecommu- nication Union (UN ITU)	The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)	Department of Economic and Social Affairs of the United Nations (UN DESA)
จุดมุ่งเน้น	ความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล	ความสามารถในการแข่งขันแบบองค์รวม โดยผสมตัวชี้วัดระดับมหภาคและจุลภาค		ความสามารถในการแข่งขันด้าน ICT	ความสามารถรัฐบาลดิจิทัล	
รอบการจัดอันดับ	รายปี				รายปี (เพิ่งเริ่ม)	ราย 2 ปี
จำนวนประเทศ	64		141	135	33	193
ระเบียบวิธีวิจัย	ข้อมูลทุติยภูมิ และการสำรวจผู้บริหารธุรกิจ มีแบบจำลองเฉพาะ		ข้อมูลทุติยภูมิ และการสำรวจผู้บริหาร มีแบบจำลองเฉพาะ	ข้อมูลทุติยภูมิ และการสำรวจวงกว้าง มีแบบจำลองเฉพาะ	ข้อมูลจากการสำรวจผู้บริหารภาครัฐ มีแบบจำลองเฉพาะ	ข้อมูลทุติยภูมิ และการสำรวจ มีแบบจำลองเฉพาะ
จำนวนตัวชี้วัด	52 (ณ ปี พ.ศ. 2564)	334 (ณ ปี พ.ศ. 2564)	103 (ณ ปี พ.ศ. 2562)	11 (ณ ปี พ.ศ. 2560)	94 (ณ ปี พ.ศ. 2563)	156 (ณ ปี พ.ศ. 2563)

ในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ จึงมีความเหมาะสมที่จะนำ Digital Competitiveness Ranking (DCR) ของสถาบัน International Institute for Management Development (IMD) มาใช้เป็นกรอบในการจัดทำยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าว

ทั้งนี้ สถาบัน International Institute for Management Development (IMD) ได้เสนอแบบจำลอง DCR โดยอาศัยการมองตัวชี้วัดย่อยใน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปัจจัยด้านความรู้ (Knowledge) ซึ่งสะท้อนถึงทรัพยากรมนุษย์ที่มีส่วนในการพัฒนาด้านดิจิทัลของประเทศ กลุ่มปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology) ซึ่งสะท้อนความสามารถด้านเทคโนโลยีในมุมมองของการกำกับดูแล การลงทุน และกรอบโครงสร้างพื้นฐานของเทคโนโลยี และกลุ่มปัจจัยด้านอนาคต (Future Readiness) ที่สะท้อนความสามารถในการปรับตัวภาคเอกชนและความพร้อมด้านดิจิทัลของภาครัฐ ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 กลุ่มปัจจัยและปัจจัยย่อยในการจัดอันดับ IMD Digital Competitiveness

	ด้านความรู้ดิจิทัล (Knowledge)	ด้านเทคโนโลยี (Technology)	ด้านความพร้อม ในอนาคต (Future Readiness)
ปัจจัย ย่อย	• Talent • Training & Education • Scientific Concentration	• Regulatory Framework • Capital • Technological Framework	• Adaptive Attitudes • Business Agility • IT Integration

หากพิจารณาถึงตัวชี้วัดในปัจจัยย่อยของแต่ละกลุ่มจะพบว่า สถาบัน International Institute for Management Development (IMD) อาศัยตัวชี้วัด 2 ประเภท คือ “ตัวชี้วัดจริง” ที่อาศัยการวัดผลจริงจากการเก็บข้อมูลจริง เช่น ในปัจจัยย่อยเรื่องความสามารถของกำลังคน (Talent) มีการวัดความสามารถด้านคณิตศาสตร์ที่อ้างอิงจากคะแนนสอบ PISA และ “ตัวชี้วัดความเห็น” ที่ใช้ข้อมูลจาก IMD Executive Opinion Survey ที่มีการจัดทำแบบสอบถามกับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละประเทศซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจชั้นนำ เช่น ปัจจัยย่อยเรื่องความสามารถของกำลังคน (Talent) มีการใช้ผลจากคำถามเรื่องการฝึกอบรมพนักงาน (Employee Survey) ด้วยคำถาม “การฝึกอบรมพนักงานในองค์กรของท่านมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด” เป็นต้น

ดังนั้น การจะปรับปรุงให้ผลการจัดอันดับความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศไทยมีความแม่นยำและดีขึ้นได้ จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ตัวชี้วัดย่อยรายตัวว่าเป็นประเภทใด และคุณภาพของข้อมูลเป็นเช่นไร อาทิ กระบวนวิธี (Methodology) นิยาม (Description) แหล่งข้อมูล (Data Source) เป็นต้น ซึ่งจากการวิเคราะห์จึงได้นำเสนอกรอบแนวคิดโดยการจัดประเภทตัวชี้วัดย่อยเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1. ตัวชี้วัดพื้นฐาน (Background Statistics) 2. ตัวชี้วัดที่มีประเด็นคุณภาพการวัด (Operational Issue) 3. ตัวชี้วัดที่มีบริบทไม่เหมาะสม (Contextual Issue) 4. ตัวชี้วัดที่แสดงถึงจุดอ่อน/จุดคานงัดการพัฒนา (Development Gap) และ 5. ตัวชี้วัดจากความเห็น (Opinion Indicator) โดยมีวิธีการบริหารจัดการที่แตกต่างกันเพื่อปรับปรุงตัวชี้วัด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดย่อยแต่ละตัวตามกรอบแนวคิดข้างต้นจะมุ่งเน้นการวิเคราะห์มิติคุณภาพ โดยพิจารณาข้อมูลต้นทางที่นำมาคำนวณตัวชี้วัดดังกล่าว และประยุกต์จากกรอบคิดด้านคุณภาพข้อมูล (Data Quality) ของ Data Management Body of Knowledge (DAMA-DMBOK v2) ซึ่งประกอบไปด้วยการมองคุณภาพข้อมูล 8 มิติ ได้แก่ ความแม่นยำ (Accuracy) ความสมบูรณ์ (Completeness) ความสอดคล้อง (Consistency) ความเชื่อถือ (Integrity) ความเป็นเหตุเป็นผล (Reasonability) ความเหมาะสมในระยะเวลา (Timeliness) ความไม่ซ้ำซ้อน (Uniqueness/ Deduplication) และความน่าเชื่อถือ (Validity) โดยการวิเคราะห์ตัวชี้วัดจะประยุกต์ใช้ในบางมิติตามความเหมาะสมของตัวชี้วัด

จากการวิเคราะห์วิธีการจัดเก็บข้อมูล วัตถุประสงค์การจัดเก็บข้อมูล การรายงานผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของสถาบันหรือองค์การในระดับนานาชาติที่สำคัญต่าง ๆ ล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในมิติแตกต่างกัน เช่น ความพร้อมของภาครัฐ ความพร้อมในการแข่งขันด้าน ICT ซึ่งสามารถนำผลการจัดอันดับนั้นมาใช้ในการดำเนินงานใน 2 มิติด้วยกันกล่าวคือ

- 1) มิติในการพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ (Real Improvement) ซึ่งนำผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัด Digital Competitiveness Ranking (DCR) ของสถาบัน International Institute for Management Development (IMD) เป็นข้อมูลเริ่มต้นในการพิจารณาประเด็นที่ต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน หรือประเด็นที่สามารถส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งมากขึ้นเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ฯ ต่อไป

- 2) มิติในการปรับปรุงข้อมูลเพื่อเพิ่มอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ (Index Improvement)

บทที่ 3

การศึกษาวิเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ
และ/หรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับ
การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล
ของประเทศ

บทที่ 3

การศึกษาวิเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และ/หรือแผนงาน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ

3.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

1) ภาพรวม

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580 จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้ความสอดคล้องและบูรณาการกัน โดยการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาไปสู่แผนระดับที่ 2 และ 3 อย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ประเทศไทย “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ดังนั้น ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี จึงกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราชอธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบและทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่

2.1 การนำรากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่

2.2 การเตรียมความพร้อมสู่อนาคต โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต

2.3 การสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่

รองรับอนาคตบนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปรุงจูนขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูงเป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

4. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อนโดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและยอมรับขีดความสามารถไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเอง และทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการ และสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรม และทั่วถึง

5. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกัน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ อย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง 3 ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

6. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาท หน่วยงานของภาครัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย

และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำนวัตกรรมเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงพอเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย ความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนาโดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม

2) ประเด็นเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พบว่ายุทธศาสตร์ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย หรือการพัฒนาด้านดิจิทัลของประเทศไทย ปรากฏอยู่ใน 3 ยุทธศาสตร์ด้วยกัน ได้แก่

2.1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคเกษตรกรรม เศรษฐกิจเพื่ออนาคตที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ ทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการท่องเที่ยว โดยให้ประเทศสามารถยกระดับการผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าให้สูงขึ้น ขณะที่อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตที่จะเป็นกลไกขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต รวมทั้งรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับโลก ในขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ทั้งในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุน ในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากร และเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลก และรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสู่อนาคต โดยมีตัวชี้วัดประกอบด้วย

1. รายได้ประชาชาติ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและการกระจายรายได้

2. ผลผลิตภาพการผลิตของประเทศ ทั้งในปัจจัยการผลิตและแรงงาน

3. การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา

4. ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย

5 ประเด็น ได้แก่

1. การเกษตรสร้างมูลค่า โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณ
มูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร ประกอบด้วย

- 1.1 เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
- 1.2 เกษตรปลอดภัย
- 1.3 เกษตรชีวภาพ
- 1.4 เกษตรแปรรูป
- 1.5 เกษตรอัจฉริยะ

2. อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยสร้างอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต
ที่ขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต ประกอบด้วย

- 2.1 อุตสาหกรรมชีวภาพ
- 2.2 อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจร
- 2.3 อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์
- 2.4 อุตสาหกรรมและบริการขนส่งและโลจิสติกส์
- 2.5 อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ

3. สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โดยการรักษาการเป็นจุดหมายปลายทาง
ที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลก ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มี
คุณภาพสูง ประกอบด้วย

- 3.1 ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม
- 3.2 ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ
- 3.3 ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย
- 3.4 ท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ
- 3.5 ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค

4. โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก ครอบคลุมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ
ในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่ และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
ประกอบด้วย

- 4.1 เชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ
- 4.2 สร้างและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- 4.3 เพิ่มพื้นที่และเมืองเศรษฐกิจ
- 4.4 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่
- 4.5 รักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค

5. พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีทักษะ และจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขันและมีอัตลักษณ์ชัดเจน ประกอบด้วย

- 5.1 สร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะ
- 5.2 สร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน
- 5.3 สร้างโอกาสเข้าถึงตลาด
- 5.4 สร้างโอกาสเข้าถึงข้อมูล
- 5.5 ปรับบทบาทและโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ

2.2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง โดยตัวชี้วัดประกอบด้วย

1. การพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. การพัฒนาสังคมและครอบครัวไทย

โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย 7 ประเด็น ได้แก่

1. การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์โดย

- 1.1 การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว
- 1.2 การบูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 1.3 การสร้างความเข้มแข็งในสถาบันทางศาสนา
- 1.4 การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
- 1.5 การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาครัฐกิจ
- 1.6 การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยม และวัฒนธรรมของคนในสังคม
- 1.7 การส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

2. การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย

ประกอบด้วย

- 2.1 ช่วงการตั้งครรภ์/ปฐมวัย เน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์
- 2.2 ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ปลุกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21
- 2.3 ช่วงวัยแรงงาน ยกกระดับศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะแรงงานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- 2.4 ช่วงวัยผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

3. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา โดย

- 3.1 การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21
- 3.2 การเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่
- 3.3 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบ บริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท
- 3.4 การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 3.5 การสร้างความตื่นตัวให้คนไทย ตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบและการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก
- 3.6 การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม
- 3.7 การสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ

4. การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย โดย

- 4.1 การพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญาผ่านครอบครัว ระบบสถานศึกษา สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย
- 4.2 การสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบสนับสนุนที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษผ่านกลไกต่าง ๆ
- 4.3 การดึงดูดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างชาติและคนไทยที่มีความสามารถในต่างประเทศ ให้มาสร้างและพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมให้กับประเทศ

5. การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญา และสังคม โดย

- 5.1 การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ
- 5.2 การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ
- 5.3 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี

5.4 การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาพที่ดี

5.5 การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาพที่ดีในทุกพื้นที่

6. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

โดย

6.1 การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย

6.2 การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัว และชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

6.3 การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน

6.4 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

7. การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ โดย

7.1 การส่งเสริมการออกกำลังกายและกีฬาขั้นพื้นฐานให้กลายเป็นวิถีชีวิต

7.2 การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ

7.3 การส่งเสริมการกีฬาเพื่อพัฒนาสู่ระดับอาชีพ

7.4 การพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมกีฬา

2.3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาท ภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของภาครัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับ หรือในการให้บริการยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงาน ให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกัน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม โดยมีตัวชี้วัดประกอบด้วย

1. ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ

2. ประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ

3. ระดับความโปร่งใส การทุจริต ประพฤติมิชอบ

4. ความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม

โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบด้วย 8 ประเด็น ได้แก่

1. ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่าง สะดวกรวดเร็ว โปร่งใส โดย

1.1 การให้บริการสาธารณะของภาครัฐ ได้มาตรฐานสากล และเป็นระดับแนวหน้า ของภูมิภาค

1.2 ภาครัฐมีความเชื่อมโยงในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาประยุกต์ใช้

2. ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมาย และเชื่อมโยง การพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่ โดย

2.1 ให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

2.2 ระบบการเงินการคลังประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุล และพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

2.3 ระบบติดตามประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในทุกระดับ

3. ภาครัฐมีขนาดเล็ก gọn เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ โดย

3.1 ภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม

3.2 ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

3.3 ส่งเสริมการกระจายอำนาจและสนับสนุนบทบาทชุมชนท้องถิ่นให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีสมรรถนะสูง ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล

4. ภาครัฐมีความทันสมัย โดย

4.1 องค์กรภาครัฐมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ

4.2 พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย

5. บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ โดย

5.1 ภาครัฐมีการบริหารกำลังคนที่มีความคล่องตัว ยึดระบบคุณธรรม

5.2 บุคลากรภาครัฐยึดค่านิยมในการทำงานเพื่อประชาชน มีคุณธรรม และมีการพัฒนา ตามเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ

6. ภาครัฐมีความโปร่งใสปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดย

- 6.1 ประชาชนและภาคีต่าง ๆ ในสังคมร่วมมือกันในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- 6.2 บุคลากรภาครัฐยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต
- 6.3 การปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบมีประสิทธิภาพมีความเด็ดขาด เป็นธรรม และตรวจสอบได้
- 6.4 การบริหารจัดการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบแบบบูรณาการ

7. กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น โดย

- 7.1 ภาครัฐจัดให้มีกฎหมายที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง
- 7.2 มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น
- 7.3 การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เท่าเทียม มีการเสริมสร้างประสิทธิภาพการใช้กฎหมาย

8. กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค โดย

- 8.1 บุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเคารพและยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม
- 8.2 ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีบทบาทเชิงรุกร่วมกันในทุกขั้นตอนของการค้นหาความจริง
- 8.3 หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญา และปกครองมีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกัน
- 8.4 ส่งเสริมระบบยุติธรรมทางเลือก ระบบยุติธรรมชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม
- 8.5 พัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญา

จากการทบทวนความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กับประเด็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ พบว่า มีการกำหนดให้การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เป็น 1 ใน 6 ยุทธศาสตร์สำคัญ โดยมุ่งเน้นการขับเคลื่อนในภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการท่องเที่ยว โดยการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และดิจิทัลเพื่อเพิ่มผลิตภาพทั้งคุณภาพและปริมาณ นอกจากการมุ่งเน้นที่สาขาเศรษฐกิจสำคัญของประเทศแล้ว ยังให้ความสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมในอนาคตด้านต่าง ๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่ การพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ เป็นต้น

นอกจากยุทธศาสตร์ชาติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันแล้ว ยังพบว่า มียุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอีก ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา

และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาให้คนไทยมีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ และมีการวางแผนเป้าหมายการพัฒนาตามช่วงอายุเพื่อเตรียมพร้อมให้สามารถตอบรับกับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่ ที่เน้นการใช้การวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี และดิจิทัลขับเคลื่อน

การเพิ่มประสิทธิภาพของภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล การให้บริการโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ได้ถูกตั้งเป้าหมายไว้ในยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งนับเป็น Soft Infrastructure และปัจจัยสนับสนุน (Enabling Factor) สำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี จะถูกถ่ายทอดไปยังแผนระดับที่ 2 ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ และแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เพื่อเป็นแนวทางการขับเคลื่อนประเทศในมิติต่าง ๆ สำหรับแผนระดับที่ 3 ซึ่งเป็นแผนการปฏิบัติตามภารกิจของหน่วยงานต่อไป

3.2 แผนปฏิรูปประเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) เป็นแผนระดับที่ 2 ตามนัยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2560 โดยต้องส่งผลกระทบต่อกรอบเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งทุกหน่วยงานต้องดำเนินการตามกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) นำไปสู่การปฏิบัติตามหลักความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship: XYZ) เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติของแต่ละช่วงเวลา 5 ปี โดยแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) จะดำเนินการคู่ขนานไปกับเล่มแผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิมที่ประกาศใช้เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2561 ที่เป็นกิจกรรมในลักษณะภารกิจปกติของหน่วยงาน ทั้งนี้ แผนการปฏิรูปประเทศ ทั้ง 13 ด้าน มีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

1. **แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง** มีเป้าหมายเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและกระบวนการนโยบายสาธารณะ การเมืองมีเสถียรภาพและความมั่นคง และเกิดความสามัคคี ประองตองสมานฉันท์ของคนในชาติ ตลอดจนเพื่อให้พรรคการเมืองและนักการเมือง ยึดมั่นในประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นหลัก จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นำไปสู่การเป็นพลเมืองที่ดี ในวิถีประชาธิปไตย มีความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ เกิดนโยบายสาธารณะที่ตอบสนอง

ความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ตลอดจนได้ผู้แทนทางการเมืองที่มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์ สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม

2. แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มีเป้าประสงค์เพื่อให้มีความสำคัญในการเตรียมความพร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติและรองรับผลกระทบของสถานการณ์ ชีวิตวิถีใหม่ และทิศทางที่กำหนดไว้ตามยุทธศาสตร์ชาติ จะส่งผลให้ภาครัฐ มีความโปร่งใส เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชนในความซื่อตรง และมาตรฐาน การทำงานที่มีคุณภาพสูงในระดับสากล มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมุ่งเน้นให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมุ่งเน้นการสร้างเอกภาพแห่งพลังในการขับเคลื่อนกระบวนการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

3. แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย มีเป้าประสงค์เพื่อให้เกิดผลอันพึงประสงค์ในการมีกฎหมายที่ดี และมีเพียงเท่าที่จำเป็นตามหลักการของมาตรา 258 ค. ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะส่งผลประโยชน์ในการลดภาระของการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพให้กับประชาชนและภาคธุรกิจโดยรวม รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย ตลอดจนประชาชนสามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยสะดวกและเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้โดยง่าย

4. แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม มีเป้าประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในแต่ละขั้นตอนให้เป็นไปอย่างโปร่งใสแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สร้างความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ พัฒนาระบบการบริหารงานยุติธรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติและเป็นธรรม ซึ่งจะทำให้ประชาชนทราบถึงระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมได้ชัดเจน มีมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลย ทำให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสะดวกรวดเร็ว ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

5. แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ มีเป้าประสงค์เพื่อยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ กระจายความเจริญและความเข้มแข็งของภาคสังคมและปรับบทบาท โครงสร้างและกลไกสถาบันบริหารจัดการเศรษฐกิจของประเทศตามหลักแนวคิดการบริหารงานคุณภาพที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูป เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะทำให้กำลังคนในระบบมีทักษะสอดคล้องตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย และได้รับการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น บุคลากรในภาคเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการรายย่อยมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศได้ดียิ่งขึ้น

6. **แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** มีเป้าประสงค์เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ได้รับการดูแลรักษา และฟื้นฟูอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และมีความสมบูรณ์ยั่งยืน เป็นฐานการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ ลดความขัดแย้งของการพัฒนาที่ใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติ บรรเทาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และลดภัยพิบัติทางธรรมชาติ และมีระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามแนวทางประชารัฐ ซึ่งจะส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความอุดมสมบูรณ์และยั่งยืน มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มมากขึ้นทั้งในเขตเมืองและชุมชน มลพิษทางอากาศดีขึ้น และเกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทั้งทรัพยากรทางบก ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อม และระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

7. **แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข** มีเป้าประสงค์เพื่อให้ผู้ป่วย ผู้เสี่ยงโรคและผู้สูงอายุ ได้รับบริการที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และทันสมัย มีความรอบรู้ด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น สามารถป้องกัน และลดโรคที่สามารถป้องกันได้ พร้อมทั้งผู้สูงอายุสามารถดูแลสุขภาพตนเองและได้รับการบิบาลและรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพที่บ้านและในชุมชน จะส่งผลให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง รัฐบาลมีการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

8. **แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ** มีเป้าประสงค์เพื่อมุ่งเน้นการสร้างดุลยภาพระหว่างเสรีภาพในการทำหน้าที่ของสื่อบนความรับผิดชอบกับการกำกับที่มีความชอบธรรม และการใช้พื้นที่ดิจิทัลเพื่อการสื่อสารอย่างมีจรรยาบรรณ ดำรงรักษาเสรีภาพของการแสดงออก การรับรู้ของประชาชน ด้วยความเชื่อว่าเสรีภาพของการสื่อสารคือ เสรีภาพของประชาชนตามแนวทางของประชาธิปไตย และมุ่งเน้นให้สื่อเป็นโรงเรียนของสังคมในการให้ความรู้แก่ประชาชน ปลุกฝังวัฒนธรรมของชาติ และปลูกฝังทัศนคติที่ดี ซึ่งจะยกระดับความรู้เท่าทันสื่อในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และประชาชน สามารถแยกแยะเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารจากช่องทางที่หลากหลาย เลือกละเลือกสื่ออย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นผู้ผลิตสื่อที่มีคุณภาพสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีประโยชน์สู่สังคม ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและป้องกันการเผยแพร่ข่าวสารที่เป็นเท็จหรือข่าวปลอมที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างเป็นวงกว้าง นอกจากนี้ ยังมีการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในการรับข้อร้องเรียนที่เกิดจากการใช้สื่อออนไลน์ ซึ่งประชาชนผู้บริโภคสื่อและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสื่อ จะได้รับการดูแลและคุ้มครองตามสิทธิที่พึงมีในการทำธุรกรรมการสื่อสารทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

9. **แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม** มีเป้าประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคม การคุ้มครองกลุ่มเปราะบางในสังคม ตลอดจนการสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากร และแหล่งทุน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีความมั่นคงด้านรายได้เมื่อถึงวัยเกษียณอายุ/หลังพ้นวัยทำงาน คนพิการทุกคนไม่มีข้อจำกัด ด้านการเข้าถึงการขึ้นทะเบียนคนพิการ ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงและ

ใช้ประโยชน์ข้อมูลในการกำหนดนโยบาย และแก้ไขปัญหาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ชุมชนในเขตเมืองสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้ด้วยตนเอง เกษตรกรและคนยากจนที่ได้รับการจัดสรรที่ดินจากรัฐสามารถนำเอกสารแสดงสิทธิในที่ดินหรือหนังสือ/เอกสาร ให้ใช้ที่ดินที่ได้รับจากรัฐไปใช้เป็นหลักประกันการเข้าถึงแหล่งทุนสำหรับการประกอบอาชีพ

10. แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน มีเป้าหมายประสงค์เพื่อให้กิจการพลังงานมีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมมากขึ้น ภายใต้กลไกตลาดที่เหมาะสม หน่วยงานภาครัฐมีการใช้พลังงานอย่างรับผิดชอบ ประหยัด คุ่มค่า และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการใช้พลังงานสะอาด ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการเผยแพร่ สื่อสารข้อมูลการวิเคราะห์ด้านพลังงาน เพื่อสนับสนุนการวางแผนและเตรียมความพร้อมระบบโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ และสนับสนุนการเติบโตของพลังงานทางเลือก และสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้พลังงานของประเทศมีความมั่นคง ปริมาณเพียงพอ ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงได้ และได้รับการบริการที่มีคุณภาพ ในระดับราคาที่ เป็นธรรม

11. แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีเป้าหมายประสงค์เพื่อแก้ปัญหการทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้มีการส่งเสริมสนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบ และให้มีมาตรการควบคุม กำกับ ติดตาม การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของบุคลากร ใช้ดุลยพินิจโดยสุจริต ภายใต้กรอบธรรมาภิบาลและการกำกับกิจการที่ได้อย่างแท้จริง รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภาครัฐให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้และสนับสนุนแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนในการต่อต้านการทุจริตเพื่อขจัดปัญหาการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนได้รับการบริการภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงภัยที่เกิดจากการทุจริต ตลอดจนจัดให้มีกลไกที่มีประสิทธิภาพและกลไกในการส่งเสริมการรวมตัวและมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อสอดส่องและป้องกันการทุจริตเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุเป้าหมาย แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

12. แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา มีเป้าหมายประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล ซึ่งการศึกษาที่จะได้รับการปฏิรูปจะครอบคลุมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต มิได้จำกัดเฉพาะการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับเท่านั้น ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชน/ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

13. แผนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรม เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจฐานวัฒนธรรม ประชาชนออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาพให้แข็งแรง และเป็นฐานในการพัฒนากีฬาชาติ และกำลังคนของประเทศมีทักษะที่เอื้อต่อการสร้างผลิตภาพแรงงาน และคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยมีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา และมีสุขภาวะที่ดี นอกจากนี้ ยังมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการนำทุนทางวัฒนธรรมมาเพิ่มมูลค่า

การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 13 ด้าน จะส่งผลให้ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีในสภาพแวดล้อมของประเทศที่มีความสงบเรียบร้อยและมีความสามัคคีปรองดอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยภาครัฐสามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของประชาชน ที่หลากหลาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนทุกคนจะได้รับโอกาสที่เป็นธรรมตามศักยภาพและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และได้รับผลจากการปฏิรูปประเทศอย่างทั่วถึง พร้อมทั้งประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่จิตสำนึกเพิ่มขึ้น โดยมีสื่อที่ทำหน้าที่เป็นโรงเรียนของสังคมในการให้ความรู้อย่างมีจรรยาบรรณ และประชาชนจะมีหลักประกันทางรายได้ในวัยเกษียณที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเกษตรกรและแรงงานไร้ฝีมือที่ยากจนในระดับฐานราก รวมถึงประชาชนจะมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเพียงพอที่จะดูแลตนเอง มีส่วนร่วมในการวางระบบการดูแลสุขภาพได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกัน ในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข ได้รับสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็น และสามารถเข้าถึงการใช้พลังงาน ในราคาที่ เป็นธรรม มีคุณภาพและบริการดีขึ้น โดยมีการบริหารจัดการพลังงานที่มีธรรมาภิบาล นอกจากนี้ ประชาชนจะสามารถเข้าถึงระบบยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ ได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเท่าเทียม และเป็นธรรม โดยจะมีกลไกการให้บริการและความช่วยเหลือที่เข้าใจง่าย อันจะนำประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

3.3 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 (พ.ศ. 2564 – 2565)

3.3.1 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

1) ภาพรวม

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจะมีผลผูกพันต่อหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับแผนแม่บท ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีจำนวนรวม 23 ฉบับ ประกอบด้วย (1) ความมั่นคง (2) การต่างประเทศ (3) การเกษตร (4) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต (5) การท่องเที่ยว (6) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (7) โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (8) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (9) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (10) การปรับเปลี่ยนค่านิยม และวัฒนธรรม (11) ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (12) การพัฒนาการเรียนรู้ (13) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี (14) ศักยภาพการกีฬา (15) พลังทางสังคม (16) เศรษฐกิจฐานราก (17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ (23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ในปี พ.ศ. 2580

2) ประเด็นเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ในการวิเคราะห์แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จะพิจารณาเฉพาะประเด็นแผนแม่บทที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งประกอบไปด้วย 9 ประเด็นแผนแม่บท ได้แก่ (1) การต่างประเทศ (2) การเกษตร (3) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต (4) การท่องเที่ยว (5) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (6) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (7) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (8) เขตเศรษฐกิจพิเศษ และ (9) การวิจัย และพัฒนานวัตกรรม โดยจาก 9 ประเด็นแผนแม่บทดังกล่าว จะเลือกเฉพาะประเด็นแผนแม่บทที่สอดคล้องกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ ได้แก่

2.1) ประเด็นอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

การเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในด้านความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนานวัตกรรม การติดต่อสื่อสารและคมนาคมขนส่งที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการแข่งขันในตลาดโลกที่สูงขึ้น ทำให้ประเทศไทยจะต้องมีการปรับเปลี่ยนภาคอุตสาหกรรมและบริการเข้าสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนจากการขับเคลื่อนด้วยประสิทธิภาพ (Efficiency-driven) เป็นการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม (Technology & Innovation-driven) และปรับเปลี่ยนจากการให้บริการพื้นฐานเป็นบริการที่ต้องใช้ทักษะและเทคโนโลยีขั้นสูง โดยมีเป้าหมายดังนี้

1. การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาอุตสาหกรรมและบริการ
2. ผลผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลโดยตรง ได้แก่

1. อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ ต้องส่งเสริมให้

มีการวิจัยพัฒนาและสร้างนวัตกรรมทางอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ เพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรทั้งด้านการผลิตและผู้ใช้ สร้างความตระหนักรู้และสนับสนุนการลงทุน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันตามระดับความพร้อมของผู้ประกอบการ ขยายช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ ลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและระบบนิเวศที่จำเป็น และส่งเสริมการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดไว้ดังนี้

(1) อุตสาหกรรมและบริการเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์

มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

- ปี พ.ศ. 2561 – 2565 มีการขยายตัวร้อยละ 5
- ปี พ.ศ. 2566 – 2570 มีการขยายตัวร้อยละ 5
- ปี พ.ศ. 2571 – 2575 มีการขยายตัวร้อยละ 5
- ปี พ.ศ. 2576 – 2580 มีการขยายตัวร้อยละ 5

(2) ความสามารถในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจดิจิทัลของไทยดีขึ้น โดยอันดับ

ของ Digital Evolution Index ของไทย

- ปี พ.ศ. 2561 – 2565 มีอันดับ 1 ใน 40
- ปี พ.ศ. 2566 – 2570 มีอันดับ 1 ใน 30
- ปี พ.ศ. 2571 – 2575 มีอันดับ 1 ใน 25
- ปี พ.ศ. 2576 – 2580 มีอันดับ 1 ใน 20

2. การพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต สนับสนุน

การเพิ่มผลิตภาพการผลิตของอุตสาหกรรมและบริการไทยตลอดห่วงโซ่มูลค่า มีการคาดการณ์เทคโนโลยีในอนาคตสำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์สำหรับภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการของประเทศ กำหนดแนวทางการผลิตและพัฒนาบุคลากรโดยเชื่อมโยงภาคการศึกษาภาคอุตสาหกรรมและบริการ ให้ตอบสนองความต้องการของตลาด และจัดให้มีแผนพัฒนากำลังแรงงานทั้งประเทศในทุกกระดับ กำหนดโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลที่สุดค้ำกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ สนับสนุนให้มีข้อมูลเปิดเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม ส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาลข้อมูลขึ้นในองค์กรต่าง ๆ ในสังคม และส่งเสริมให้มีการจัดเก็บข้อมูลของภาครัฐอย่างบูรณาการ ตลอดจนพัฒนาการให้บริการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญามีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดไว้ดังนี้

(1) แรงงานไทยมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยมีอันดับความสามารถด้านประสิทธิภาพแรงงาน

- ปี พ.ศ. 2561 – 2565 อันดับที่ 60
- ปี พ.ศ. 2566 – 2570 อันดับที่ 55
- ปี พ.ศ. 2571 – 2575 อันดับที่ 50
- ปี พ.ศ. 2576 – 2580 อันดับที่ 45

(2) ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลในด้านความพร้อมในอนาคตดีขึ้น โดยมีอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลในด้านความพร้อมในอนาคต

- ปี พ.ศ. 2561 – 2565 อันดับที่ 45
- ปี พ.ศ. 2566 – 2570 อันดับที่ 40
- ปี พ.ศ. 2571 – 2575 อันดับที่ 35
- ปี พ.ศ. 2576 – 2580 อันดับที่ 30

2.2) ประเด็นโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ถือเป็นรากฐานที่สำคัญของการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ พลังงาน ดิจิทัล เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนทำให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของประเทศที่ครอบคลุมพื้นที่ รวมถึงสามารถรองรับความต้องการของประชาชนทั้งในระดับครัวเรือน อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวได้ในระดับหนึ่ง โดยมีเป้าหมายความสามารถในการแข่งขัน ด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศดีขึ้น ทั้งนี้ โครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลโดยตรง ได้แก่

1. โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล ทั้งในส่วน of โครงข่ายสื่อสารหลักภายในประเทศและระหว่างประเทศ ให้สามารถบริการได้อย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ สอดรับกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีด้านดิจิทัล สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ นำไปสู่การยกระดับเศรษฐกิจของประเทศและการเป็นศูนย์กลางด้านดิจิทัลของภูมิภาคอาเซียนในอนาคต สนับสนุนให้เกิดการบูรณาการการใช้งานโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านดิจิทัลร่วมกัน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบนิเวศ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีศักยภาพ และเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคตสำหรับกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ตลอดจนกำหนดมาตรการหรือแนวปฏิบัติในการคุ้มครองสิทธิและข้อมูลส่วนบุคคล จัดให้มีมาตรการเฝ้าระวังและรับมือภัยคุกคามไซเบอร์ที่เหมาะสมและสอดคล้องตามมาตรฐานสากลเพื่อรองรับการเติบโตของการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดไว้ดังนี้

(1) ประชาชนมีความสามารถในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมากขึ้น โดยมีอัตราส่วนของครัวเรือนที่ใช้อินเทอร์เน็ต

- ปี พ.ศ. 2561 – 2565 ร้อยละ 70
- ปี พ.ศ. 2566 – 2570 ร้อยละ 80
- ปี พ.ศ. 2571 – 2575 ร้อยละ 90
- ปี พ.ศ. 2576 – 2580 ร้อยละ 95

2.3) ประเด็นผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งในมิติของการสร้างรายได้ เป็นแหล่งการจ้างงานที่สำคัญ และยังเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประเทศ ที่ผ่านมามีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยจะมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่ในการที่จะบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดให้สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศไว้ที่ร้อยละ 60 ในปี พ.ศ. 2580 นั้น ประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญกับการผลักดันให้ผู้ประกอบการยุคใหม่สามารถเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจได้มากขึ้น มีการลงทุนเพิ่มขึ้น และมีศักยภาพในการแข่งขันทั้งในประเทศและในระดับสากลสูงขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายให้ผู้ประกอบการในทุกระดับเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ การส่งเสริมผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันด้านดิจิทัลโดยตรง ได้แก่

1. การสร้างความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและความถนัดที่แตกต่าง และหลากหลายของแรงงาน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี และพัฒนาผู้ประกอบการในทุกระดับให้มีจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ ขับเคลื่อนธุรกิจด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนาเพิ่มมูลค่าธุรกิจ ตลอดจนส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดไว้ดังนี้

(1) การขยายตัวของวิสาหกิจเริ่มต้นในประเทศไทยเพิ่มขึ้น โดยมีอัตราการขยายตัวจำนวนการก่อตั้งวิสาหกิจเริ่มต้น

- ปี พ.ศ. 2561 – 2565 ขยายตัวร้อยละ 10
- ปี พ.ศ. 2566 – 2570 ขยายตัวร้อยละ 15
- ปี พ.ศ. 2571 – 2575 ขยายตัวร้อยละ 20
- ปี พ.ศ. 2576 – 2580 ขยายตัวร้อยละ 25

(2) ความสามารถในการแข่งขันด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลขึ้น
โดยมีอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัล

- ปี พ.ศ. 2561 – 2565 อันดับที่ 1 ใน 36
- ปี พ.ศ. 2566 – 2570 อันดับที่ 1 ใน 30
- ปี พ.ศ. 2571 – 2575 อันดับที่ 1 ใน 25
- ปี พ.ศ. 2576 – 2580 อันดับที่ 1 ใน 20

2. การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการและวิสาหกิจ

ขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่ พัฒนาปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพ
ในการดำเนินธุรกิจ โดยการพัฒนากระบวนการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ สถิติผลการวิจัยและพัฒนา
ทรัพย์สินทางปัญญา การตลาดและนวัตกรรมให้เป็นระบบที่เป็นปัจจุบัน บูรณาการ และต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริม
การเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในการสร้างโอกาสให้ภาคธุรกิจ รวมถึงสร้างความร่วมมือ
ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และสถาบันวิชาการทั้งในและระหว่างประเทศ ในการส่งเสริม
และพัฒนาผู้ประกอบการร่วมกัน ยกกระดับบริการและโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพให้เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ
และการพัฒนานวัตกรรมและประยุกต์ใช้ทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชน โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดไว้ดังนี้

(1) อันดับนโยบายของภาครัฐที่มีต่อวิสาหกิจและผู้ประกอบการด้าน
การสนับสนุนและความสอดคล้องของนโยบายดีขึ้น โดยอันดับนโยบายของภาครัฐที่มีต่อวิสาหกิจและ
ผู้ประกอบการด้านการสนับสนุนและความสอดคล้องของนโยบาย

- ปี พ.ศ. 2561 – 2565 อันดับที่ 15
- ปี พ.ศ. 2566 – 2570 อันดับที่ 12
- ปี พ.ศ. 2571 – 2575 อันดับที่ 10
- ปี พ.ศ. 2576 – 2580 อันดับที่ 10

2.4) ประเด็นศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

ยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศ
เจริญก้าวหน้าไปในอนาคต ซึ่งทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศ
ในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรมในอีก
20 ปีข้างหน้า อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลง
และประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ
มีความท้าทายเพิ่มมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินของประเทศในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแล
ผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม
การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่
การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว โดยกำหนดเป้าหมายให้คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนา

อย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งนี้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลโดยตรง ได้แก่

1. การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น จัดให้มีการพัฒนาทักษะความสามารถที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น จัดให้มีการพัฒนาทักษะด้านภาษา ศิลปะ ทักษะด้านดิจิทัล และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ จัดให้มีการพัฒนาทักษะในการวางแผนชีวิต และวางแผนการเงิน ตลอดจนทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน จัดให้มีการเรียนรู้ทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและทักษะชีวิตที่สามารถอยู่ร่วมและทำงานภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนระบบบริการสุขภาพและอนามัยที่เชื่อมต่อกันระหว่างระบบสาธารณสุขกับโรงเรียนหรือสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านความฉลาดทางเชาวน์ปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มวัยเรียน/วัยรุ่น รวมทั้งสร้างความอยากรู้อยากเห็น และสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดไว้ดังนี้

(1) คะแนนความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะ (Skill) ของ World Economic Forum (WEF) เพิ่มขึ้น

- ปี พ.ศ. 2561 – 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
- ปี พ.ศ. 2566 – 2570 เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
- ปี พ.ศ. 2571 – 2575 เพิ่มขึ้นร้อยละ 20
- ปี พ.ศ. 2576 – 2580 เพิ่มขึ้นร้อยละ 20

2. การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน ด้วยการยกระดับศักยภาพทักษะและสมรรถนะของคนในช่วงวัยทำงานให้สอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคลและความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจและผลิตภาพเพิ่มขึ้นให้กับประเทศ เสริมสร้างความอยากรู้และยกระดับตนเอง สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์ และความรู้ความเข้าใจและทักษะทางการเงิน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคง และหลักประกันของตนเองและครอบครัว ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาความรู้แรงงานฝีมือให้เป็นผู้ประกอบการใหม่ และสามารถพัฒนาต่อยอดความรู้ในการสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับวัยทำงาน ผ่านระบบการคุ้มครองทางสังคมและการส่งเสริมการออม แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น โดยกำหนดตัวชี้วัดดังนี้

(1) ผลผลิตภาพแรงงาน (ร้อยละต่อปี)

- ปี พ.ศ. 2561 – 2565 ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.5
- ปี พ.ศ. 2566 – 2570 ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.5
- ปี พ.ศ. 2571 – 2575 ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.5
- ปี พ.ศ. 2576 – 2580 ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.5

(2) คนไทยที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเข้ามาทำงานด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น โดยสัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- ปี พ.ศ. 2561 – 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 10
- ปี พ.ศ. 2566 – 2570 เพิ่มขึ้นร้อยละ 10
- ปี พ.ศ. 2571 – 2575 เพิ่มขึ้นร้อยละ 10
- ปี พ.ศ. 2576 – 2580 สัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนวัตกรรม เป็นร้อยละ 50 ของผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมด

2.5) ประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการบริการประชาชน และประสิทธิภาพภาครัฐมุ่งเน้นพัฒนาการให้บริการของภาครัฐมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ โดยเป็นการพัฒนาแบบครอบคลุมทั่วถึงบูรณาการไร้รอยต่อ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบริการดิจิทัลและมุ่งดำเนินการพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกในการบริการภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนและผู้รับบริการทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส มีหลากหลายช่องทาง สามารถตรวจสอบได้ และไม่มีข้อจำกัดของเวลา พื้นที่ และกลุ่มคน รวมทั้งนำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดค่าใช้จ่ายของประชาชน ภาครัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพด้วยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ทั้งนี้ ประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลโดยตรง ได้แก่

1. การพัฒนาบริการประชาชน เพื่อให้บริการภาครัฐสามารถอำนวยความสะดวกประชาชนได้อย่างรวดเร็ว โปร่งใส ให้เป็นภาครัฐของประชาชน และเป็นไปเพื่อประชาชนอย่างแท้จริงจากการนำเทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการประชาชน โดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัดดังนี้

(1) งานบริการภาครัฐที่ปรับเปลี่ยนเป็นดิจิทัลเพิ่มขึ้น โดยวัดจากสัดส่วนความสำเร็จของกระบวนการที่ได้รับการปรับเปลี่ยนให้เป็นดิจิทัล

- ปี พ.ศ. 2561 – 2565 ร้อยละ 100 (2,180 กระบวนการ)
- ปี พ.ศ. 2566 – 2570 ร้อยละ 100 (5,360 กระบวนการ)

- ปี พ.ศ. 2571 – 2575 ร้อยละ 100
- ปี พ.ศ. 2576 – 2580 ร้อยละ 100

2. การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ เพื่อประโยชน์ในการบริหารการตัดสินใจ และการบริการที่เป็นเลิศ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐ และเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน และประโยชน์ในการดำเนินชีวิต โดยเน้นการพัฒนาระบบฐานข้อมูลภาครัฐ และการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ให้วิธีการทำงานของหน่วยงานราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัด ดังนี้

(1) ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว โดยระดับ Digital Government Maturity Model (Gartner)

- ปี พ.ศ. 2561 – 2565 ระดับ 2
- ปี พ.ศ. 2566 – 2570 ระดับ 3
- ปี พ.ศ. 2571 – 2575 ระดับ 4
- ปี พ.ศ. 2576 – 2580 ระดับ 5

กล่าวโดยสรุปแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติได้นำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาขยายความ ลงรายละเอียดประเด็นยุทธศาสตร์ โดยกำหนดตัวชี้วัดที่มีความชัดเจน วัดผลได้ตาม ช่วงระยะเวลาคราวละ 5 ปี จากปี พ.ศ. 2561 จนถึงปี พ.ศ. 2580 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์ในหลายมิติ ได้แก่

ประเด็นอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ต้องการปรับเปลี่ยนภาคอุตสาหกรรม และบริการด้วยการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม และเป็นบริการที่ต้องใช้ทักษะและเทคโนโลยี ขั้นสูง โดยส่งเสริมอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ ให้มีการวิจัยพัฒนาและ สร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรทั้งด้านการผลิตและผู้ใช้ และการพัฒนาระบบนิเวศ อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต เพื่อเพิ่มผลิตภาพการผลิตของอุตสาหกรรมและบริการไทย ตลอดห่วงโซ่มูลค่าการผลิต และพัฒนาบุคลากรโดยเชื่อมโยงภาคการศึกษาภาคอุตสาหกรรมและบริการ ให้ตอบสนองความต้องการของตลาด

ประเด็นโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญ กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ พลังงาน ดิจิทัล เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยตั้งเป้าหมายพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลทั้งในส่วน of โครงข่ายสื่อสารหลักภายในประเทศ และระหว่างประเทศให้สามารถบริการได้อย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนา

ระบบนิเวศ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีศักยภาพ และเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคตสำหรับกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง

ประเด็นผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่
ให้ความสำคัญกับการผลักดันให้ผู้ประกอบการยุคใหม่สามารถเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจได้มากขึ้น มีการลงทุนเพิ่มขึ้น และมีศักยภาพในการแข่งขันทั้งในประเทศและในระดับสากลสูงขึ้น โดยการสร้างความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและความถนัดที่แตกต่างและหลากหลาย และการสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่ เพื่อสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ

ประเด็นศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต และการยกระดับศักยภาพแรงงาน

ประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ ตั้งเป้าหมายให้ภาครัฐนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการประชาชน

3.3.2 แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 (พ.ศ. 2564 – 2565)

1) กรอบแนวคิดการพัฒนาของแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 (พ.ศ. 2564 – 2565)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างกว้างขวางและรุนแรง แม้ว่าที่ผ่านมาประเทศไทยจะประสบความสำเร็จในการป้องกันและควบคุมโรค ทว่าการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงและต่อเนื่องได้ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจนก่อให้เกิดความปกติใหม่ ในขณะเดียวกัน แนวโน้มสำคัญของโลกอีกนัยหนึ่ง การท่ามกลางความปั่นป่วนและการเปลี่ยนแปลงจะเป็นปัจจัยเร่งสำคัญทำให้ทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาทบทวนให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ เงื่อนไข และบริบทการพัฒนาใหม่ของประเทศยิ่งขึ้น โดยยังคงเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ไว้เช่นเดิม หากแต่มีการทบทวนและปรับเปลี่ยนแนวทาง/วิธีการ และเครื่องมือในรูปแบบของแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 (พ.ศ. 2564 – 2565) ซึ่งจะเป็นการระบุแนวทางการพัฒนาจากแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องมุ่งเน้น ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ และประเด็นการพัฒนาเพิ่มเติมที่จำเป็นอย่างยิ่งต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้สามารถรับมือและเตรียมความพร้อมในการเยียวยาช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ พื้นฟูกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้าสู่ภาวะปกติ รวมทั้งนำเงื่อนไข การเปลี่ยนแปลงมาเป็น “จุดเปลี่ยน” ในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่จุดหมายใหม่ที่ดีกว่าในอนาคต การกำหนดทิศทาง

การพัฒนาประเทศเพื่อให้มีความเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถรับและลดความเสี่ยงขณะเดียวกันยังมีศักยภาพในการสร้างสรรค์ผลประโยชน์ จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของประเทศให้สามารถ “ล้มแล้วลุกไว” (Resilience) อันประกอบด้วย มิติการพัฒนา 3 ประการ ได้แก่

(1) การพร้อมรับ (Cope) หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สภาวะวิกฤติให้สามารถยืนหยัดและต้านทานความยากลำบาก รวมถึงฟื้นคืนกลับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว

(2) การปรับตัว (Adapt) หมายถึง การปรับทิศทาง รูปแบบ และแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง พร้อมกระจายความเสี่ยงและปรับตัวอย่างเท่าทันเพื่อแสวงหาประโยชน์จากสิ่งที่เกิดขึ้น

(3) การเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน (Transform) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและปัจจัยพื้นฐานให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงเพื่อพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสสำหรับการพัฒนาประเทศต่อไป

แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ มีเป้าหมายสำคัญ คือ “คนสามารถยังชีพอยู่ได้ มีงานทำ กลุ่มเปราะบางได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง สร้างอาชีพและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น เศรษฐกิจประเทศฟื้นตัวเข้าสู่ภาวะปกติ และมีการวางรากฐาน เพื่อรองรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่” โดยได้ระบุประเด็นการพัฒนา 4 ประการ ที่ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษในระยะ 2 ปีข้างหน้า เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการฟื้นฟู และขับเคลื่อนประเทศให้สามารถ “ล้มแล้วลุกไว หรือ Resilience” โดย 4 ประเด็นการพัฒนา ประกอบด้วย

- **การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากภายในประเทศ (Local Economy)** เพื่อลดความเสี่ยงในการพึ่งพาต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการกระจายความเจริญและโอกาสทางเศรษฐกิจไปยังระดับท้องถิ่น ผ่านการส่งเสริมการจ้างงาน โดยเฉพาะในระดับพื้นที่และชุมชน ร่วมกับการให้ความช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ให้สามารถปรับตัวสู่ธุรกิจใหม่ที่มีแนวโน้มความต้องการมากขึ้นในอนาคต เพื่อให้เศรษฐกิจฐานรากเป็นกำลังหลัก ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

- **การยกระดับขีดความสามารถของประเทศเพื่อรองรับการเติบโตอย่างยั่งยืน ในระยะยาว (Future Growth)** โดยมุ่งเน้นด้านการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของเครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจหลัก ที่ประเทศไทยมีโอกาสและมีศักยภาพภายใต้ภูมิทัศน์ของเศรษฐกิจโลกแบบใหม่ ได้แก่ อุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์ครบวงจร การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเน้นคุณภาพ การเกษตรมูลค่าสูง อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่

- **การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนให้เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (Human Capital)** โดยการยกระดับและปรับทักษะแรงงานให้สนับสนุนอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมายที่ประเทศไทยมีโอกาสและมีศักยภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

และโครงสร้างเศรษฐกิจที่ปรับเปลี่ยนไป พร้อมทั้งเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤต และจัดสวัสดิการทางสังคมให้เหมาะสม เพียงพอกับความจำเป็นในการดำรงชีวิตโดยเฉพาะในด้านรายได้ และสุขภาพ

- การปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ (Enabling Factors) ให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อศักยภาพของประเทศ อาทิ การเร่งรัดพัฒนาและใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ การปรับปรุงกฎหมายและการดำเนินงานของภาครัฐให้ทันสมัย การพัฒนาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม การเสริมสร้างความมั่นคงและศักยภาพในการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่ายการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อลดอุปสรรค ข้อจำกัด และส่งเสริมการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

2) สาระสำคัญของแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ

แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ มีเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในระหว่าง พ.ศ. 2564 – 2565 ดังนี้

เป้าหมายและตัวชี้วัด แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ กำหนดเป้าหมาย การดำเนินงานในระยะเวลา 2 ปี โดยพิจารณาจากสถานการณ์ปัจจุบัน ที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่ ร่วมกับเงื่อนไขความจำเป็นด้านกรอบงบประมาณภาครัฐที่สามารถบริหารจัดการและจัดสรรได้ รวมถึงการคาดการณ์ถึงโอกาสที่เพิ่งเกิดขึ้นจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ซึ่งประเทศไทยมีศักยภาพในการที่จะสร้างสรรค์และต่อยอดไปสู่การพัฒนาในระยะต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ โดยแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ “คนสามารถยังชีพอยู่ได้ มีงานทำ กลุ่มเปราะบางได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง สร้างอาชีพและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น เศรษฐกิจประเทศฟื้นตัวเข้าสู่ภาวะปกติ และมีการวางรากฐานเพื่อรองรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่” และมีตัวชี้วัด ตลอดจนค่าเป้าหมายการดำเนินงาน ในปี พ.ศ. 2564 – 2565 ดังนี้

แนวทางการพัฒนา เพื่อบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติฯ ตามที่กำหนด ในระยะเวลา 2 ปี (พ.ศ. 2564 – 2565) แนวทางการพัฒนาที่ต้องมุ่งเน้นในแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลสืบเนื่องโดยตรงจากสถานการณ์โควิด-19 จะต้องให้ความสำคัญกับการเร่งดำเนินการในมิติต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงไปถึงการบรรลุค่าเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ บนหลักการพื้นฐานของแนวคิดในการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านการพร้อมรับ ปรับตัวและเปลี่ยนแปลง เพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน (Cope, Adapt, Transform: CAT) โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากภายในประเทศ (Local Economy) โดยการมุ่งเน้นการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจไปยังระดับท้องถิ่น ผ่านการส่งเสริมการจ้างงาน โดยเฉพาะในระดับพื้นที่และชุมชน ร่วมกับการให้ความช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ให้สามารถปรับตัวสู่ธุรกิจใหม่ที่มีแนวโน้มความต้องการมากขึ้นในอนาคต ตลอดจนดำเนินงานด้านการกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจไปยังหัวเมืองหลักในภูมิภาคและเมืองรองที่มีขีดความสามารถและความพร้อม เพื่อให้การเติบโตของพื้นที่และเมืองในภูมิภาคเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงความเจริญ พร้อมรับการกระจายตัวของการพัฒนาและการเคลื่อนย้ายกำลังแรงงานกลับคืนถิ่น เป็นแหล่งจ้างงาน สร้างอาชีพและกระจายรายได้ไปยังภาคท้องถิ่น และชุมชนในพื้นที่อย่างทั่วถึง ดังนี้

1.1 การส่งเสริมการจ้างงาน โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ด้วยการพัฒนาฐานข้อมูลแรงงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการช่วยเหลือและจับคู่ความต้องการของผู้หางานและผู้จ้างงาน ร่วมกับการสร้างงานใหม่ที่สอดคล้องกับภาคเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มเติบโตในอนาคต พร้อมทั้งปรับโครงสร้างตลาดแรงงาน โดยการโยกย้ายแรงงานไปยังภาคการผลิตที่มีผลิตภาพสูงกว่า และมีรายได้มากกว่าเดิม เป็นต้น

1.2 การช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพ SMEs ด้วยการเร่งแก้ปัญหาสภาพคล่องของ SMEs ให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการปรับตัวสู่ธุรกิจใหม่ที่มีแนวโน้มความต้องการมากขึ้นในอนาคตและมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย ตลอดจนปรับปรุงระเบียบกฎหมาย เพื่อลดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจของ SMEs แก้ปัญหาและป้องกันการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม บูรณาการระหว่าง 19 หน่วยงานเพื่อลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มประสิทธิภาพการช่วยเหลือและสนับสนุน SMEs เป็นต้น

1.3 การกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจไปยังหัวเมืองหลัก ในภูมิภาคและเมืองรอง ด้วยการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ สร้างตำแหน่งงานในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อรองรับผู้ว่างงาน แรงงานคืนถิ่น และบัณฑิตจบใหม่ ตลอดจนเสริมสร้างจุดเด่นทางเศรษฐกิจของแต่ละภาคหรือกลุ่มจังหวัด โดยการรวมกลุ่มและเชื่อมโยงผู้ประกอบการในพื้นที่และเพิ่มศักยภาพและบทบาทหน้าที่ของท้องถิ่นในการกำกับดูแลการให้บริการสาธารณะและบริหารจัดการเชิงพื้นที่ เป็นต้น

2. การยกระดับขีดความสามารถของประเทศเพื่อรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว (Future Growth) โดยมุ่งเน้นด้านการเตรียมความพร้อมของปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการยกระดับผลิตภาพการผลิต การพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม พร้อมทั้งส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของเครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจหลักที่ประเทศไทยมีโอกาสดำเนินการไว้แล้วว่ามีศักยภาพภายใต้ภูมิทัศน์ของเศรษฐกิจโลกแบบใหม่ที่จะปรับเปลี่ยนไป ได้แก่

2.1 อุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์ครบวงจร ด้วยการขยายช่องทางการตลาดทั้งการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์แผนไทย ยกระดับคุณภาพมาตรฐานของสินค้าและบริการ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการแพทย์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการด้านสุขภาพ และมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภูมิภาคแบบครบวงจร เป็นต้น

2.2 การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเน้นคุณภาพ ด้วยการเปลี่ยนแปลงแนวทางการพัฒนาภาคการท่องเที่ยวทั้งระบบ ให้มุ่งเน้นที่เชิงคุณภาพมากกว่าปริมาณ ทั้งแนวทางการส่งเสริมการลงทุน และรูปแบบการท่องเที่ยวที่สนับสนุน และการติดตามประเมินผล พร้อมทั้งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเมืองรองและท้องถิ่นที่มีศักยภาพ เพื่อกระจายรายได้ไปยังระดับท้องถิ่น เป็นต้น

2.3 การเกษตรมูลค่าสูง ด้วยการสร้างแพลตฟอร์มการตลาดดิจิทัลให้กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ พัฒนาระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทาน ภาคการเกษตร รวมถึงใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าเกษตรให้สามารถเป็นวัตถุดิบที่มีคุณภาพในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมทางการแพทย์ เป็นต้น

2.4 อุตสาหกรรมอาหาร ด้วยการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อเพิ่มกำลังการผลิตและการจ้างงาน และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการปรับตัว ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคใหม่ โดยการมุ่งสู่ธุรกิจอาหารมูลค่าสูง เช่น อาหารเพื่อสุขภาพ และอาหารทางการแพทย์ เป็นต้น

2.5 อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ด้วยการสนับสนุนการปรับตัวของผู้ประกอบการและแรงงาน รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งระเบียบ กฎหมาย โครงสร้างพื้นฐาน และอุปสงค์ของผู้บริโภคในประเทศให้สามารถเปลี่ยนผ่านไปสู่อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่โดยเฉพาะยานยนต์ไฟฟ้า ตลอดจนช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อยในอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง เช่น ผู้ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ และผู้ให้บริการซ่อมแซมและบำรุงรักษาที่อาจได้รับผลกระทบในช่วงเปลี่ยนผ่านนี้ เป็นต้น

3. การพัฒนาศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของคน (Human Capital)

ด้วยการยกระดับทักษะ (Upskill) ปรับทักษะ (Reskill) และส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อรองรับอุตสาหกรรมและบริการที่จะเป็นเครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจหลักทั้ง 5 สาขาตามที่ระบุไว้ในประเด็นการพัฒนาที่ 2 Future Growth ข้างต้น ร่วมกับการขยายและพัฒนาระบบประกันสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรทุกสาขาอาชีพและทุกช่วงวัย ตลอดจนการส่งเสริมความมั่นคงทางสุขภาพ เพื่อให้คนให้เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน ดังนี้

3.1 การยกระดับทักษะ ปรับทักษะ และส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยการส่งเสริมแรงงานที่อยู่ในภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบ ให้ได้รับการฝึกอบรมยกระดับทักษะ และปรับศักยภาพแรงงานให้เหมาะสมกับรูปแบบธุรกิจและโครงสร้างเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ยกระดับคุณภาพมาตรฐานของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานโดยการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนและการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการพัฒนาทักษะ อาชีพ พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของแรงงานเพื่อให้แรงงานมีความยืดหยุ่น พร้อมปรับตัว ตลอดจนมุ่งเน้นการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพในระยะยาว เป็นต้น

3.2 การขยายและพัฒนาระบบหลักประกันทางสังคม ด้วยการช่วยเหลือเยียวยา และชดเชยคนยากจน กลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบ โดยคำนึงถึงระดับของปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกันของกลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งผลักดันให้แรงงานเข้าสู่ระบบประกันสังคมมากขึ้น พัฒนาระบบ และกลไกการช่วยเหลือ กลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่มให้ตรงจุด และพัฒนาระบบความคุ้มครองทางสังคมให้เหมาะสมสอดคล้องกับรูปแบบตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงมีการบูรณาการตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระบบข้อมูลในการตรวจสอบและติดตามประเมินผล เป็นต้น

3.3 การเสริมสร้างความมั่นคงทางสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบรับมือปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ สร้างภูมิคุ้มกันทั้งทางร่างกายและจิตใจ กระจายบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และแสวงหาแนวทางดำเนินการปฏิรูประบบหลักประกันสุขภาพ ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการเป็นสังคมสูงวัย และอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางการคลัง เป็นต้น

4. การปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ (Enabling Factors) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเกื้อหนุนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เพิ่มขีดความสามารถในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และยกระดับศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนตามที่กล่าวมาในข้อ 1) – 3) ให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่จำเป็นต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนาประกอบด้วย

4.1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่ เช่น โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล โครงสร้างพื้นฐานเชิงระบบ การบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ รวมถึงการพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้โครงสร้างพื้นฐานให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ เป็นต้น

4.2 การปรับปรุงกฎหมายและส่งเสริมภาครัฐดิจิทัลให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ โดยการปรับปรุงและพัฒนาฐานข้อมูลแบบบูรณาการ การจัดเก็บ และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการให้บริการประชาชน การปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการต่าง ๆ ตลอดจนการปฏิรูปการจดทะเบียนรายได้ และประสิทธิภาพการจัดสรรและใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐ ให้สอดคล้องกับบริบท และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

4.3 การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกมิติ ด้วยการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย และนวัตกรรมในประเทศในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจโดยเฉพาะ SMEs และวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์ความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการผลิตงานวิจัยและนวัตกรรม

4.4 การเสริมสร้างความมั่นคงและบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อรองรับภัยพิบัติ เหตุการณ์ความไม่สงบและความขัดแย้ง ตลอดจนสาธารณภัยทุกรูปแบบ ด้วยการใช้ฐานข้อมูล เทคโนโลยี และนวัตกรรม การบูรณาการระบบการจัดการในภาวะฉุกเฉินให้มีเอกภาพและรองรับสาธารณภัยรูปแบบใหม่ในทุกมิติ อาทิ ความปลอดภัยทางไซเบอร์และภัยพิบัติทางธรรมชาติ และเสริมสร้างโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความเสี่ยงในพื้นที่ของตนเอง พร้อมทั้งพัฒนากลไกในการส่งเสริมให้ครัวเรือนบริหารจัดการหนี้ได้อย่างเป็นระบบ เพื่อลดความเสี่ยงและสามารถดูแลตนเองได้ในภาวะวิกฤต เป็นต้น

4.5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายและภาคีการพัฒนา เพื่อให้การฟื้นฟู และขับเคลื่อนประเทศมีประสิทธิภาพสามารถบรรลุผลได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการสนับสนุนการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาชนในพื้นที่และภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคมในการพัฒนาประเทศตามแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ พร้อมทั้งช่วยติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงแก้ปัญหา เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เป็นต้น

3.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

1) ภาพรวม

ยุทธศาสตร์ที่กำหนดในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มีจำนวน 10 ยุทธศาสตร์ซึ่งมีรายละเอียดมากกว่าในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะภายใต้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องนั้น เป็นการยากในการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนในแผนพัฒนาระยะยาว เพราะยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจำเป็นต้องมีการกำหนดและปรับปรุงให้สอดคล้องกับเงื่อนไขและปัจจัยแวดล้อมในช่วงเวลานั้น ๆ จึงจะสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุดังกล่าว ยุทธศาสตร์ชาติจึงเป็นการกำหนดกรอบที่เป็นประเด็นหลักของการพัฒนาประเทศที่ครอบคลุมมิติต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนทั้งในเรื่องการพัฒนารัฐบาลผลิตและบริการ การพัฒนากลุ่มเป้าหมาย และการพัฒนาในเรื่องกลไกและกฎระเบียบ รวมทั้งการพัฒนาทุนมนุษย์ ภายใต้การกำหนดและการยึดหลักการสำคัญของการพัฒนา ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงประกอบด้วยยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ (2) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดและความเหลื่อมล้ำในสังคม (3) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (4) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน (5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน และ (6) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติดมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย

และประกอบกับอีก 4 ยุทธศาสตร์ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์และกลไกสนับสนุน ให้การดำเนินยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้าน ให้สัมฤทธิ์ผล ประกอบด้วย (7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์ (8) ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม (9) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ และ (10) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้ได้กำหนดเป้าหมายว่าผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็จะสามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการในอนาคต และได้กำหนดเป้าหมายว่าบุคลากรภาครัฐควรมีความรู้ความสามารถและปรับตัวได้ทันยุคดิจิทัลมากขึ้น

2) ประเด็นเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

2.1) แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ (National Research Agenda) ให้สอดคล้องกับสาขาเป้าหมายการพัฒนาประเทศ โดยใช้กลยุทธ์ด้านนวัตกรรมบูรณาการวิจัย เพื่อใช้เทคโนโลยีในการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ รวมถึงการยกระดับห่วงโซ่มูลค่าด้วยการใช้เทคโนโลยีในการสร้างนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดในภาคการเกษตร เน้นการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Based) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรมีความปลอดภัย ประเด็นเร่งด่วนอีกประการ คือ การพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี (Technopreneur) และเร่งสร้างบุคลากรวิจัยในสาขา STEM รวมทั้งพัฒนาและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ให้ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด

2.2) การส่งเสริมความเข้มแข็งของเศรษฐกิจดิจิทัลควบคู่กับเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลโดยปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพพร้อมกับส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ ท้องถิ่น และชุมชน การใช้เทคโนโลยีอย่างเข้มข้นเพื่อที่จะพัฒนาเครื่องมือทางการเงินที่สามารถนำมาใช้สนับสนุนโครงการขนาดใหญ่ได้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงิน ส่งผลให้เกิดตลาดใหม่ ๆ ที่มีเสรีในการค้ามากขึ้น อีกทั้งยังทำให้ตลาดการเงินโลกเข้าสู่สถานการณ์ไร้พรมแดน

2.3) ปัจจุบันประเทศไทยเผชิญข้อจำกัดในการเข้าถึงเทคโนโลยีของผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ในขณะนี้ ประเทศไทยควรมุ่งลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ โดยขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมทั้งสนับสนุนค่าเดินทางไปยังสถานศึกษา และการให้ทุนการศึกษาต่อระดับสูง การได้รับการศึกษาที่ดีจะทำให้เด็กเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะใช้

นวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ได้อย่างไร้ขีดจำกัดด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งนำไปสู่การแย่งชิงแรงงานที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีหรือทักษะอื่น ๆ

2.4) ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา เมืองไทยมักนำเข้าเทคโนโลยีสำเร็จรูปจากประเทศอื่น แทนที่จะสะสมองค์ความรู้เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีของตนเอง ทำให้ส่วนแบ่งผลประโยชน์ตกอยู่ที่ประเทศผู้เป็นเจ้าของเทคโนโลยีนั้น ๆ ในขณะนี้ ประเทศไทยควรที่จะเน้นในเรื่องการเพิ่มความเข้มแข็ง และความสามารถในการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อยกระดับความสามารถการแข่งขันของภาคผลิตและบริการ เร่งส่งเสริมการลงทุนวิจัยเทคโนโลยีที่ประเทศไทยมีศักยภาพพัฒนาเองได้ เพื่อที่จะส่งผลดีให้แก่เชิงพาณิชย์และเชิงสังคม

2.5) ในส่วนของการบริหารภาครัฐและการให้บริการประชาชน พัฒนาระบบข้อมูลและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประเมินผล และนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดทางเลือก นโยบายและสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการ

3.5 (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)

1) ภาพรวม

(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 มีจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายการพัฒนายาวที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ โดยมุ่งหวังให้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) ทำหน้าที่เป็นกลไกในการชี้ประเด็นที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปีและเพื่อผลักดันให้ประเทศสามารถก้าวข้ามความท้าทายต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนสู่ความเจริญเติบโตที่ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน โดย (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดทิศทางและเป้าหมายของการพัฒนาบนพื้นฐานของหลักการและแนวคิดที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. **หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** โดยการสืบสาน รักษา ต่อยอดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีควบคู่กับการใช้เงื่อนไข 2 ประการ เพื่อกำกับการกำหนดทิศทางและประเด็นการพัฒนาในส่วนต่าง ๆ ได้แก่ เงื่อนไขความรู้โดยการใช้องค์ความรู้ทางวิชาการที่รอบด้าน และเงื่อนไขคุณธรรม โดยยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนและความเป็นธรรมในทุกมิติของสังคม

2. **แนวคิด Resilience** ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการลดความเปราะบางต่อความเปลี่ยนแปลงอันประกอบด้วยการพัฒนาความสามารถใน 3 ระดับ ได้แก่ (1) การพร้อมรับ (Cope) หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สภาวะวิกฤติ ให้สามารถยืนหยัดและต้านทาน ความยากลำบาก รวมถึงฟื้นคืนกลับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว (2) การปรับตัว (Adapt) หมายถึง การปรับทิศทาง รูปแบบ และแนวทาง

การพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง พร้อมกระจายความเสี่ยงและปรับตัวอย่างเท่าทันเพื่อแสวงหาประโยชน์จากสิ่งที่เกิดขึ้น และ (3) การเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน (Transform) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและปัจจัยพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง

3. เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิด “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” โดยมุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งในมิติของการมีปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ การมีสภาพแวดล้อมที่ดี การมีปัจจัยสนับสนุนให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การมีโอกาที่จะใช้ศักยภาพของตน ในการสร้างความเป็นอยู่ที่ดี รวมถึงการมุ่งส่งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไป

4. โมเดลเศรษฐกิจ BCG ซึ่งเป็นแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจใน 3 รูปแบบควบคู่กัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว โดยอาศัยฐานศักยภาพและความเข้มแข็งของประเทศอันประกอบด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม พร้อมกับการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อผลักดันให้ประเทศมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และสามารถกระจายรายได้ โอกาส และความมั่งคั่งได้อย่างทั่วถึง

นอกจากนี้ การจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังคำนึงถึงเงื่อนไขและข้อจำกัดของการพัฒนาประเทศที่สืบเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 รวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งจะส่งผลให้บริบทของประเทศและของโลกเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต ดังนั้น (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 มีเป้าหมายหลักของการพัฒนาในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของแผนรวม 5 เป้าหมายหลัก ได้แก่

1. การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม มีรายได้ประชาชาติต่อหัวเป็นตัวชี้วัด โดยในปี พ.ศ. 2570 จะต้องมียุทธศาสตร์รายได้ประชาชาติต่อหัวเป็น 8,800 เหรียญสหรัฐ ขณะที่สถานการณ์ในปี พ.ศ. 2563 เท่ากับ 7,050 เหรียญสหรัฐ

2. การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ ตั้งเป้าหมายดัชนีการพัฒนามนุษย์เท่ากับ 0.820 (การพัฒนามนุษย์ระดับสูงมาก) ในปี พ.ศ. 2570 ขณะที่ในปี พ.ศ. 2562 ค่าดัชนีดังกล่าวเท่ากับ 0.777 (การพัฒนามนุษย์ระดับสูง)

3. การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม โดยความแตกต่างของความเป็นอยู่ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงสุดร้อยละ 10 และต่ำสุดร้อยละ 40 (Top 10 / Bottom 40) ต้องต่ำกว่า 5 เท่าในปี พ.ศ. 2570 ซึ่งในปี พ.ศ. 2562 ค่าดังกล่าวอยู่ที่ 5.66 เท่า

4. การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน โดยตั้งเป้าหมายให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวม (สาขาพลังงานและขนส่ง/อุตสาหกรรม/การจัดการของเสีย) ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 จากการปล่อย

ในกรณีปกติซึ่งสถานการณ์ในปี พ.ศ. 2563 ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงาน ลดลงร้อยละ 16 จากการปล่อยในกรณีปกติ

5. การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงและการเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทโลกใหม่ โดยดัชนีรวมสะท้อนความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัดย่อย คือ

5.1 ชีตความสามารถของการปฏิบัติตามกฎอนามัยระหว่างประเทศและการเตรียมความพร้อมฉุกเฉินด้านสุขภาพ อยู่ที่ร้อยละ 90 โดยสมรรถนะหลักแต่ละด้านไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

5.2 อันดับความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ โดยอันดับเฉลี่ย 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ไม่ต่ำกว่า 40

5.3 อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล มีอันดับที่ 33

5.4 อันดับประสิทธิภาพของรัฐบาล มีอันดับที่ 15

นอกจากนี้ ในการจัดทำ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงได้กำหนดหมวดหมู่การพัฒนาจำนวน 13 ประการ โดยแบ่งเป็น 4 มิติ ได้แก่

1. มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย ประกอบด้วย

หมวดหมู่ที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยี

หมวดหมู่ที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน มีกิจกรรมหลากหลายกระจายรายได้ให้ชุมชน และใส่ใจสิ่งแวดล้อมตามหลักการ ESG

หมวดหมู่ที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก สร้างศักยภาพการผลิตและส่งเสริมการใช้ยานยนต์ไฟฟ้า

หมวดหมู่ที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง ยกกระดับการแพทย์ให้ทันสมัย ทั้งยังเป็นศูนย์กลางบริการสุขภาพมูลค่าสูง

หมวดหมู่ที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค โครงข่ายคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวกเชื่อมโยงกับภูมิภาคอย่างไร้รอยต่อ

หมวดหมู่ที่ 6 ไทยเป็นศูนย์กลางด้านดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของอาเซียน ส่งเสริมการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย บริการดิจิทัลและดิจิทัลคอนเทนต์เติบโตรวดเร็ว

2. มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย

- หมวดหมู่ที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ เสริมสร้างศักยภาพสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและตลาดสมัยใหม่
- หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เด็ดขาดได้อย่างยั่งยืน ลดความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม
- หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม ประชาชนสามารถยับยั้งสถานะและได้รับการคุ้มครองทางสังคมอย่างเหมาะสม

3. มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

- หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ โดยของเสียถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์และพัฒนาพลังงานหมุนเวียนเป็นแหล่งพลังงานหลัก
- หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีมาตรการเชิงพื้นที่และนำเทคโนโลยี มาใช้ในการรับมือภัยธรรมชาติ

4. มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ ประกอบด้วย

- หมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนา แห่งอนาคต ระบบการศึกษาและพัฒนาฝีมือแรงงานมีคุณภาพทุกช่วงวัย มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน ภาครัฐทันสมัย มีประสิทธิภาพ

2) ประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

2.1) หมวดหมู่ที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้แก่ (1) ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้วเศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน และ (2) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงซึ่งมีแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นเกษตร ที่ให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตรรวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่เพื่อสร้างมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดการฟาร์ม

2.2) หมายความว่า 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันที่มุ่งเน้นการสร้าง ความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลก ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง

2.3) หมายความว่า 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญ ของประเทศ เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ในมิติการพัฒนา อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไทย เชื่อมโลก ที่มุ่งเน้นเชื่อมโยง โครงข่ายคมนาคมและบริการโลจิสติกส์อย่างไร้รอยต่อ และการรักษาและเสริมเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค ที่มุ่งเน้นการเชื่อมโยงการค้าการลงทุนของไทยกับต่างประเทศและขยายความร่วมมือทางการค้า การลงทุน

2.4) หมายความว่า 6 ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่สำคัญของโลก มีความสอดคล้องกับเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีด้าน ยุทธศาสตร์การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ในประเด็นเป้าหมาย ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจไทยเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน และประเทศไทยมี ขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

2.5) หมายความว่า 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งมีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันใน 2 เป้าหมาย ได้แก่ ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วเศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนและประเทศไทย มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้นในประเด็นการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

2.6) หมายความว่า 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ปลอดภัยเติบโตได้อย่างยั่งยืน มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในเป้าหมายประเทศไทย เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วเศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

2.7) หมายความว่า 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำมีความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างขีดความสามารถ ในการแข่งขัน ในการอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต

2.8) หมายความว่า 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างขีดความสามารถใน การแข่งขันในเป้าหมายประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วเศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

2.9) หมายความว่า 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูงมุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบโจทย์การพัฒนา แห่งอนาคต มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้แก่ (1) ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ในประเด็นประเทศไทยมีขีดความสามารถในการ แข่งขันสูงขึ้น (2) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ ในประเด็นคนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21

และสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และ (3) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมในประเด็นสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ

2.10) หมายความว่า 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ใน 2 ประเด็นเป้าหมาย คือ (1) ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน และ (2) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

3.6 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580)

1) ภาพรวม

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของประเทศ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ที่กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมฉบับนี้เป็นการต่อยอดการพัฒนาประเทศด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งหวังปฏิรูปประเทศไทยให้ทันต่อบริบทการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปสู่ยุคดิจิทัล ตั้งแต่การเร่งวางรากฐานดิจิทัลของประเทศผ่านการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมตามแนวทางประชารัฐ การขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคม และใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพ จนถึงการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นประเทศในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ที่สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างมูลค่า และขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนในระยะยาว โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผน ดังนี้

1. การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ก้าวทันเวทีโลก ด้วยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการผลิต การบริการ

- ประเทศไทยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนานวัตกรรม และสร้างสรรค์ธุรกิจแนวใหม่ ให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก
- อุตสาหกรรมดิจิทัลมีบทบาทและความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มขึ้น ตลอดจนเป็นที่รู้จักและยอมรับในประชาคมโลก
- เศรษฐกิจไทยมีความเข้มแข็งจากภายใน โดยธุรกิจฐานรากและ SMEs ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างศักยภาพในการทำธุรกิจ และสร้างโอกาสในการเข้าสู่ตลาดโลก

2. การสร้างโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียม ด้วยข้อมูลข่าวสารและบริการผ่านสื่อดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

- ประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล และสื่อดิจิทัลอย่างเท่าเทียม
- คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น จากการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศและบริการสาธารณะ โดยเฉพาะบริการพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

3. การพัฒนาทุนมนุษย์สู่ยุคดิจิทัล ด้วยการเตรียมความพร้อมให้บุคลากรทุกกลุ่มมีความรู้ และทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพในยุคดิจิทัล

- ประชาชนมีความสามารถในการพัฒนาและใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ให้เกิดประโยชน์และสร้างสรรค์ (Digital Literacy)
- ประเทศไทยมีกำลังคนด้านดิจิทัลที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญระดับมาตรฐานสากล และกำลังคนในประเทศมีความรอบรู้ และสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติและสร้างสรรค์ผลงาน

4. การปฏิรูปกระบวนการทัศน์การทำงานและการให้บริการของภาครัฐ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูล เพื่อให้การปฏิบัติงานโปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

- กระบวนการทัศน์การปฏิบัติงานการบริหารจัดการและการให้บริการของทางภาครัฐเปลี่ยนแปลง ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้บริการประชาชนธุรกิจ และทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ มีความมั่นคงปลอดภัย และมีธรรมาภิบาล

2) ประเด็นเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาดิจิทัลของประเทศไทยตามวิสัยทัศน์และแนวทางการพัฒนาตามภูมิทัศน์ดิจิทัลของประเทศไทย 4 ระยะ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาวัว 6 ยุทธศาสตร์ ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ได้แก่

2.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

จุดประสงค์ของยุทธศาสตร์นี้ คือการสร้างโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่ทันสมัย ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งการเข้าถึงบริการ จะสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่รองรับความต้องการ และราคาค่าบริการที่ต้องจ่ายจะต้องไม่เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงบริการดิจิทัลอีกต่อไปในอนาคต โครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง จะกลายเป็นสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่นเดียวกับถนน ไฟฟ้า และประปาที่สามารถรองรับการเชื่อมต่อกับทุกสรรพสิ่ง

2.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

ยุทธศาสตร์นี้ เป็นการเร่งส่งเสริมเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Economy Acceleration) โดยมุ่งเน้นการสร้างระบบนิเวศสำหรับธุรกิจดิจิทัล (Digital Business Ecosystem) ควบคู่กับการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงธุรกิจ รวมถึงกระตุ้นให้ภาคเอกชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และปรับปรุงแนวทางการทำธุรกิจด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีศักยภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจขนาดกลางและเล็ก (SMEs) รวมถึงธุรกิจใหม่ (Startup) ในด้านเศรษฐกิจชุมชนเทคโนโลยีดิจิทัล ที่จะช่วยเชื่อมโยงท้องถิ่น เข้ากับตลาดโลก และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าชุมชน

2.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

จุดประสงค์ของยุทธศาสตร์นี้คือ การสร้างสังคมดิจิทัลที่มีคุณภาพ (Digital Society) โดยมุ่งหวังที่จะลดความเหลื่อมล้ำทางโอกาสของประชาชนที่เกิดจากการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเทคโนโลยีดิจิทัล หรือการไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ยังมีราคาแพงเกินไป และให้ความสำคัญกับการพัฒนาพลเมืองให้รู้เท่าทันข้อมูล และมีความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ โดยในท้ายที่สุด เมื่อโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลพร้อม และพลเมืองดิจิทัลพร้อมแล้ว เทคโนโลยีดิจิทัลจะเป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนทุกกลุ่มผ่านบริการดิจิทัล

2.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ยุทธศาสตร์นี้ มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการทำงานและการให้บริการภาครัฐ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการทำงานและขั้นตอนการให้บริการให้มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว อำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้บริการ สร้างบริการภาครัฐที่มีธรรมาภิบาล และสามารถให้บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จผ่านระบบเชื่อมโยงข้อมูลอัตโนมัติ การเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐที่ไม่กระทบต่อสิทธิส่วนบุคคล และความมั่นคงของชาติ ผ่านการจัดเก็บรวบรวมและแลกเปลี่ยนอย่างมีมาตรฐานให้มีความสำคัญกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และข้อมูล รวมไปถึงการสร้างแพลตฟอร์มการให้บริการภาครัฐ เพื่อให้ภาคเอกชนหรือนักพัฒนาสามารถนำข้อมูลและบริการของภาครัฐไปพัฒนา ต่อยอดให้เกิดนวัตกรรม บริการ และสร้างรายได้ให้กับระบบเศรษฐกิจต่อไป

2.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

จุดประสงค์ของยุทธศาสตร์นี้ มุ่งเน้นการพัฒนากำลังคนดิจิทัล (Digital Workforce) ขึ้นมารองรับการทำงานในระบบเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเน้นทั้งกลุ่มคนทำงานที่จะเป็นกำลังสำคัญในการสร้างผลิตภาพการผลิต (Productivity) ในระบบเศรษฐกิจ และกลุ่มคนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดิจิทัล อย่างไรก็ตาม การเตรียมความพร้อมให้ประชาชนทั่วไป ก็เป็นอีกเรื่องที่สำคัญด้วยเช่นกัน

2.6 ยุทธศาสตร์ที่ 6 การสร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ยุทธศาสตร์นี้ มุ่งเน้นการสร้างความมั่นคงปลอดภัย และความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ให้กับผู้ประกอบการ และผู้ใช้บริการ ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะช่วยขับเคลื่อนประเทศสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล และเป็นบทบาทหน้าที่หลักของภาครัฐในการอำนวยความสะดวกให้กับทุกภาคส่วน โดยภารกิจสำคัญยิ่งยวดของยุทธศาสตร์นี้ จะครอบคลุมเรื่องมาตรฐาน (Standard) การคุ้มครองความเป็นส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคล (Privacy) รวมถึงการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity)

3.7 แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2563 – 2565

1) ภาพรวม

จากบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมท่ามกลางการเล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้หน่วยงานภาครัฐ ซึ่งรวมทั้งการให้บริการและกระบวนการทำงานให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล (Digital Transformation) เพื่อรองรับกับพฤติกรรมและสถานการณ์ในความต้องการรับบริการผ่านช่องทางออนไลน์ของประชาชนและภาคธุรกิจมากยิ่งขึ้น ซึ่งการที่จะทำให้การปรับเปลี่ยนรูปแบบนี้อย่างเป็นรูปธรรม รัฐบาลจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านช่องทางดิจิทัล พ.ศ. 2562 ซึ่งได้มีการกำหนดให้มีการจัดทำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย เพื่อรองรับการดำเนินการปรับเปลี่ยนกระบวนการให้บริการและการทำงานของภาครัฐให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน
2. เพื่อให้มีการบูรณาการขับเคลื่อนกิจกรรมโครงการที่ชัดเจนมุ่งสู่จุดหมายเดียวกัน
3. เพื่อกำหนดกรอบการขับเคลื่อนการบูรณาการรัฐบาลดิจิทัลที่สำคัญสำหรับกำหนดประเด็นแผนบูรณาการประจำปีงบประมาณ
4. เพื่อกำหนดหน่วยงานหลักและหน่วยงานรองในการขับเคลื่อนประเด็นที่เกี่ยวข้องพร้อมกรอบงบประมาณในการดำเนินงาน
5. เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานภาครัฐ จัดทำแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562

โดยแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2563 – 2565 มีเป้าหมาย การดำเนินการ
ด้วยกัน 4 เป้าหมาย ได้แก่

1. การลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการและสวัสดิการของประชาชนด้วยข้อมูลและ
บริการผ่านช่องทางดิจิทัลสำหรับประชาชนทุกกลุ่มเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดี
2. การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลาง และ
ขนาดย่อมของไทย ด้วยการบูรณาการ กลไกภาครัฐ ในการสนับสนุนให้เกิดการอำนวยความสะดวกแก่
การประกอบธุรกิจผ่านช่องทางดิจิทัล
3. การทำงานของภาครัฐมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ด้วยการปรับปรุงข้อมูล ตามกรอบ
ธรรมาภิบาล ข้อมูลภาครัฐ และเปิดเผยแก่ประชาชนผ่านช่องทางดิจิทัล
4. การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาบริการของภาครัฐ และกำหนดนโยบาย
สำคัญของประเทศ ด้วยการเสนอความคิดเห็นด้านนโยบายหรือประเด็นการพัฒนาประเทศผ่านช่องทาง
ดิจิทัล

แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2563 – 2565 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพการให้บริการแก่ประชาชนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 อำนวยความสะดวกภาคธุรกิจไทยด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 ผลักดันให้เกิดธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในทุกกระบวนการทำงานของรัฐ
4. ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ร่วมขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล

2) ประเด็นเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

2.1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพการให้บริการแก่ประชาชนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เป้าหมายยุทธศาสตร์

1. บริการดิจิทัลแบบเบ็ดเสร็จ
2. เกิดศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลางระหว่างหน่วยงานของรัฐ
3. ประชาชนได้รับความสะดวกรวดเร็วในการใช้บริการของหน่วยงานรัฐ

มาตรการ

1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริการภาครัฐ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และการบูรณาการร่วมกัน
2. พัฒนานวัตกรรมบริการดิจิทัลภาครัฐเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน รองรับ

วิถีชีวิตแนวใหม่ (New Normal)

3. เพิ่มสมรรถนะ ขีดความสามารถหน่วยงานรัฐสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล และบุคลากร
มี Digital Mindset

4. เพิ่มความมั่นคงปลอดภัยในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลภาครัฐ พร้อมทั้ง
การป้องกันคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน

2.2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 อำนวยความสะดวกภาคธุรกิจไทยด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

เป้าหมายยุทธศาสตร์

1. ภาคธุรกิจได้รับความสะดวก (Ease of Doing Business)
2. การส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันได้

มาตรการ

1. จัดให้มีระบบบริการดิจิทัล อำนวยความสะดวกผู้ประกอบการ
2. ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดแพลตฟอร์มดิจิทัลภาครัฐที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกรรมดิจิทัล
3. อำนวยความสะดวกให้ภาคธุรกิจนำข้อมูลไปพัฒนาบริการและนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์
4. เปิดโอกาสให้นำเทคโนโลยีพร้อมใช้จากผู้ประกอบการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่ม

โอกาสทางการตลาด

2.3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 ผลักดันให้เกิดธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ในทุกกระบวนการทำงาน

ของรัฐ

เป้าหมายยุทธศาสตร์

1. การเปิดเผย แลกเปลี่ยน และจัดการข้อมูลดิจิทัล (Digitization) ตามกรอบธรรมาภิบาล

ข้อมูลภาครัฐ

2. การเชื่อมโยงระบบบริหารจัดการงบประมาณการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ
3. เกิดศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ

มาตรการ

1. จัดให้มีระบบดิจิทัลสนับสนุนการเปิดเผย แลกเปลี่ยน เชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ

อย่างบูรณาการ

2. พัฒนามาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับระบบดิจิทัลในการเชื่อมโยง
การเปิดเผย และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ในการบริหารจัดการให้เกิดธรรมาภิบาล

3. พัฒนากลไก การเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ให้โปร่งใส มีมาตรการ
ป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน

**2.4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ร่วมขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล
เป้าหมายยุทธศาสตร์**

1. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนต่อการขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายในการพัฒนาประเทศผ่านระบบดิจิทัล

มาตรการ

1. จัดให้มีระบบดิจิทัลให้ทุกภาคส่วนได้แสดงข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ
2. เปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐในรูปแบบและช่องทางดิจิทัลเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมและตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ
3. จัดให้มีเวทีหรือช่องทางดิจิทัลเพื่อรับฟังความคิดเห็นในการกำหนดนโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ มาตรฐาน มาตรการ การขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัลกับทุกภาคส่วน

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิเคราะห์ผลการจัดอันดับ
ความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล
ของประเทศ เปรียบเทียบผลการจัดอันดับ
กับต่างประเทศ

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิเคราะห์ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ของประเทศ เปรียบเทียบผลการจัดอันดับกับต่างประเทศ

4.1 ผลการศึกษาวิเคราะห์ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ เปรียบเทียบผลการจัดอันดับกับต่างประเทศ

4.1.1 การเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของไทยกับประเทศอื่น ที่น่าสนใจในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559 – 2563)

ประเทศไทย

ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลอยู่ในอันดับที่ 39 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลกและได้รับการจัดอันดับที่ 43 อันดับที่ 22 และ อันดับที่ 45 ในมิติความรู้ มิติเทคโนโลยี และมิติความพร้อมในอนาคตตามลำดับตามที่ปรากฏในรายงานผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันดิจิทัลของ International Institute for Management Development (IMD) ปี พ.ศ. 2563 ตามแผนภาพที่ 4.1

ภาพรวมความคืบหน้าของการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทยจากการศึกษาข้อมูลผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทย 5 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 – 2563 พบว่า ภาพรวมผลการจัดอันดับแทบไม่มีการเปลี่ยนแปลง รายละเอียดดังแผนภาพที่ 4.1 อย่างไรก็ตาม ในระดับปัจจัย (Factor) พบว่า ในปัจจัยเทคโนโลยี (Technology) และความพร้อมในอนาคต (Future Readiness) มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก ระหว่างปี พ.ศ. 2559 – 2563

	2559	2560	2561	2562	2563	
 Overall	39	41	39	40	39	
 ความรู้ (KNOWLEDGE)	42	44	44	43	43	
 เทคโนโลยี (TECHNOLOGY)	30	30	28	37 ↑	22 ↑	↑+15
 ความพร้อมในอนาคต (FUTURE READINESS)	48	45	49	50 ↑	45 ↑	↑+5

แผนภาพที่ 4.1 ภาพรวมผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของไทย
ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559 – 2563)

ทั้งนี้ ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลตามรายงานของ International Institute for Management Development (IMD) 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2559 – 2563) ในมิติต่าง ๆ ตามรายละเอียดระดับปัจจัย (Factor) ของประเทศไทย พบว่า

1) มิติความรู้ (Knowledge)

ความรู้ดิจิทัล	2559	2560	2561	2562	2563	
ศักยภาพบุคลากร	42	42	42	40 ↑	36 ↑	↑ +4
การฝึกอบรมและการศึกษา	44	47	44	50 ↓	55 ↓	↓ -5
ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์	41	43	45	35 ↓	37 ↓	↓ -2

แผนภาพที่ 4.2 ภาพรวมผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของไทย
ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559 – 2563) ในมิติความรู้

- ปัจจัยย่อย (Sub-Factors) การฝึกอบรมและการศึกษา (Training and Education) ถือว่าเป็นจุดอ่อนของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 2 ปีที่ผ่านมา ผลการจัดอันดับ ในปี พ.ศ. 2563 ตกลงถึง 5 อันดับมาอยู่ที่อันดับ 55 จาก 63 เขตเศรษฐกิจโลก
- ตัวชี้วัดที่เป็นจุดแข็งของไทยคือ Female Researcher (อันดับ 6) และจุดอ่อน ได้แก่ Total Public Expenditure on Education (อันดับ 58) Pupil-Teacher Ratio (Tertiary Education) (อันดับ 54) และ Scientific & Technical Employment (อันดับ 54)
- นอกจากนี้ ภายใต้มิติความรู้ยังมีตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่ได้รับการจัดอันดับที่ค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับเขตเศรษฐกิจอื่น ๆ ทั่วโลก ได้แก่
 - Educational Assessment PISA – Math (อันดับ 48)
 - Digital/Technological Skills (อันดับ 45)
 - Total Public Expenditure on Education (อันดับ 58)
 - Higher Education Achievement (อันดับ 48)
 - Women with Degrees (อันดับ 47)
 - Total Expenditure on R&D (%) (อันดับ 37)
 - Total R&D Personnel per Capita (อันดับ 40)
 - Scientific and Technical Employment (อันดับ 54)
 - High-Tech Patent Grants (อันดับ 47)

- ผลการเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านดิจิทัลของประเทศไทยกับประเทศอื่น ๆ ใน 2 แกน คือ 1) แกนตั้ง (แกน Y) จำนวนประชากรมากหรือน้อยกว่า 20 ล้านคน และ 2) แกนนอน (แกน X) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) มากหรือน้อยกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยประเทศที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลกจะแสดงในกราฟเป็นตัวอักษรสีส้ม และประเทศที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาจะเป็นตัวอักษรสีน้ำเงิน ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.3 พบว่า ประเทศไทย เป็นเขตเศรษฐกิจที่มีประชากรมากกว่า 20 ล้านคน และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) น้อยกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

รายละเอียดการเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านดิจิทัลของประเทศไทยกับประเทศอื่น ๆ ตามปัจจัยย่อยทั้ง 3 ในมิติความรู้ เป็นดังต่อไปนี้

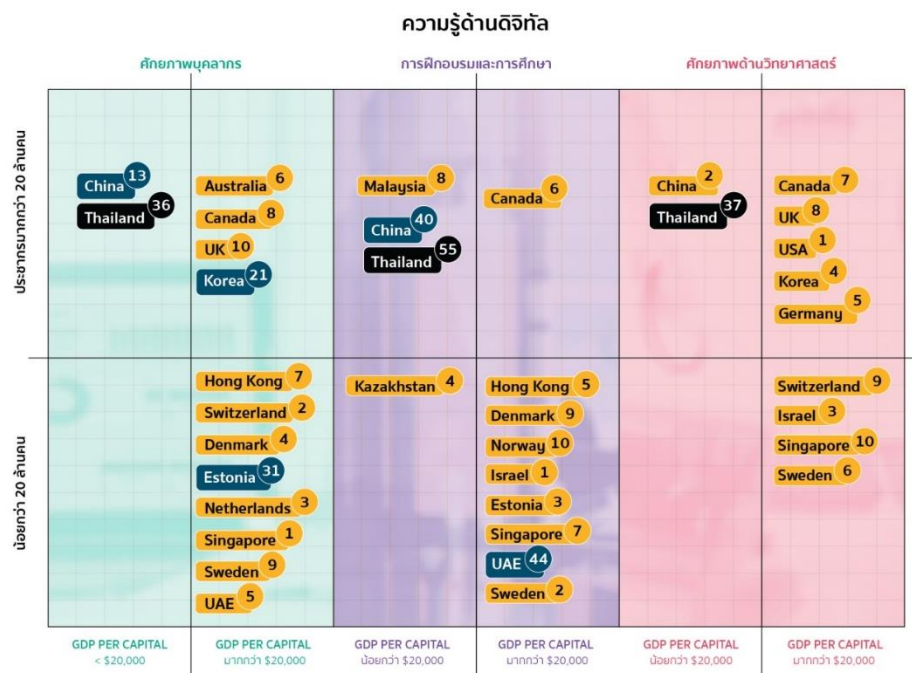
1. ศักยภาพบุคลากร (Talent) พบว่า กลุ่มเขตเศรษฐกิจที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลกในปัจจัยย่อยนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเขตเศรษฐกิจที่มีประชากรน้อยกว่า 20 ล้านคน และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) มากกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่เขตเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาของปัจจัยย่อยนี้ ได้แก่ ประเทศจีน ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศเอสโตเนีย โดยประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ 36 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก สำหรับปัจจัยย่อยนี้

2. การฝึกอบรมและการศึกษา (Training and Education) กลุ่มเขตเศรษฐกิจที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลกในปัจจัยย่อยนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเขตเศรษฐกิจที่มีประชากรน้อยกว่า 20 ล้านคน และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) มากกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐเช่นเดียวกัน ในขณะที่เขตเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาของปัจจัยย่อยนี้ ได้แก่ ประเทศจีน และประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โดยประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ 55 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก สำหรับปัจจัยย่อยนี้ ซึ่งถือว่าค่อนข้างต่ำ แต่ที่น่าสนใจคือ ประเทศมาเลเซีย ซึ่งอยู่ในกลุ่มเขตเศรษฐกิจลักษณะเดียวกับประเทศไทย คือ มีประชากรมากกว่า 20 ล้านคน และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) น้อยกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อยู่ในอันดับที่ 8 จาก 63 เขตเศรษฐกิจ ซึ่งถือว่ามีความสามารถในการแข่งขันสูงมาก

3. ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Concentration) จากผลการจัดอันดับในปีที่ผ่านมาพบว่า กลุ่มเขตเศรษฐกิจที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลกในปัจจัยย่อยนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเขตเศรษฐกิจที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) มากกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเขตเศรษฐกิจข้างต้นกระจายอยู่ทั้งในกลุ่มที่มีประชากรน้อยกว่า

20 ล้านคน และมากกว่า 20 ล้านคน ในขณะที่ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ 36 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก สำหรับปัจจัยย่อยนี้

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ในระดับปัจจัยย่อยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยย่อย ศักยภาพบุคลากร การฝึกอบรมและการศึกษา และศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์ ประเทศไทยยังถือว่ามีความสามารถในการแข่งขันน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนา และยกระดับขีดความสามารถในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องต่อไป

แผนภาพที่ 4.3 การเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านดิจิทัล ในมิติความรู้ระหว่างไทยกับประเทศอื่นที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลก และประเทศที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอันดับในทางที่ดีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

2) มิติเทคโนโลยี (Technology)

เทคโนโลยี	2559	2560	2561	2562	2563
กฎหมายด้านดิจิทัล	43	38	34	23 ↓	31 ↓ ↓-8
ตลาดทุน	21	21	28	21 ↑	17 ↑ ↑+4
โครงสร้างด้านเทคโนโลยี	32	30	23	29 ↑	25 ↑ ↑+4

แผนภาพที่ 4.4 ภาพรวมผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของไทยย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559 – 2563) ในมิติเทคโนโลยี

- ปัจจัยย่อยกฎหมายด้านดิจิทัล (Regulatory Framework) มีการพัฒนาดีขึ้นตามลำดับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา แม้ว่าในปี พ.ศ. 2563 อันดับจะตกลงถึง 8 อันดับ
- ในส่วนของปัจจัยย่อยตลาดทุน (Capital) และโครงสร้างด้านเทคโนโลยี (Technological Framework) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ค่อนข้างทรงตัวอยู่ในอันดับปานกลางของการจัดอันดับมาตลอดเมื่อพิจารณาแนวโน้มย้อนหลัง 5 ปีที่ผ่านมา และในปี พ.ศ. 2563 อันดับค่อนข้างดีขึ้น โดยมีอันดับดีขึ้นถึง 4 อันดับ
- ตัวชี้วัดที่เป็นจุดแข็งของไทยในปัจจุบัน ประกอบด้วย Banking & Financial Services (อันดับ 9) Mobile Broadband Subscriber (อันดับ 10) และ High-Tech Export (%) (อันดับ 11) โดยมีตัวชี้วัดอีก 3 ตัวภายใต้ปัจจัยเทคโนโลยีที่ได้รับการจัดอันดับค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับเขตเศรษฐกิจอื่น ๆ ทั่วโลก ได้แก่ Development & Application of Tech (อันดับ 32) Intellectual Property Right (อันดับ 44) Country Credit Rating (อันดับ 40) และ Internet Users (อันดับ 54)
- ผลการเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านดิจิทัลของประเทศไทยกับประเทศอื่น ๆ ใน 2 แกน คือ 1) แกนตั้ง (แกน Y) จำนวนประชากรมากหรือน้อยกว่า 20 ล้านคน และ 2) แกนนอน (แกน X) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) มากหรือน้อยกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยประเทศที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลก จะแสดงในกราฟเป็นตัวอักษรสีส้ม และประเทศที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา จะเป็นตัวอักษรสีน้ำเงิน ดังแสดงในแผนภาพถัดไป พบว่า ประเทศไทยเป็นเขตเศรษฐกิจที่มีประชากรมากกว่า 20 ล้านคน และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) น้อยกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

รายละเอียดการเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านดิจิทัลของประเทศไทยกับประเทศอื่น ๆ ตามปัจจัยย่อยทั้ง 3 ในมิติเทคโนโลยี เป็นดังต่อไปนี้

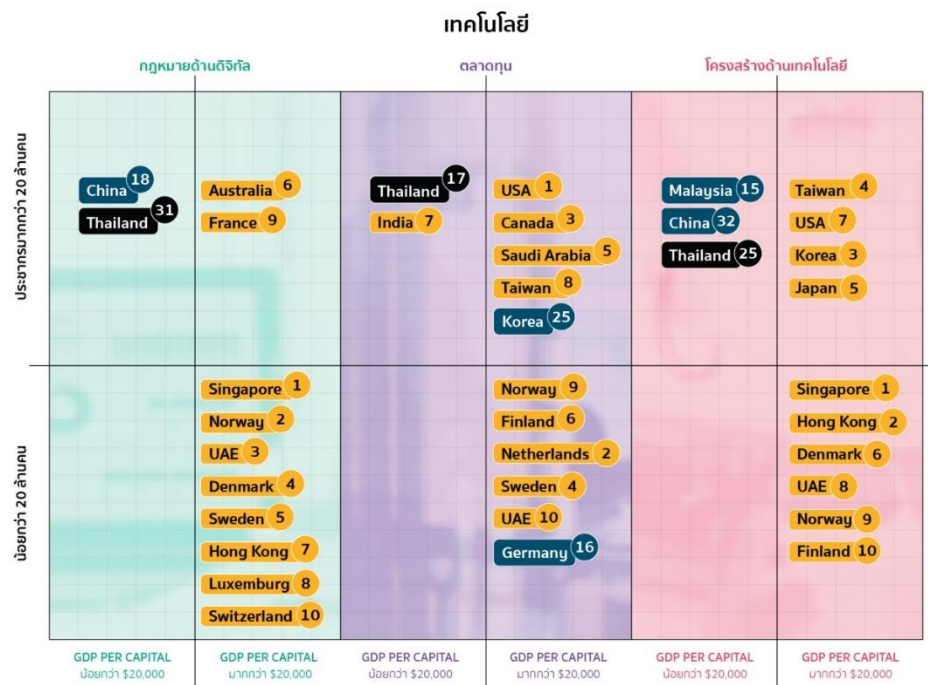
1. **กฎหมายด้านดิจิทัล (Regulatory Framework)** พบว่า กลุ่มเขตเศรษฐกิจที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลกในปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเขตเศรษฐกิจที่มีประชากรน้อยกว่า 20 ล้านคน และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) มากกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่เขตเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาของปัจจัยย่อยนี้ ได้แก่ ประเทศจีน (อันดับที่ 18) โดยประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ 31 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก สำหรับปัจจัยย่อยนี้

2. **ตลาดทุน (Capital)** กลุ่มเขตเศรษฐกิจที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลกในปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเขตเศรษฐกิจที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) มากกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเขตเศรษฐกิจข้างต้นกระจายอยู่ทั้งในกลุ่มที่มีประชากรน้อยกว่า 20 ล้านคน และมากกว่า 20 ล้านคน ในขณะที่เขตเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

ในทางที่ดีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาของปัจจัยย่อยนี้ ได้แก่ ประเทศเยอรมนี (อันดับที่ 16) และประเทศเกาหลีใต้ (อันดับที่ 25) โดยประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ 17 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งถือว่ามีความสามารถในการปัจจัยย่อยนี้ค่อนข้างสูง

3. โครงสร้างด้านเทคโนโลยี (Technological Framework) จากผลการจัดอันดับในปีที่ผ่านมาพบว่า กลุ่มเขตเศรษฐกิจที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลกในปัจจัยย่อยนี้ทั้งหมดเป็นกลุ่มเขตเศรษฐกิจที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) มากกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเขตเศรษฐกิจข้างต้นกระจายอยู่ทั้งในกลุ่มที่มีประชากรน้อยกว่า 20 ล้านคน และมากกว่า 20 ล้านคน ในขณะที่เขตเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาของปัจจัยย่อยนี้ ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย (อันดับที่ 15) และประเทศจีน (อันดับที่ 32) โดยประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ 25 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งถือว่ามีความสามารถในการปัจจัยย่อยนี้ค่อนข้างดี

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ในระดับปัจจัยย่อยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยย่อยกฎหมายด้านดิจิทัล ตลาดทุน และโครงสร้างด้านเทคโนโลยี ประเทศไทยถือว่ามีความศักยภาพที่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ค่อนข้างดี อย่างไรก็ตาม ยังคงมีช่องว่างสำหรับการพัฒนาอันดับขีดความสามารถของปัจจัยย่อยต่าง ๆ ให้ดีขึ้นได้อีก

แผนภาพที่ 4.5 การเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านดิจิทัล ในมิติเทคโนโลยีระหว่างไทยกับประเทศอื่นที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลก และประเทศที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอันดับในทางที่ดีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

3. มิติความพร้อมในอนาคต (Future Readiness)

ความพร้อมในอนาคต	2559	2560	2561	2562	2563	
ทัศนคติที่ยืดหยุ่น	47	51	55	58 ↑	53 ↑	↑ +5
ความคล่องตัวของธุรกิจ	34	32	34	30 ↓	44 ↓	↓ -14
การบูรณาการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล	55	53	55	51 ↑	43 ↑	↑ +8

แผนภาพที่ 4.6 ภาพรวมผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของไทยย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2559 – 2563) ในมิติความพร้อมในอนาคต

- ปัจจัยย่อยการบูรณาการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล (IT Integration) มีการพัฒนาดีขึ้นอย่างก้าวกระโดดระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2563 ถึง 8 อันดับ ขณะที่ ปัจจัยย่อยทัศนคติที่ยืดหยุ่น (Adaptive Attitude) ได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ค่อนข้างน้อยและไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก จากแนวโน้มในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา แม้จะเลื่อนอันดับขึ้นมา 5 อันดับในปี พ.ศ. 2563 ส่วนปัจจัยย่อยความคล่องตัวของธุรกิจ (Business Agility) มีอันดับลดลงถึง 14 อันดับในปี พ.ศ. 2563
- ตัวชี้วัดที่เป็นจุดแข็งของประเทศไทย ภายใต้มิติความพร้อมในอนาคตคือ World Robot Distribution (อันดับ 11) ในขณะที่จุดอ่อน ได้แก่ ตัวชี้วัด Tablet Possession (อันดับ 58) และ Software Piracy (อันดับ 56)
- นอกจากนี้ ตัวชี้วัดอื่น ๆ ภายใต้มิติความพร้อมในอนาคตที่ได้รับการจัดอันดับไม่ค่อยดีนักในปี พ.ศ. 2563 ได้แก่
 - e-Participation (อันดับ 42)
 - Internet Retailing (อันดับ 49)
 - Smartphone Possession (อันดับ 47)
 - Use of Big Data and Analytics (อันดับ 35)
 - Entrepreneurial Fear of Failure (อันดับ 53)
- ผลการเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านดิจิทัลของไทยกับประเทศอื่น ๆ ใน 2 แกน คือ 1) แกนตั้ง (แกน Y) จำนวนประชากรมากหรือน้อยกว่า 20 ล้านคน และ 2) แกนนอน (แกน X) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) มากหรือน้อยกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยประเทศที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลก จะแสดงในกราฟเป็นตัวอักษรสีส้ม และประเทศที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา จะเป็นตัวอักษรสีน้ำเงิน ดังแสดงในแผนภาพถัดไป พบว่า ประเทศไทย เป็นเขตเศรษฐกิจที่มี

ประชากรมากกว่า 20 ล้านคน และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) น้อยกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

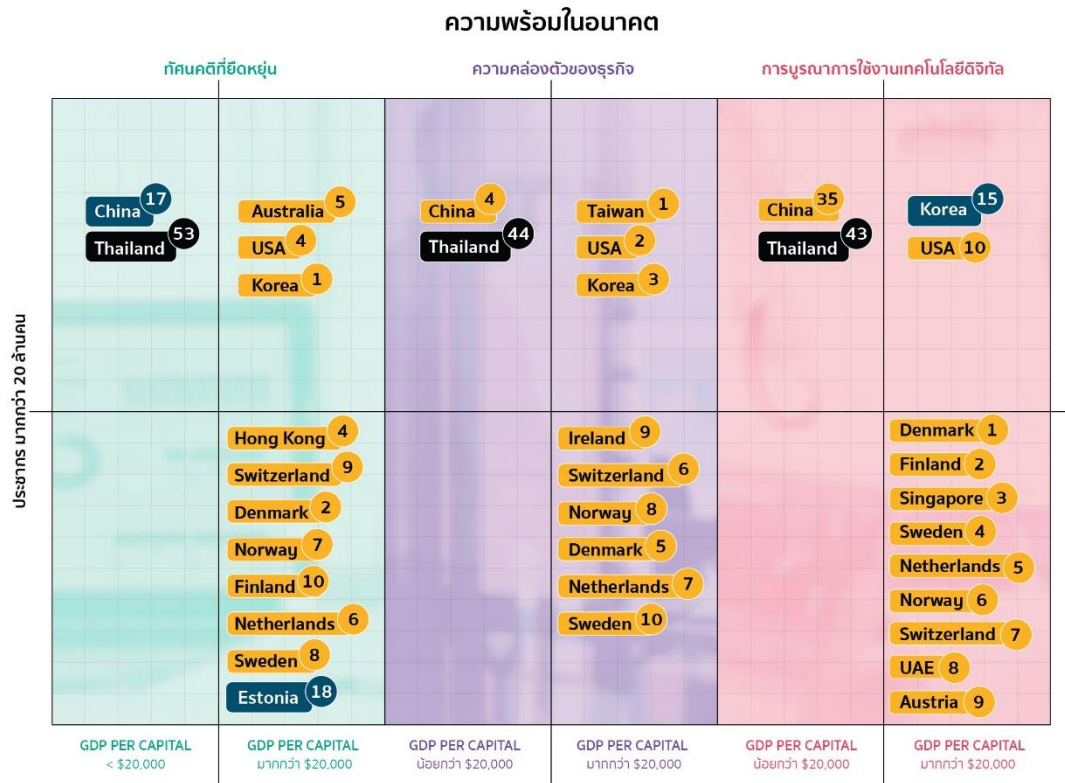
รายละเอียดการเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านดิจิทัลของไทยกับประเทศอื่น ๆ ตามปัจจัยย่อยทั้ง 3 ในมิติความพร้อมในอนาคต เป็นดังต่อไปนี้

1. ทักษะคนที่ยืดหยุ่น (Adaptive Attitude) พบว่า กลุ่มเขตเศรษฐกิจที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลกในปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเขตเศรษฐกิจที่มีประชากรน้อยกว่า 20 ล้านคน และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) มากกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่เขตเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาของปัจจัยย่อยนี้ ได้แก่ ประเทศจีน (อันดับที่ 17) โดยประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ 53 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งถือว่ามีความสามารถในการแข่งขันค่อนข้างน้อย

2. ความคล่องตัวของธุรกิจ (Business Agility) เช่นเดียวกับปัจจัยย่อยทัศนคติที่ยืดหยุ่น กลุ่มเขตเศรษฐกิจที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลกในปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเขตเศรษฐกิจที่มีประชากรน้อยกว่า 20 ล้านคน และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) มากกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และจากการศึกษาไม่พบว่ามีเขตเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาของปัจจัยย่อยนี้ โดยประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ 44 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งถือว่ามีความสามารถในการแข่งขันค่อนข้างน้อย

3. การบูรณาการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล (IT Integration) กลุ่มเขตเศรษฐกิจที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลกในปัจจุบันนี้ทั้งหมด ยกเว้นประเทศสหรัฐอเมริกา ล้วนเป็นกลุ่มเขตเศรษฐกิจที่มีประชากรน้อยกว่า 20 ล้านคน และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per Capita) มากกว่า 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่เขตเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาของปัจจัยย่อยนี้ ได้แก่ ประเทศเกาหลี (อันดับที่ 15) และประเทศจีน (อันดับที่ 35) โดยประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ 53 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งถือว่ามีความสามารถในการแข่งขันค่อนข้างน้อย

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ในระดับปัจจัยย่อยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยย่อยทัศนคติที่ยืดหยุ่น ความคล่องตัวของธุรกิจ และการบูรณาการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ประเทศไทยยังถือว่ามีความสามารถในการแข่งขันน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องต่อไป

แผนภาพที่ 4.7 การเปรียบเทียบขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านดิจิทัล ในมิติความพร้อมในอนาคตระหว่างไทยกับประเทศอื่นที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลก และประเทศที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอันดับในทางที่ดี ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

4.1.2 ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันในมิติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย โดยเปรียบเทียบผลการจัดอันดับกับต่างประเทศ

สำหรับผลการศึกษาดำเนินงานในต่างประเทศนั้น ได้พิจารณาคัดเลือกประเทศเพื่อศึกษาการดำเนินการ นโยบาย/โครงการที่น่าสนใจและสามารถเป็นตัวอย่างนำมาทดลองสำหรับประเทศไทยได้ โดยคำนึงถึง 3 ปัจจัย อันประกอบด้วย 1) ประเทศที่ได้รับการจัดอันดับใน 10 เขตเศรษฐกิจแรกของโลก ในปี พ.ศ. 2563 อันสะท้อนถึงการมีรากฐานที่ดี 2) ประเทศที่มีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด จากแนวโน้มการจัดอันดับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา และ 3) ประเทศที่มีจุดแข็งซึ่งตรงกันข้ามกับจุดอ่อนของประเทศไทย ซึ่งประเทศที่ได้รับการคัดเลือกจากมิติข้างต้น มีดังนี้

การวิเคราะห์จุดแข็ง – จุดอ่อนของประเทศต่างๆ

ประเทศ	ภาพรวมผลการจัดอันดับด้านดิจิทัลโดย IMD ปี 2563 (จาก 63 ประเทศ)	จุดแข็ง	ปานกลาง	จุดอ่อน
 ไทย	อันดับ 39 แนวโน้ม 5 ปี: ไม่เปลี่ยนแปลง	เทคโนโลยี (22) แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +8		ความรู้ (43) ↓ -1 แนวโน้ม 5 ปี: ↓ -1 ความพร้อมในอนาคต (45) แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +3
 จีน	อันดับ 16 แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +19	ความรู้ (8) แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +16	ความพร้อมในอนาคต (18) แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +20	เทคโนโลยี (27) แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +12
 สิงคโปร์	อันดับ 2 แนวโน้ม 5 ปี: ↓ -1	เทคโนโลยี (1) แนวโน้ม 5 ปี: ไม่เปลี่ยนแปลง	ความรู้ (2) แนวโน้ม 5 ปี: ↓ -1	ความพร้อมในอนาคต (12) แนวโน้ม 5 ปี: ↓ -8
 เอสโตเนีย	อันดับ 21 แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +6	ความรู้ (23) แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +7 ความพร้อมในอนาคต (20) แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +6	เทคโนโลยี (อันดับ 23) แนวโน้ม 5 ปี: ↓ -6	
 เกาหลีใต้	อันดับ 8 แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +9	เทคโนโลยี (3) แนวโน้ม 5 ปี: ไม่เปลี่ยนแปลง ความพร้อมในอนาคต (6) แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +5	ความรู้ (16) แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +1	
 เดนมาร์ก	อันดับ 3 แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +5	ความพร้อมในอนาคต (1) แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +5	ความรู้ (6) แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +2 เทคโนโลยี (9) แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +3	
 นอร์เวย์	อันดับ 9 แนวโน้ม 5 ปี: ไม่เปลี่ยนแปลง	เทคโนโลยี (3) แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +3 ความพร้อมในอนาคต (6) แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +6	ความรู้ (10) แนวโน้ม 5 ปี: ↑ +5	
 เยอรมนี	อันดับ 18 แนวโน้ม 5 ปี: ↓ -3		ความรู้ (12) แนวโน้ม 5 ปี: ↓ -2	เทคโนโลยี (31) แนวโน้ม 5 ปี: ↓ -5 ความพร้อมในอนาคต (19) แนวโน้ม 5 ปี: ↓ -6

■ ไม่เปลี่ยนแปลง
 ■ + เพิ่มขึ้น
 ■ - ลดลง

แผนภาพที่ 4.8 การวิเคราะห์จุดแข็ง – จุดอ่อนของประเทศที่ได้รับคัดเลือกทั้ง 7 ประเทศ
ที่จะทำการศึกษา Best Practices

โดยข้อมูลผลการจัดอันดับตามรายการตัวชี้วัดย่อย จุดแข็ง – จุดอ่อน สรุปเป็นข้อมูลของแต่ละประเทศได้ดังนี้

1) ประเทศจีน

ประเทศจีนอยู่ในอันดับที่ 16 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งสามารถวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน รวมถึงเปรียบเทียบผลการจัดอันดับกับประเทศไทยได้ดังนี้

จุดแข็ง

- R&D productivity by Publication (อันดับ 1)
- Robots in Education and R&D (อันดับ 1)
- Scientific and Technical Employment (อันดับ 2)
- Educational Assessment PISA – Math (อันดับ 1)
- World Robots Distribution (อันดับ 1)

จุดอ่อน

- International Experience (อันดับ 41)
- Net flow Of International Student (อันดับ 46)
- Total Public Expenditure on Education (อันดับ 51)
- Internet Users (อันดับ 56)
- Software Piracy (อันดับ 56)

2) ประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 2 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก โดยปัจจัยย่อยของประเทศสิงคโปร์เกือบทั้งหมดได้รับการจัดอันดับอยู่ใน 10 อันดับแรกของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติความรู้ ซึ่งสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน รวมถึงเปรียบเทียบผลการจัดอันดับกับประเทศไทยได้ดังนี้

จุดแข็ง

- Management of the Cities (อันดับ 1)
- Educational Assessment PISA – Math (อันดับ 2)
- High-tech Patent Grants (อันดับ 1)
- Enforcing Contracts (อันดับ 1)
- Country Credit Rating (อันดับ 1)
- Mobile Broadband Subscribers (อันดับ 1)
- Internet Bandwidth Speed (อันดับ 1)

จุดอ่อน

- Total public Expenditure on Education (อันดับ 61)
- Female Researchers (อันดับ 45)
- R&D Productivity by Publication (อันดับ 41)
- Immigration Laws (อันดับ 48)
- Investment in Telecommunications (อันดับ 41)

3) ประเทศเกาหลีใต้

ประเทศเกาหลีใต้อยู่ในอันดับที่ 8 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน รวมถึงเปรียบเทียบผลการจัดอันดับกับประเทศไทยได้ดังนี้

จุดแข็ง

- IT & Media Stock Market Capitalization (อันดับ 2)
- Internet Bandwidth Speed (อันดับ 2)

- e-Participation (อันดับ 1)
- Internet Retailing (อันดับ 1)

จุดอ่อน

- Foreign Highly – Skilled Personnel (อันดับ 43)
- Net flow of International Students (อันดับ 49)
- Female Researchers (อันดับ 54)
- Development & Application of Tech (อันดับ 44)
- Banking and Financial Services (อันดับ 49)

4) ประเทศเอสโตเนีย

ประเทศเอสโตเนียอยู่ในอันดับที่ 21 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งสามารถวิเคราะห์
จุดแข็ง จุดอ่อน ได้ดังนี้

จุดแข็ง

- Employee Training (อันดับ 5)
- Wireless Broadband (อันดับ 4)
- e-Participation (อันดับ 1)
- Tablet Possession (อันดับ 7)
- e-Government (อันดับ 3)

จุดอ่อน

- Digital/Technological Skills (อันดับ 47)
- R&D Productivity by Publication (อันดับ 60)
- Robots in Education and R&D (อันดับ 50)
- Immigration Laws (อันดับ 59)
- World Robots Distribution (อันดับ 47)

5) ประเทศเดนมาร์ก

ประเทศเดนมาร์กอยู่ในอันดับที่ 3 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งสามารถวิเคราะห์
จุดแข็ง จุดอ่อน ได้ดังนี้

จุดแข็ง

- Employee Training (อันดับ 1)
- Country Credit Rating (อันดับ 1)
- Total R&D Personnel per Capita (อันดับ 1)

- Attitudes Toward Globalization (อันดับ 1)
- e-Government (อันดับ 1)

จุดอ่อน

- Graduates in Sciences (อันดับ 45)
- R&D Productivity by Publication (อันดับ 33)
- High-Tech Patent Grants (อันดับ 38)
- IT & Media Stock Market Capitalization (อันดับ 46)
- Investment in Telecommunications (อันดับ 35)

6) ประเทศนอร์เวย์

ประเทศนอร์เวย์อยู่ในอันดับที่ 9 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง

จุดอ่อน ได้ดังนี้

จุดแข็ง

- Enforcing Contract (อันดับ 3)
- Country Credit Rating (อันดับ 1)
- Internet Users (อันดับ 2)
- Tablet Possession (อันดับ 3)
- Smartphone Possession (อันดับ 4)

จุดอ่อน

- Net Flow of International Students (อันดับ 55)
- Graduates in Sciences (อันดับ 40)
- R&D Productivity by Publication (อันดับ 45)
- Investment in Telecommunications (อันดับ 30)
- World Robots Distribution (อันดับ 42)

7) ประเทศเยอรมนี

ประเทศเยอรมนีอยู่ในอันดับที่ 18 จาก 63 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก

จุดแข็ง

- Employee Training (อันดับ 3)
- Pupil-Teacher Ratio (Tertiary Education) (อันดับ 3)
- Graduates in Sciences (อันดับ 3)
- Robots in Education and R&D (อันดับ 2)
- Country Credit Rating (อันดับ 1)

จุดอ่อน

- Digital/Technological Skills (อันดับ 56)
- Starting A Business (อันดับ 51)
- Communications Technology (อันดับ 53)
- Mobile Broadband Subscribers (อันดับ 57)
- Opportunities and Threats (อันดับ 53)

4.1.3 สรุปการเปรียบเทียบผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลระหว่างประเทศไทยและประเทศที่มีศักยภาพด้านดิจิทัลสูง

ตารางที่ 4.1 สรุปการเปรียบเทียบผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลระหว่างประเทศไทยและประเทศที่มีศักยภาพด้านดิจิทัลสูง

ตัวชี้วัด	ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลระหว่างประเทศไทยและประเทศที่มีศักยภาพด้านดิจิทัลสูง ปี พ.ศ. 2563							
	ไทย	จีน	สิงคโปร์	เกาหลีใต้	เอสโตเนีย	เดนมาร์ก	นอร์เวย์	เยอรมนี
Educational assessment PISA-Math	48	1	2	6	7	12	18	19
International experience	15	44	7	39	45	10	25	14
Foreign highly-skilled personnel	16	32	5	43	29	19	15	20
Management of cities	27	11	1	12	36	2	13	15
Digital/Technological skills	45	12	7	18	47	5	11	56
Net flow of international student	35	46	6	49	34	7	55	20
Employee training	25	19	16	15	5	1	4	3
Total public expenditure on education	58	51	61	36	8	6	16	39
Higher education achievement	48	19	2	4	29	27	18	49
Pupil-teacher ratio	54	38	27	33	16	4	5	3
Graduates in Science	16	-	4	11	14	45	40	3
Women with degrees	47	-	-	20	10	22	17	43
Total expenditure on R&D (%)	37	15	20	2	26	9	16	8
Total R&D personnel per capita	40	36	13	3	29	1	11	12
Female researchers	6	-	45	54	19	33	26	49

ตัวชี้วัด	ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลระหว่างประเทศไทยและประเทศที่มีศักยภาพด้านดิจิทัลสูง ปี พ.ศ. 2563							
	ไทย	จีน	สิงคโปร์	เกาหลีใต้	เอสโตเนีย	เดนมาร์ก	นอร์เวย์	เยอรมนี
R&D Productivity by publication	31	1	41	26	60	49	45	13
Scientific and technical employment	54	2	11	34	30	19	24	22
High-Tech patent grants	47	9	1	3	20	38	28	21
Robots in Education and R&D	21	1	32	13	50	27	30	2
Starting a business	27	16	3	19	7	26	14	51
Enforcing contracts	29	5	1	2	8	13	3	12
Immigration laws	23	33	18	39	59	20	7	22
Development & application of tech.	32	23	2	44	24	3	10	41
Scientific research legislation	28	21	2	31	42	4	6	27
Intellectual property rights	44	42	5	38	25	1	19	7
IT & media stock market capitalization	20	22	26	2	-	46	18	10
Funding for technological development	27	20	3	38	36	6	10	25
Banking and financial services	9	43	3	49	38	11	13	23
Country credit rating	40	27	1	19	23	1	1	1
Venture capital	24	38	7	41	18	13	14	20
Investment in Telecommunications	14	36	41	42	33	35	30	45
Communication technology	24	16	8	10	20	2	12	53
Mobile Broadband subscribers	10	36	1	10	44	8	6	57
Wireless broadband	23	24	7	20	4	9	29	47
Internet users	54	56	1	16	11	8	2	18
Internet bandwidth speed	20	25	1	2	29	7	8	26
High-tech exports (%)	11	7	4	6	24	29	16	26
E-Participation	42	9	6	1	1	9	18	45
Internet retailing	49	19	25	1	20	4	8	12
Tablet possession	58	31	23	20	7	19	3	24
Smartphone possession	47	17	31	16	31	10	4	23
Attitude toward globalization	12	8	4	14	32	1	24	33
Opportunities and treats	38	11	16	24	29	3	12	53
World robots distribution	11	1	15	3	47	30	42	5

ตัวชี้วัด	ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลระหว่างประเทศไทยและประเทศที่มีศักยภาพด้านดิจิทัลสูง ปี พ.ศ. 2563							
	ไทย	จีน	สิงคโปร์	เกาหลีใต้	เอสโตเนีย	เดนมาร์ก	นอร์เวย์	เยอรมนี
Agility of companies	36	29	19	13	9	2	8	43
Use of big data and analytics	35	8	10	15	37	12	6	46
Knowledge transfer	29	24	4	30	42	3	12	15
Entrepreneurial fear of failure	53	35	-	15	12	-	8	6
E-Government	49	40	11	2	3	1	13	24
Public-private partnerships	16	11	2	29	44	5	7	37
Cyber security	34	15	6	21	16	12	16	25
Software piracy	56	56	17	20	30	8	10	8

4.1.4 ผลการศึกษาวิเคราะห์ตัวอย่าง/โครงการที่น่าสนใจของประเทศที่มีผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลที่ดี

ทั้งนี้ ผลการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ตามหัวข้อ 4.1 มินโยบาย ยุทธศาสตร์ โครงการ และเป้าหมายที่มีความน่าสนใจบนมิติการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ประเทศจีน

1.1) รัฐบาลจีนจัดทำแผนปฏิรูปและพัฒนาการศึกษาแห่งชาติในระยะกลางและระยะยาว (ปี พ.ศ. 2553 – 2563) หรือ The National Plan for Medium - and Long - term Education Reform and Development (2010 – 2020) ซึ่งมุ่งเน้นการเพิ่มนวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการพัฒนาพื้นฐานของทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ และจัดสรรทรัพยากรและโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน (rational allocation) โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ทั้งนี้ เพื่อลดความท้าทายของระบบการศึกษาที่มีสัดส่วนผู้เลือกศึกษาในสายวิทยาศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์สูงกว่าสายอื่น

1.2) นโยบายการกระจายอำนาจด้านการศึกษาลงไปในระดับมณฑล/จังหวัด ทำให้การดำเนินการต่าง ๆ เกิดความคล่องตัว และเข้าถึงปัญหาที่แตกต่างกัน ของแต่ละพื้นที่อย่างแท้จริง โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

1.3) เพิ่มการลงทุนในการให้ข้อมูลทางการศึกษา (Informatization) การบ่มเพาะนวัตกรรมในพื้นที่การเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ การออกแบบหลักสูตรและโครงสร้างองค์กร ซึ่งนำมาสู่การเร่งยกระดับเทคโนโลยีของบริษัทในอุตสาหกรรมการศึกษา

1.4) **ขับเคลื่อนวงจรการศึกษาด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมบูรณาการด้านนวัตกรรมของเทคโนโลยีสารสนเทศและการศึกษา** ตลอดจนส่งเสริมความเท่าเทียมและคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้การศึกษาในรูปแบบออนไลน์และเทคโนโลยีที่สร้างพลังในการเรียนรู้ได้ดึงดูดความสนใจให้แก่การศึกษาของประเทศจีนจากกลุ่มนักลงทุนจากบริษัทต่าง ๆ ในตลาดหุ้นทั้งจากฮ่องกง และประเทศสหรัฐอเมริกา

1.5) **เทคโนโลยีใหม่ได้ถูกนำมาใช้ในอุตสาหกรรมการศึกษา** อาทิ การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ และควบคุมคุณภาพการเรียนการสอน การเรียนรู้ที่ปรับวิธีการ ให้ตรงกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน (Adaptive Learning) การศึกษาด้วย AR (Augmented Reality) / VR (Virtual Reality) การศึกษาออนไลน์ การศึกษา Somatosensory เป็นต้น

1.6) **แนวคิด STEAM** ซึ่งเป็นวิธีการที่ออกแบบมาเพื่อรวมวิชาต่าง ๆ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม ศิลปะ และคณิตศาสตร์ ได้ถูกนำมาใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 ในประเทศจีนและค่อย ๆ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาดั้งเดิมของจีน ซึ่งส่วนใหญ่ขับเคลื่อนด้วยแนวคิดที่เน้นการตรวจสอบ

1.7) **แผนพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมาก** โดยเริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 จีนได้มีการเพิ่มการศึกษาภาคบังคับ และมีนโยบายสนับสนุนให้ นักเรียนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมต้น เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษาที่มีการออกแบบหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะ ตลอดจนรัฐบาลยังได้ส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาต่าง ๆ เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี

1.8) **สร้างศูนย์วิจัยวิศวกรรมแห่งชาติและห้องปฏิบัติการวิศวกรรมแห่งชาติ** และยังมีโครงการอื่นที่เกี่ยวข้องกับพัฒนากำลังคนที่สำคัญ เช่น โครงการเพื่อการยกระดับความรู้ด้านเทคนิคให้กับกำลังคนที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน โครงการการฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังมีโครงการดึงดูดบุคลากรที่มีความสามารถสูงจากต่างประเทศ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมแห่งชาติ

1.9) **แผนพัฒนา Made in China 2025** ซึ่งเป็นแผนระยะ 10 ปี ของจีนที่มุ่งพัฒนาประเทศจากผู้ผลิตยักษ์ใหญ่สู่การเป็นประเทศการผลิตที่แข็งแกร่งภายใน 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2568) โดยเปลี่ยนรูปแบบการผลิตจากเน้นปริมาณสู่การผลิตที่เน้นคุณภาพ การใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างศูนย์สร้างสรรค์อุตสาหกรรมใหม่ การผลิตสินค้าอัจฉริยะ การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม การผลิตแบบสีเขียว และความสร้างสรรค์ในอุปกรณ์ระดับสูง

1.10) **ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมแห่งชาติ** ประเทศจีนได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนานอกเป็น 3 ชั้น (ในแต่ละชั้นมีกรอบระยะเวลา 10 ปี) ได้แก่

- ขั้นที่ 1 ปี พ.ศ. 2563 – มีเป้าหมายที่จะเป็นประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ซึ่งมุ่งเน้นการผลิตสินค้าที่มีมูลค่าต่ำไปสู่การผลิตสินค้าที่มีมูลค่าสูง โดยอาศัย การใช้นวัตกรรมในการผลิต โดยเพิ่มสัดส่วนงบประมาณด้าน R&D เป็น 2.5 ของ GDP และวางเป้าหมายให้มีการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนามากกว่าร้อยละ 60 และภาคบริการที่มีนวัตกรรมสมัยใหม่จะมี สัดส่วนร้อยละ 20 ของ GDP และต้องเป็นเจ้าของนวัตกรรมที่คิดค้น ด้วยตนเอง
- ขั้นที่ 2 ปี พ.ศ. 2573 – มีเป้าหมายที่จะเป็นผู้นำนวัตกรรมโลก โดยอุตสาหกรรม การผลิตหลักของประเทศจะมุ่งเน้นการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูง
- ขั้นที่ 3 ปี พ.ศ. 2583 – มีเป้าหมายที่จะเป็นชาติมหาอำนาจทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของโลก ซึ่งมุ่งเน้นการเป็นผู้นำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการป้องกันประเทศ และมีหน่วยงานชั้นนำระดับโลก ทั้งมหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย และบริษัทด้านนวัตกรรม

1.11) นโยบายการสร้าง Big Data Center ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ และสนับสนุน ให้ฝ่ายอุตสาหกรรมต่าง ๆ หันมาใช้บริการ Cloud Computing เพื่อแบ่งปันข้อมูลในภาคอุตสาหกรรม

1.12) แผนการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานใหม่ (New Infrastructure) ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐาน 3 ด้านหลัก ประกอบด้วย 1) โครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูล (Information-based Infrastructure) แบ่งเป็น 3 ส่วนย่อย ประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตและสารสนเทศ เช่น เทคโนโลยี 5G เทคโนโลยี IoT Industrial Internet of Things (IIoT) และระบบอินเทอร์เน็ตดาวเทียม โครงสร้างพื้นฐานสำหรับเทคโนโลยีใหม่ เช่น AI Cloud Computing และ Blockchain และโครงสร้าง พื้นฐานด้านการประมวลผล เช่น Big Data Center และศูนย์ประมวลผลข้อมูลอัจฉริยะ 2) การประยุกต์ ปรับใช้โครงสร้างพื้นฐานเดิม (Converged Infrastructure) ด้วยเทคโนโลยีใหม่ เช่น Internet Big Data AI และเทคโนโลยี อื่น ๆ เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่เดิมให้เป็นนวัตกรรมที่ทันสมัย เช่น ระบบการขนส่ง อัจฉริยะ โครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานอัจฉริยะ และ 3) โครงสร้างพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยี นวัตกรรม และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Innovative Infrastructure)

2) ประเทศสิงคโปร์

2.1) กรอบการดำเนินการและแผนงานของ SG : D เพื่อพัฒนาประเทศเป็นเศรษฐกิจ ดิจิทัลชั้นนำ โดยมีลำดับความสำคัญเชิงกลยุทธ์ 3 ประการ ประกอบด้วย

- Compete – บูรณาการระบบนิเวศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ของสิงคโปร์โดยสนับสนุนบริษัทต่าง ๆ ให้ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล
- Accelerate – ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในอุตสาหกรรม เพื่อดิจิทัลทุกอุตสาหกรรม และทุกธุรกิจเพิ่มผลผลิตและประสิทธิภาพเพื่อขยายเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ. 2560

รัฐบาลได้เปิดตัวแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรม (ITMs) 23 แบบ และการสนับสนุน ITM เหล่านี้ เป็นแผนดิจิทัลของอุตสาหกรรม เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้ดิจิทัลในทุกอุตสาหกรรม

- Transform – Industrialising Digital เพื่อเปลี่ยนอุตสาหกรรมการสื่อสารข้อมูลและสื่อกลางประเภทต่าง ๆ (Infocomm Media – ICM) ให้เป็นตัวขับเคลื่อนการเติบโตที่สำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัลของสิงคโปร์ โดยมีหน่วยงานของภาครัฐ Infocomm Media Development Authority (IMDA) ทำงานในการเปลี่ยนแปลงภาคส่วน ICM เพื่อสร้างบริษัทดิจิทัลและขีดความสามารถในอนาคต ตัวอย่างเช่น บริษัทที่ใช้ระบบดิจิทัล โดยการออกแบบจะได้รับการส่งเสริมให้ขยายไปทั่วโลก

2.2) **ยุทธศาสตร์ดิจิทัลอยู่ในนโยบายรัฐและได้รับการสื่อสารถึงประชาชนเป็นวาระแห่งชาติ “ชาติอัจฉริยะ” หรือ “Smart Nation”** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศสิงคโปร์ด้วยเทคโนโลยี มุ่งสู่การเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจระดับโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมดิจิทัล และเป็นรัฐบาลที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน เพื่อให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้รับประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างแท้จริง โดยนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้กับผู้คน ส่งผลให้มีโครงการต่าง ๆ ด้านดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนประเทศไปสู่เป้าหมาย ความสำเร็จของสิงคโปร์คือการวางแผนที่ต่อเนื่อง และเป้าหมายได้รับการสื่อสารให้ทุกองคาพยพทั้งประเทศ เพื่อร่วมขับเคลื่อนสู่เป้าหมายเดียวกัน ทำให้มีการจัดสรรทรัพยากร การสร้างความร่วมมือและร่วมแก้ไขปัญหาบนวาระ (Agenda) เดียวกัน

2.3) **แผนแม่บทใหม่ Growth Map** ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจมุ่งเน้นอุตสาหกรรมและภาคบริการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง โดยเฉพาะนวัตกรรมเทคโนโลยีด้านการเงิน (Fintech) เป็นหัวใจขับเคลื่อนการเติบโตแทนภาคการส่งออกที่ชะลอตัวทั่วโลก เช่น เทคโนโลยีทางการเงิน และนาโนเทคโนโลยี

2.4) มีการปฏิรูปคุณภาพของระบบและมาตรฐานการเรียนการสอนของประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาทางเศรษฐกิจในแต่ละระยะ โดยมีวิสัยทัศน์ล่าสุดคือ **“Thinking Schools, Learning Nation” (TSLN)** เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนสิงคโปร์เห็นว่าการศึกษาคือกระบวนการที่จะดำเนินไปตลอดชีวิต (Life – long Process) และเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์และความนิยมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.5) **โครงการริเริ่มสำคัญ ภายใต้นโยบาย ชาติอัจฉริยะ (Smart Nation)** อาทิ โครงการ SkillsFuture, โครงการ Singapore Workforce Qualifications System (WSQ) และแผนแม่บทการศึกษาต่อเนื่องและการฝึกอบรม (The Continuing Education and Training หรือ CET) เป็นต้น

2.6) เป้าหมายสร้างงานใหม่ 10,000 ตำแหน่งในภาคเทคโนโลยีภายใน 3 ปี เพื่อสร้างให้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางระดับโลกสำหรับอุตสาหกรรมดิจิทัล โดยรัฐบาลจะมุ่งเน้นไปทำงานในด้านวิศวกรรมการเงินและการพัฒนาซอฟต์แวร์

2.7) สถาบันผลิตและพัฒนาครูเข้าสู่ระบบการศึกษาเพียงแห่งเดียว เพื่อควบคุมคุณภาพของครูที่ผลิตเข้าสู่ระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการพัฒนาครูเป็นเรื่องสำคัญและเร่งด่วนสำหรับประเทศไทย

2.8) ภารกิจรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ จัดทำและดำเนินการกิจตามแผนแม่บทรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government Masterplan) เพื่อกำหนดทิศทางของเทคโนโลยีรัฐบาลดิจิทัล (Digital Governance Technologies) และเป็นแผนที่มีความต่อเนื่อง โดยแบ่งตามช่วงเวลามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 จนถึงปัจจุบัน

3) ประเทศเกาหลีใต้

3.1) การกำหนด Korea New Deal เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อเปลี่ยนแปลงประเทศเกาหลีใต้ เป็นประเทศอัจฉริยะ ประเทศสีเขียว และประเทศปลอดภัย

3.2) จัดให้มี The Smart Factory Unit หรือหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมโรงงานทันสมัยโดยเฉพาะ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การยกระดับภาคอุตสาหกรรมสู่ยุค 4.0 โดยเฉพาะ และในแต่ละปี จะมีการกำหนดนโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และการวางแผนอนาคตของเกาหลีใต้ (Ministry of Science, ICT and Future Planning - MSIP)

3.3) แผนยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อยกระดับภาคการผลิตอย่างเป็นรูปธรรม และรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับพื้นฐานและโครงสร้างทางการผลิตโดยรวมที่ยั่งยืนโดยยกระดับภาคอุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการเชื่อมต่อโรงงานและระบบการผลิตเข้าสู่โลกอินเทอร์เน็ต

3.4) แผนโรดแมป (Roadmap) ซึ่งเป็นแนวทางในการกำหนดโครงการวิจัยพัฒนา และทดลองนำร่อง เพื่อนำมาสู่การพัฒนาธุรกิจในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3.5) นโยบายสร้างครูที่น่าเชื่อถือและน่าเคารพ และนโยบายด้านการศึกษาที่หลากหลายเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีขึ้นสำหรับครู ให้ครูสามารถเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาชีพ สนับสนุนเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้ครูสามารถมุ่งความสนใจไปที่การเรียนรู้และการสอนในชั้นเรียน

3.6) นโยบายการปฏิรูปเชิงโครงสร้างในมหาวิทยาลัย เนื่องจากประชากรเด็กวัยเรียนของประเทศลดลงอย่างรวดเร็ว ทำให้มหาวิทยาลัยของเกาหลีใต้กำลังเผชิญกับความท้าทายใหม่ในการจัดการกับการขาดนักศึกษาใหม่ ซึ่งเป็นสถานการณ์เช่นเดียวกับที่มหาวิทยาลัยในประเทศไทยกำลังเผชิญ

3.7) พัฒนาหลักสูตรแบบ Dual System หรือ การทำงานจริงควบคู่ไปกับการเรียน เพื่อให้นักเรียนสายอาชีพประสบความสำเร็จมากขึ้น โดยมีหลักสูตรการศึกษาที่เรียกว่า PRIME หรือ Program for Industrial Needs-Matched Education สร้างให้เด็กมีความพร้อม สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน เพื่อให้นักเรียนมองเห็นทางเลือกที่จะไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้

4) ประเทศเอสโตเนีย

4.1) การกำหนดเป้าหมายปฏิรูปประเทศมุ่งสู่เป้าหมายทางดิจิทัล มาตั้งแต่ ทศวรรษที่ 90 ดังนั้นจึงมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อปรับปรุงภาครัฐของประเทศ ให้ทันสมัยมาตลอด รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการใช้และการพัฒนาโซลูชันที่ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือ และเตรียมความพร้อมด้านกฎหมายเพื่อสนับสนุนการดำเนินการ ดังกล่าว

4.2) มีแพลตฟอร์มแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างองค์กร (Information exchange platform)

4.3) การวางโครงสร้างพื้นฐานที่ส่งเสริมการดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ ออนไลน์ ทำให้ สามารถทำธุรกิจได้โดยสมบูรณ์จากต่างประเทศ

4.4) ตั้งแต่มีการกำหนดเป้าหมายปฏิรูปประเทศมุ่งสู่เป้าหมายทางดิจิทัล รัฐบาล ได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านไอที และปรับปรุงโปรแกรมเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลประชาชนที่จำเป็น

4.5) ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิต ปี พ.ศ. 2563 (Life – Long Learning 2020) เป็นนโยบายการศึกษาเพื่อสร้างประชากรวัยทำงานที่มีประสิทธิภาพ

4.6) จัดตั้งสภาการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่แห่งชาติ (National Council for Adult Education) เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ประสานนโยบายการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ระหว่าง ผู้กำหนดนโยบาย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ให้บริการการศึกษา

4.7) โครงการใหม่ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการใช้ ICT ในการศึกษา โครงการความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนที่มุ่งส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตทั่วประเทศเอสโตเนีย โครงการ X – Road เป็นต้น

4.8) OSKA ระบบคาดการณ์ทิศทางตลาดแรงงานและแนวโน้มทักษะในอนาคต ที่สำรวจโอกาสและความต้องการในตลาดแรงงาน และทักษะที่จำเป็นและเป็นที่ต้องการในอีก 10 ปีข้างหน้า เพื่อช่วยวางแผนทางการเรียนการสอน OSKA ใช้การวิจัยสำรวจความต้องการตลาดแรงงานและทักษะ ในภาคส่วนเศรษฐกิจต่าง ๆ แบบสำรวจนี้ ได้ผสมผสานวิธีวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และวิเคราะห์ คุณสมบัติด้านอาชีพ (Professional Qualifications) ในทุกระดับของการศึกษา

5) ประเทศเดนมาร์ก

5.1) แผนยุทธศาสตร์ดิจิทัลที่ต่อเนื่อง โดยแผนปัจจุบันให้ความสำคัญกับ “A Stronger and More Secure Digital Denmark” หรือ “ประเทศเดนมาร์กที่ดิจิทัลเข้มแข็งขึ้นและปลอดภัยมากขึ้น”

โดยกำหนดให้ภาครัฐของเดนมาร์กมุ่งไปสู่ Digitization และแปลงวิธีการมีปฏิสัมพันธ์กับภาคเอกชน โดยกลยุทธ์ดิจิทัลของรัฐบาลนี้ เกี่ยวข้องกับหน่วยงานในทุกระดับ ตั้งแต่รัฐบาลกลางไปจนถึงรัฐบาลในส่วนภูมิภาคและเทศบาล กล่าวคือทั้งสถาบันบริหาร เช่น กระทรวงและหน่วยงานบริหารของเทศบาล และภูมิภาค ตลอดจนสถาบันบริหาร เช่น โรงพยาบาลของรัฐ โรงเรียนของรัฐ และมหาวิทยาลัย เป็นต้น

5.2) แผนยุทธศาสตร์การสร้างความสำเร็จเติบโตทางดิจิทัลของประเทศเดนมาร์ก

ปี พ.ศ. 2561 – 2568 (The Strategy for Denmark's Digital Growth 2018 – 2025) ครอบคลุมเป้าหมายการเป็นศูนย์กลางดิจิทัลเพื่อสร้างการเติบโตที่แข็งแกร่งทางดิจิทัล และส่งเสริมดิจิทัลในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

5.3) การอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม (Vocational Education & Training – VET)

เกิดจากความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการ สถาบันการศึกษา และพันธมิตรต่าง ๆ ทางสังคม ที่ได้ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะของระบบ VET ทำให้การศึกษาและการฝึกอบรมจะสามารถตอบสนองตามความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของตลาดแรงงาน

5.4) ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life – Long Learning) ประเทศเดนมาร์ก

มีอัตราการมีส่วนร่วมในการศึกษาผู้ใหญ่ และการฝึกอบรมสูงสุดอย่างต่อเนื่อง เมื่อเทียบกับประเทศในสหภาพยุโรป (EU)

5.5) มีบริการทางสังคมสำหรับให้คำปรึกษาแก่นักเรียน เพื่อเตรียมพร้อมอนาคต

ข้างหน้า โดยให้คำปรึกษาแก่นักเรียนก่อนที่จะเลือกเรียนในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นไป

4.2 ผลการศึกษาวิเคราะห์ผลการศึกษาด้านโครงสร้างพื้นฐาน และ IT Integration

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน และ IT Integration เป็นหนึ่งในปัจจัยนำเข้า (Input) ซึ่งนำไปสู่การกำหนดประเด็นทางยุทธศาสตร์ และการวางแผนทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ทำให้มองเห็นถึงสถานภาพและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับด้านดิจิทัลของประเทศไทยในปัจจุบัน โดยผลการศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วยข้อมูล 6 ด้าน ได้แก่ 1. การใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานในภาคธุรกิจต่าง ๆ และบริการด้านดิจิทัล (Utilization of Digital Infrastructure in business sectors and digital Services) 2. การให้บริการของภาครัฐผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ (e – Government) 3. ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) 4. ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public – Private Partnership หรือ PPP) 5. การส่งออกเทคโนโลยีขั้นสูง (High – Tech Exports) และ 6. การละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ (Software Piracy)

จากผลการศึกษาดังกล่าว ได้สะท้อนว่าประเทศไทยอยู่ระหว่างการขับเคลื่อนการดำเนินการในด้านต่าง ๆ โดยหลายหน่วยงานเผชิญกับความท้าทายในการเปลี่ยนแปลง และความพยายามในการสร้างผลกระทบเชิงบวก (Impact) ต่อเศรษฐกิจและสังคม โดยความท้าทายที่สำคัญในการดำเนินการแต่ละด้าน สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานในภาคธุรกิจต่าง ๆ และบริการด้านดิจิทัล (Utilization of Digital Infrastructure in business sectors and digital Services)

โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพสูงคือ โครงสร้างพื้นฐานที่ครอบคลุมพื้นที่ประชาชนและธุรกิจสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ โดยราคาบริการไม่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงหรือการใช้งาน สำหรับแต่ละภาคส่วนธุรกิจ (Sector) มีโอกาสในการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลและเผชิญความท้าทายที่ต่างกัน

1.1 ภาคการเงิน

การให้บริการด้านดิจิทัลในภาคการเงิน มีจุดอ่อนที่สำคัญคือ การยืนยันตัวตน ซึ่งปัจจุบันยังไม่สามารถทำในรูปแบบออนไลน์ได้โดยสมบูรณ์ จำเป็นต้องเดินทางไปแสดงตนซึ่งหน้า (Face to Face) ซึ่งยังทำให้ธุรกรรมการเงินไม่เป็นดิจิทัลที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ฐานข้อมูลประชากรของประเทศยังมีข้อมูลไม่ครบถ้วนเพียงพอสำหรับการทำธุรกรรม อีกทั้งการเชื่อมต่อแบบออนไลน์ก็ยังไม่สมบูรณ์ ภาครัฐได้ให้ความสำคัญเรื่องของการพัฒนาระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนบนโลกดิจิทัล โดยจัดตั้ง Digital Identity Committee เพื่อดำเนินการ และต่อมาได้ส่งต่อการดำเนินการให้บริษัท เนชั่นแนลดิทิจิทัลไอดี จำกัด หรือ NDID¹⁰

1.2 ภาคสาธารณสุข

ความท้าทายเกิดจากความสำคัญของข้อมูลสุขภาพที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลและความเชื่อมโยงของข้อมูลระหว่างหน่วยงานสาธารณสุขต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลดังกล่าว รวมถึงข้อมูลสุขภาพทั่วไป ข้อมูลการป้องกัน การเจ็บป่วย หรือ ข้อมูลการเข้ารับการรักษาเมื่อมีอาการป่วย โดยหากสามารถทำให้ข้อมูลนี้สามารถใช้ร่วมกันได้ระหว่างโรงพยาบาล หรือหน่วยงานทางสาธารณสุข จะช่วยให้เกิดความต่อเนื่องของการรักษา ความคล่องตัวของผู้ใช้ในการเลือกสถานบริการ และช่วยให้การบริการรวดเร็วขึ้นโดยเฉพาะในสถานการณ์วิกฤต ทั้งนี้ ขนาดตลาดภาคสาธารณสุข เจริญเติบโตเร็วมากและมีแนวโน้มจะขยายตัวต่อไปอีก บริษัทเทคโนโลยีระดับโลก จึงขยายตัวเข้ามาในตลาดนี้ ส่งผลให้ความสามารถในการแข่งขันของไทยในเรื่องนี้ ซึ่งปัจจุบันทำได้ดี อาจถูกลดทอน

1.3 ภาคการผลิต

เป็นภาคธุรกิจที่ได้รับโอกาสจากการเข้ามามีบทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมาก โดยเฉพาะเมื่อ Ecosystem ของ Internet of Thing (IoT) มีความพร้อม จะช่วยในการลดต้นทุนการผลิต และต้นทุนการตลาดได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม ในการลงทุนทำ Industry 4.0 นั้น ใช้งบประมาณมาก และใช้ระยะเวลานานกว่าจะคุ้มทุนหรือเห็นผล รวมถึงการมีจำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ

¹⁰ <https://www.ndid.co.th/about.html>

ด้านดิจิทัลที่ยังไม่เพียงพอ เหล่านี้ ล้วนเป็นโอกาสที่ภาครัฐ จะสามารถสนับสนุนได้ เพื่อขยายตลาด และเพิ่มจำนวนแรงงานด้านดิจิทัล และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้ธุรกิจ

1.4 ภาคการเกษตร

ในปัจจุบัน มีความพยายามในการผลักดันให้เกษตรกรใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และการจัดการข้อมูล มาใช้ในด้านการเกษตร (Precision Farming) แต่เกษตรกรไทยส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ และยังไม่มีเงินทุนเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลทางการเกษตรอื่น ๆ ที่สูงขึ้น ซึ่งภาครัฐสามารถส่งเสริมได้โดยการบูรณาการข้อมูลและจัดให้มีระบบการบริการเชื่อมโยงข้อมูล (Single Window) ก็จะเป็นแรงขับเคลื่อน ที่ทำให้การทำ Precision Farming เกิดขึ้นได้ในวงกว้าง

1.5 ภาคการบริการดิจิทัล

อุตสาหกรรมดิจิทัลของประเทศไทยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยการขับเคลื่อน จากทั้ง Digital Transformation ในองค์กร เทคโนโลยี 5G การใช้งานปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence – AI) โดยจากผลจากการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด.) พบว่า ตลาดฮาร์ดแวร์และกลุ่มอุปกรณ์อัจฉริยะ (Smart Devices) เป็นตลาดที่มีมูลค่าสูงสุด เมื่อเปรียบเทียบกับ ตลาดซอฟต์แวร์ ภาคบริการดิจิทัล ตลาดสื่อหรือเนื้อหาดิจิทัล (Digital Content) และตลาดข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) อย่างไรก็ตาม ภาคบริการดิจิทัลสามารถเติบโตได้ถึงร้อยละ 20.5 ในปี พ.ศ. 2564 นี้ อันเป็นผลจากการระบาดของโรคโควิด-19 และมาตรการล็อกดาวน์ ทำให้ธุรกิจดั้งเดิมต่างมุ่งสู่ช่องทางทางขายออนไลน์ ซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มธุรกิจค้าปลีก โดยภาคบริการดิจิทัลนั้น หมายรวมถึง อีคอมเมิร์ซ (e-Commerce) เทคโนโลยีทางการเงิน (Fintech) การให้บริการบนคลาวด์ (Cloud Services) การบริการออกแบบ/งานสถาปนิกในรูปแบบดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการทางการแพทย์ และการโฆษณา การทำธุรกรรมและอุตสาหกรรมบันเทิงในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

ความท้าทายของภาคบริการดิจิทัลที่สำคัญคือ การขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะ ด้านเทคโนโลยีที่เพียงพอ หรือบุคลากรผู้สำเร็จการศึกษาในด้านนี้โดยตรง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเติบโต ของธุรกิจดิจิทัล นอกจากนี้ เพื่อส่งเสริมการขยายตัวของอุตสาหกรรมดิจิทัลในประเทศ การออกนโยบาย/ มาตรการเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่น่าโดยเทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นอีกเรื่องที่ภาครัฐควรคำนึงถึง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงไปสู่ดิจิทัลขององค์กรมีต้นทุนสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับองค์กรขนาดกลางและขนาดเล็ก ดังนั้น การสนับสนุนให้ธุรกิจลงทุนในนวัตกรรมเพื่อพัฒนา ประสิทธิภาพการผลิตและบริการ ตลอดจนสร้างให้มีผลิตภาพ (Productivity) สูงขึ้น จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อทำให้กระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ดิจิทัลเกิดขึ้นได้ในระยะเวลาอันสั้น มาตรการหรือนโยบายดังกล่าว อาทิ การยกเว้นภาษีแก่ธุรกิจที่ลงทุนในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม ลดขั้นตอน และกระบวนการ ทางกฎหมายในการดำเนินการทางธุรกิจที่ไม่จำเป็น และบังคับใช้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเข้มงวด

เป็นต้น ควบคู่กับการดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลดิจิทัลที่ทำให้งานบริการภาครัฐเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว

ทั้งนี้ ในช่วงปีที่ผ่านมานอกจากยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล การปรับปรุงกฎหมายที่สำคัญแล้ว ภาครัฐไทยได้ออกมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบนิเวศทางดิจิทัล ได้แก่ การให้ผลประโยชน์ทางภาษีโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) อาทิ ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี สำหรับการพัฒนาซอฟต์แวร์ แพลตฟอร์มให้บริการทางดิจิทัล หรือเนื้อหาดิจิทัล (Digital Content) รวมทั้งอีคอมเมิร์ซ ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีนโยบายยกเว้นภาษีนิติบุคคล 8 ปี สำหรับการพัฒนาศูนย์ข้อมูล (Data Center) และบริการคลาวด์¹¹ นอกจากนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2564 ประเทศไทยได้เริ่มจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับผู้ให้บริการดิจิทัลที่มีถิ่นพำนักอยู่ในประเทศไทย เช่นเดียวกับในหลายประเทศที่ได้ออกมาตรการเช่นเดียวกันนี้ไปแล้วก่อนหน้านี้ เป็นต้น¹²

2. การให้บริการของภาครัฐผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government)

การดำเนินการเรื่อง e-Government ของไทยเป็นไปตามพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 และแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย ฉบับล่าสุดคือ ฉบับปี พ.ศ. 2563 – 2565 อย่างไรก็ตาม ไทยยังสามารถสร้างโอกาสที่จะทำให้ e-Government มีการนำไปใช้งานเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับภาครัฐและประชาชนมากขึ้น จากการแก้ไขข้อจำกัดในการใช้งานหลายเรื่อง เช่น สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) กำลังขับเคลื่อน Citizen Portal ซึ่งจะเป็ One Stop Service ที่นำเสนอบริการให้เหมาะสมต่อการให้บริการประชาชนในแต่ละช่วงชีวิต โดยแผนในปี พ.ศ. 2564 เริ่มจากบริการสิทธิและสวัสดิการภาครัฐ และคาดว่าในปี พ.ศ. 2565 บริการนี้ จะเป็นงานบริการที่มีผู้ใช้งานมาก

3. ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity)

สำหรับประเทศไทย ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของไทย อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.) เป็นหน่วยงานปฏิบัติ และมีคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ดูแลศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National CERT) โดยศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์ประเทศไทย (ThaiCERT) จะปฏิบัติหน้าที่เป็น National CERT ชั่วคราว จนกว่าการก่อตั้ง National CERT จะแล้วเสร็จ โดยด้านการเงิน การธนาคารไทยเป็นภาคที่มีความเข้มแข็งด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์สูง มีการตั้ง Thailand Banking Sector Computer Emergency Response Team หรือ TB-CERT เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและ

¹¹ <https://www.bangkokpost.com/business/2142475/thailands-digital-transformation-boosts-data-industry>

¹² <https://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/2176943/good-start-on-digital-tax>

ประสบการณ์เพื่อประโยชน์โดยรวมของสถาบันการเงินในประเทศไทย เพื่อใช้ในการป้องกันเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ประกาศใช้กฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ที่ค่อนข้างครอบคลุม อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ และประชาชนทั่วไปยังขาดความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ และสถาบันการศึกษายังไม่มีหลักสูตรความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์โดยตรง ประกอบกับประเทศไทยยังขาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ซึ่งถือเป็นจุดที่ยังรอการแก้ไข

สำหรับภาครัฐ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยทางไซเบอร์มีความสำคัญอย่างมาก และเป็นเครื่องมือสำคัญที่ภาครัฐใช้ในการดำเนินกลยุทธ์ให้สำเร็จอย่างยั่งยืน จากสถิติพบว่า e-Government Development Index (EDGI) และ Global Cybersecurity Index (GCI) มักมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน เพราะ e-Government จะมีประสิทธิภาพได้ ก็ต่อเมื่อความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์สูงมากพอที่จะปกป้องโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อประชาชนผู้ใช้บริการ

4. ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public-Private Partnership หรือ PPP)

ความท้าทายหลักของโครงการ PPP ในเรื่องดิจิทัล คือ ความไม่ชัดเจนและซ้ำซ้อนของกฎหมายระหว่างสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) อีกทั้ง อาจมีความซ้ำซ้อนของโครงการ PPP ในหลายอุตสาหกรรมที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงความท้าทายจากการที่เทคโนโลยีดิจิทัลเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เกิดของใหม่ทดแทนได้ตลอดเวลา (Technology Obsolescence Risk – ความเสี่ยงที่มีเทคโนโลยีอื่นมาทดแทน) และต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงว่า โครงการที่ภาครัฐจะดำเนินการ จะเป็นการแข่งกับภาคเอกชนหรือไม่

5. การส่งออกเทคโนโลยีขั้นสูง (High-Tech Exports)

โอกาสที่ไทยจะเติบโตด้วยบริการทางดิจิทัล (Digital Service) เป็นไปได้จากการที่มีผู้ใช้บริการ Digital Service และบริโภค Digital Content จำนวนมาก และคนไทยต้องมีความคิดสร้างสรรค์และทักษะด้านดิจิทัลสูง นอกจากนี้ Digital Content สามารถนำมาสร้างตราสินค้า (Brand) ได้ แต่มีความท้าทาย คือ บุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำซอฟต์แวร์หรือเนื้อหา มักขาดทักษะการทำธุรกิจ ประกอบกับทักษะภาษาอังกฤษของคนไทยที่ยังเป็นข้อจำกัด

6. การละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ (Software Piracy)

ผลกระทบของการใช้ซอฟต์แวร์ที่ไม่มีสิทธิ์ใช้งานที่ถูกต้อง ที่สำคัญคือ โอกาสที่จะมีมัลแวร์ซึ่งเป็นทางเข้าของการโจมตีแฝงมา อีกทั้งซอฟต์แวร์เหล่านี้ ไม่สามารถปรับปรุงหรืออัปเดตได้ เมื่อผู้ผลิตซอฟต์แวร์สร้าง Patch รักษาความปลอดภัย (Security Patch) จึงยิ่งทำให้มีโอกาสสูงยิ่งขึ้นในการถูกโจมตีแบบใหม่ ๆ ส่งผลให้ข้อมูลรั่วไหล ถูกเรียกค่าไถ่ การลักลอบใช้งานระบบ ระบบเสียหาย หรือเกิดค่าใช้จ่ายในการปรับปรุง/แก้ไขระบบ เป็นต้น

นอกจากนี้ ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของ IMD ปี พ.ศ. 2564 (IMD Digital Competitiveness 2021) สำหรับตัวชี้วัดการใช้ซอฟต์แวร์ที่ไม่มีสิทธิใช้งาน หรือการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ (Software Piracy) ไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ที่อันดับ 56 ซึ่งถือว่าเป็นจุดอ่อนของประเทศไทย (Overall Top Weakness)

4.3 ความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศในช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2564

ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลอยู่ในอันดับที่ 38 จาก 64 เขตเศรษฐกิจทั่วโลกและได้รับการจัดอันดับที่ 42 อันดับที่ 22 และ อันดับที่ 44 ในมิติความรู้ มิติเทคโนโลยี และมิติความพร้อมในอนาคตตามลำดับ ตามที่ปรากฏในรายงานผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันดิจิทัลของ IMD ปี พ.ศ. 2564

ภาพรวม & ปัจจัยหลัก - 5 ปี	2560	2561	2562	2563	2564
 ภาพรวม	41	39	40	39	38
 ความรู้ดิจิทัล	44	44	43	43	42
 เทคโนโลยี	30	28	27	22	22
 ความพร้อมในอนาคต	45	49	50	45	44

แผนภาพที่ 4.9 ภาพรวมผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของไทย
ปี พ.ศ. 2560 – 2564

ภาพรวมความคืบหน้าของการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทย จากการศึกษาข้อมูลผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทย 5 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 – 2564 พบว่า ภาพรวมผลการจัดอันดับแทบไม่มีการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม ในระดับปัจจัย (Factor) พบว่า อันดับของมิติเทคโนโลยีมีอันดับที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ในขณะที่อีก 2 มิติ คือ มิติความรู้ และความพร้อมในอนาคตมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ระหว่างปี พ.ศ. 2560 – 2564

ทั้งนี้ ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลตามรายงานของ IMD 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2560 – 2564) ในมิติต่าง ๆ ตามรายละเอียดระดับ Factor ของประเทศไทย พบว่า

ปัจจัยด้านความรู้ (Knowledge) มีปัจจัยย่อย (Sub-Factors) การฝึกอบรมและการศึกษา (Training and Education) ที่ถือว่าเป็นจุดอ่อนของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มผลการจัดอันดับลดลงอย่างต่อเนื่อง จนมาอยู่ที่อันดับ 56 จาก 64 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ในปี

พ.ศ. 2564 ส่วนตัวชี้วัดที่เป็นจุดแข็งของไทย คือ Female Researcher (อันดับ 6) และจุดอ่อนได้แก่ Total Public Expenditure on Education (อันดับ 59) Pupil–Teacher Ratio (Tertiary Education) (อันดับ 56) และ Scientific & Technical Employment (อันดับ 58)

ความรู้ดิจิทัล

ศักยภาพบุคลากร

ปัจจัยย่อย

2564 ▶ 39
2563 ▶ 36
2562 ▶ 40
2561 ▶ 42
2560 ▶ 42

การฝึกอบรมและการศึกษา

ปัจจัยย่อย

2564 ▶ 56
2563 ▶ 55
2562 ▶ 50
2561 ▶ 44
2560 ▶ 47

ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์

ปัจจัยย่อย

2564 ▶ 36
2563 ▶ 37
2562 ▶ 35
2561 ▶ 45
2560 ▶ 43

ศักยภาพบุคลากร	อันดับ	การฝึกอบรมและการศึกษา	อันดับ	ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์	อันดับ
Educational assessment PISA – Math	48	Employee training	20	Total expenditure on R&D (%)	36
International experience	25	Total public expenditure on education	59	Total R&D personnel per capita	40
Foreign highly-skilled personnel	22	Higher education achievement	49	Female researchers	6
Management of cities	28	Pupil-teacher ratio (tertiary education)	56	R&D productivity by publication	31
Digital/technology skills	42	Graduates in Sciences	17	Scientific and technical employment	58
Net flow of international students	37	Women with degrees	47	High-tech patent grants	42
				Robots in Education and R&D	17

หมายเหตุ : สีเขียว จุดแข็ง สีน้ำเงิน จุดอ่อน

แผนภาพที่ 4.10 รายละเอียดผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของไทย
ในมิติความรู้ ปี พ.ศ. 2564

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ในระดับปัจจัยย่อยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยย่อย ศักยภาพบุคลากร การฝึกอบรมและการศึกษา และศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์ ประเทศไทยยังถือว่า มีขีดความสามารถในการแข่งขันอยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องต่อไป

ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology) ปัจจัยย่อยกฎหมายด้านดิจิทัล (Regulatory Framework) มีการพัฒนาดีขึ้นตามลำดับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา โดยขยับอันดับขึ้นมาอยู่ที่อันดับ 29 จาก 64 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ในปี พ.ศ. 2564 ในส่วนของปัจจัยย่อยตลาดทุน (Capital) และโครงสร้างด้านเทคโนโลยี (Technological Framework) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ค่อนข้างทรงตัวอยู่ในอันดับปานกลางของการจัดอันดับมาตลอดเมื่อพิจารณาแนวโน้มย้อนหลัง 5 ปีที่ผ่านมา **ส่วนตัวชี้วัดที่เป็นจุดแข็งของไทยในปัจจุบันนี้** ประกอบด้วย Investment in Telecommunications (อันดับ 10) และ High-Tech Export (%) (อันดับ 12) โดยมีตัวชี้วัดอีก 3 ตัว ภายใต้อันดับเทคโนโลยีที่ได้รับการจัดอันดับค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับ

เขตเศรษฐกิจอื่น ๆ ทั่วโลก ได้แก่ Scientific Research Legislation (อันดับ 31) Intellectual Property Right (อันดับ 37) Country Credit Rating (อันดับ 42) และ Internet Users (อันดับ 49)

เทคโนโลยี

กฎหมายด้านดิจิทัล

ปัจจัยย่อย

ตลาดทุน

ปัจจัยย่อย

โครงสร้างด้านเทคโนโลยี

ปัจจัยย่อย

กฎหมายด้านดิจิทัล	อันดับ	ตลาดทุน	อันดับ	โครงสร้างด้านเทคโนโลยี	อันดับ
Starting a business	27	IT & media stock market capitalization	16	Communications technology	22
Enforcing contracts	29	Funding for technological development	26	Mobile Broadband subscribers	21
Immigration laws	20	Banking and financial services	16	Wireless broadband	24
Development & application of tech.	30	Country credit rating	42	Internet users	49
Scientific research legislation	31	Venture capital	26	Internet bandwidth speed	20
Intellectual property rights	37	Investment in Telecommunications	10	High-tech exports	12

หมายเหตุ: สีเขียว จุดแข็ง สีน้ำเงิน จุดอ่อน

แผนภาพที่ 4.11 รายละเอียดผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของไทย
ในมิติเทคโนโลยี ปี พ.ศ. 2564

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ในระดับปัจจัยย่อยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยย่อยกฎหมาย ด้านดิจิทัล ตลาดทุน และโครงสร้างด้านเทคโนโลยี ประเทศไทยถือได้ว่ามีศักยภาพที่สามารถแข่งขันกับ ประเทศอื่น ๆ ได้ค่อนข้างดี อย่างไรก็ตาม ยังคงมีช่องว่างสำหรับการพัฒนาอันดับขีดความสามารถของ ปัจจัยย่อยต่าง ๆ ให้ดีขึ้นได้อีก

ปัจจัยด้านความพร้อมในอนาคต (Future Readiness) ปัจจัยย่อยการบูรณาการใช้งาน เทคโนโลยีดิจิทัล (IT Integration) มีการพัฒนาดีขึ้นอย่างก้าวกระโดดระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2563 ถึง 8 อันดับ ขณะที่ปัจจัยย่อยทัศนคติที่ยืดหยุ่น (Adaptive Attitude) ได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ ค่อนข้างน้อยและไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก จากแนวโน้มในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าจะเลื่อนอันดับขึ้นมา 5 อันดับในปี พ.ศ. 2563 ส่วนปัจจัยย่อยความคล่องตัวของธุรกิจ (Business Agility) มีแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลง อันดับในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่ค่อนข้างคงที่ โดยตัวชี้วัดที่เป็นจุดแข็งของประเทศไทยภายใต้ **มิติความพร้อมในอนาคต** คือ World Robot Distribution (อันดับ 11) และ Attitudes toward globalization (อันดับ 12) ในขณะที่ จุดอ่อนได้แก่ ตัวชี้วัด Software Piracy (อันดับ 56) และ Tablet Possession (อันดับ 58)

ความพร้อมในอนาคต

ทัศนคติที่ยืดหยุ่น

ปัจจัยย่อย

2564 ▶ **53**
2563 ▶ **53**
2562 ▶ **58**
2561 ▶ **55**
2560 ▶ **51**

ความคล่องตัวของธุรกิจ

ปัจจัยย่อย

2564 ▶ **34**
2563 ▶ **44**
2562 ▶ **30**
2561 ▶ **34**
2560 ▶ **32**

การบูรณาการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล

ปัจจัยย่อย

2564 ▶ **43**
2563 ▶ **43**
2562 ▶ **51**
2561 ▶ **55**
2560 ▶ **53**

ทัศนคติที่ยืดหยุ่น	อันดับ	ความคล่องตัวของธุรกิจ	อันดับ	การบูรณาการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล	อันดับ
E-Participation	42	Opportunities and threats	25	E-Government	49
Internet retailing	46	World robots distribution	11	Public-private partnerships	22
Tablet possession	58	Agility of companies	29	Cyber security	29
Smartphone possession	46	Use of big data and analytics	29	Software piracy	56
Attitudes toward globalization	12	Knowledge transfer	24		
		Entrepreneurial fear of failure	54		

หมายเหตุ : ■ สีเขียว จุดแข็ง ■ สีน้ำเงิน จุดอ่อน

แผนภาพที่ 4.12 รายละเอียดผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของไทย
ในมิติความพร้อมในอนาคต ปี พ.ศ. 2564

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ในระดับปัจจัยย่อยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยย่อยทัศนคติที่ยืดหยุ่น ความคล่องตัวของธุรกิจ และการบูรณาการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล ประเทศไทยยังถือว่ามีความสามารถในการแข่งขันอยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องต่อไป

บทที่ 5

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา
และอุปสรรคการเพิ่มขีดความสามารถ
ในการแข่งขันของประเทศ (TOWS Matrix)

บทที่ 5

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา และอุปสรรคการเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ (TOWS Matrix)

จากการศึกษาวิเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และ/หรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ซึ่งได้วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา และอุปสรรคการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

จุดแข็งของการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ

1. นโยบายและการสนับสนุนที่เข้มแข็งของภาครัฐ เช่น
 - Thailand 4.0 เปลี่ยนเศรษฐกิจแบบเดิมไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม โดยมุ่งให้เกิดเกษตรกรรมใหม่ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และสตาร์ทอัพ บริการมูลค่าสูง และแรงงานที่มีความรู้
 - การสนับสนุนการใช้งานไร้สายด้วยการนำความถี่ออกใช้งานกว้างพอสำหรับบริการด้วยคุณภาพดีและเพียงพอ
 - การลดความเหลื่อมล้ำในสังคมที่เกิดจากโอกาสในการเข้าถึงสารสนเทศที่ไม่เท่าเทียมกัน (Digital Divide) เช่น โครงการเน็ตประชารัฐและศูนย์เรียนรู้ชุมชน
2. ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน โครงข่ายมีสายและไร้สาย เข้าถึงประชาชนส่วนใหญ่ด้วยคุณภาพที่ดี
3. มีการนำเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้งานต่อเนื่อง เช่น Cloud Data Analytic AI Blockchain หรือ 5G แม้จะอยู่ในช่วงเริ่มต้นแต่ก็มีแนวโน้มจะขยายตัวในวงกว้าง
4. ประชาชนมีความเชื่อมั่นและเปิดรับในการใช้ Digital Financial Service ซึ่งเป็นพื้นฐานของ Digital Economy

จุดอ่อนของการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ

1. พื้นที่ประเทศไทยกว้าง และประชาชนในชนบทอยู่กระจายตัว (Geographical Dispersion) ทำให้การขยายบริการไปถึงประชาชนทั้งหมดทำได้ยาก และลงทุนสูง
2. ขาดการบริหารจัดการการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานโดยผู้ให้บริการทำให้เกิดความซ้ำซ้อน มีผลต่ออัตราค่าใช้จ่ายบริการที่สูงขึ้นและความล่าช้าในการเปิดให้บริการ

3. ระบบ Geographic Information System (GIS) ที่ครอบคลุม Geolocation ทุกครัวเรือน ไม่สมบูรณ์
4. การวิจัยและพัฒนาเพื่อมุ่งสร้างสินค้าและบริการมีจำกัด
5. ขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบภาพรวมของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัลทั้งหมด
6. ผู้ประกอบการมักมีขนาดเล็ก ขาดความสามารถในการทำตลาดต่างประเทศ
7. คนไทยส่วนใหญ่ยังมีข้อจำกัดในการใช้ภาษาอังกฤษ หรือภาษาสากลอื่นเป็นอุปสรรคต่อการรับรู้เทคโนโลยี
8. ข้อมูลด้านดิจิทัลของประเทศ ยังกระจัดกระจาย และไม่ได้รับการจัดเก็บอย่างเป็นระบบที่เหมาะสมและทำให้ชาวต่างชาติเข้าถึงได้

โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ

1. ประชาชนมีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เมื่อมีผู้นำและเห็นการใช้งานจริง เช่น
 - Internet Banking / Mobile Banking / e-Money
 - การเพิ่มของ e-Commerce และ Remote Working ระหว่างการระบาดของโควิด-19
2. คนไทยมีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้าง Content ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้วมีแนวโน้มใช้บริการ Outsourcing ในการสร้างสรรค์ผลงาน
3. การใช้งาน Digital Service ทำให้เกิดข้อมูลมาก เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูล หรือ ให้ AI เรียนรู้
4. บุคลากรที่มีศักยภาพ (Talent) มีความคุ้นเคยและปรับตัวเข้ากับ Digital Service ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นโอกาสสำหรับการพัฒนาเป็น Startup ได้
5. ถึงแม้จะมีข้อจำกัดในการใช้ภาษาต่างชาติของคนไทยส่วนใหญ่ แต่ Digitalization Tool สามารถลดทอนข้อจำกัดในด้านภาษา เช่น Optical Character Recognition (OCR) Speech to Text Translator QR code เป็นต้น

ภัยคุกคามในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ

1. การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่รวดเร็วขึ้นและการรวมตัวของเทคโนโลยี (Convergence)
2. บริการผ่านอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดการแข่งขันข้ามชาติ ที่มี Economy of Scale
3. การ Diversify ของบริษัทเทคโนโลยีขนาดใหญ่ ไปใน Digital Service ต่าง ๆ เช่น Google Amazon เป็นต้น
4. ปรากฏการณ์สมองไหลของบุคลากรที่มีศักยภาพ (Talent) ไปต่างประเทศทำให้ขาดบุคลากรที่มีความสามารถ

5. ผู้ประกอบการ SMEs ในอุตสาหกรรมดิจิทัลของไทย อาจถูก Disrupt โดยบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ (MNCs)

จากผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา และอุปสรรคการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศข้างต้น จึงได้จัดทำการวิเคราะห์กลยุทธ์จากจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามของการเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศ (TOWS Matrix) ดังแสดงในตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 การวิเคราะห์กลยุทธ์จากจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามของการเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศ (TOWS Matrix)

กลยุทธ์เชิงรุก (SO) เป็นการจับคู่ระหว่าง Strength และ Opportunity (ใช้จุดแข็งร่วมกับโอกาส)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) เป็นการจับคู่ระหว่าง Weakness และ Opportunity (ใช้โอกาสลดจุดอ่อน)
- ผลักดันให้เกิด National Digital Service Platform - สร้างฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่นำมาจาก Transaction ที่เกิดจาก National Digital Service Platform - สร้างผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และสตาร์ทอัพในอุตสาหกรรมดิจิทัลเน้นการใช้นวัตกรรม	- การร่วมทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership หรือ PPP) ด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อลดต้นทุน ลดความซ้ำซ้อน - ส่งเสริมให้สตาร์ทอัพใช้เทคโนโลยีช่วยในการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น สร้าง Digital Literacy สร้าง language Literacy รวมถึงการสร้างฐานข้อมูลขนาดใหญ่
กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) เป็นการจับคู่ระหว่าง Strength และ Threat (ใช้จุดแข็งรับมืออุปสรรค)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) เป็นการจับคู่ระหว่าง Weakness และ Threat (แก้ไขจุดอ่อนและเลี่ยงอุปสรรค)
- ภาครัฐและเอกชนร่วมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่ออนาคต เช่น Cloud Data Analytic AI Blockchain หรือ 5G ให้มีความครอบคลุมและเข้าถึงประชาชน - ออกสิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดบุคลากรที่มีศักยภาพ (Talent) จากต่างประเทศให้ใช้ประเทศไทยเป็นฐานการพัฒนาสินค้า/บริการที่เน้นเทคโนโลยี และนวัตกรรม - ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรมดิจิทัลให้แข่งขันได้ ทั้งด้านการเพิ่มศักยภาพ และด้านสร้างโอกาสทางการตลาดในประเทศและต่างประเทศ	- ปรับกลไกการเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศให้ชัดเจน ลดความซ้ำซ้อน เช่น แผนการส่งเสริมการประเมินผลและฐานข้อมูล - ดำเนินการทำ Digital Transformation ทั้งภาครัฐและเอกชนในแต่ละภาคอุตสาหกรรม (Sector)

นอกจากนี้ ยังได้ทำการศึกษาแนวโน้ม (Trends) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่สำคัญในเชิงกลยุทธ์สำหรับปี พ.ศ. 2565 ซึ่งสรุปมาจากรายงานของบริษัทที่ปรึกษาระดับโลก Gartner โดยมีรายละเอียดดังนี้

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่สำคัญในเชิงกลยุทธ์สำหรับปี พ.ศ. 2565

เทคโนโลยีขึ้นนามีส่วนสำคัญในการยกระดับขีดความสามารถด้านดิจิทัลและขับเคลื่อนการเติบโตขององค์กร โดยช่วยจัดหรือแก้ไขปัญหาความท้าทายของธุรกิจ ทำให้องค์กรมีแผนงานเพื่อสร้างความแตกต่างให้แก่องค์กร ซึ่งนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายทางธุรกิจ รวมทั้งมีผลลัพธ์จากการดำเนินธุรกิจที่ดีขึ้นต่อไป โดยเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาให้ก้าวหน้าและเป็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจในปีนี้สามารถแบ่งได้เป็น 3 หมวด ได้แก่

1. หมวดที่ 1 ความน่าเชื่อถือทางวิศวกรรม (Engineering Trust): เป็นเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความน่าเชื่อถือเพื่อบังคับดูแลลูกค้าให้มาใช้งาน โดยสร้างความมั่นใจและให้การรับรองในด้านความปลอดภัย ควบคู่กับความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ โดยเทคโนโลยีในหมวดนี้ประกอบด้วย

- Data Fabric – ระบบการจัดการดูแลข้อมูลรูปแบบหนึ่ง ซึ่งสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรข้อมูลได้อย่างชาญฉลาด และส่งมอบข้อมูลเหล่านั้นถึงมือผู้ใช้งานโดยตรง ช่วยยกระดับคุณภาพข้อมูลของบริษัท และทำให้ผู้ใช้งานเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องได้ในทันที ซึ่งช่วยลดภาระในการจัดการข้อมูลภายในองค์กรได้อย่างมาก

- Cybersecurity Mesh – สินทรัพย์ทางธุรกิจดิจิทัลที่เป็นเสมือนผลงานที่ถูกสร้างขึ้นและถูกอัปโหลด (Upload) ขึ้นระบบคลาวด์ (Cloud) และศูนย์ข้อมูลดิจิทัลจำนวนมาก ดังนั้น แนวคิดของ Cybersecurity Mesh จะเป็นเสมือนร่างแหที่เกิดจากการเชื่อมต่อกันของหลาย ๆ หน่วย ที่ลดกระบวนการตรวจสอบแบบรวมศูนย์เดิมให้กระจายออกเป็นหน่วยย่อย ช่วยยกระดับประสิทธิภาพในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล จากเดิมที่รวมศูนย์อยู่ที่ส่วนกลางเพียงอย่างเดียวมาอยู่ที่หน่วยต่าง ๆ ในเครือข่าย ซึ่งวิธีนี้ระบบหลักจะมีหน้าที่กำหนดนโยบายความปลอดภัยทางไซเบอร์แบบรวมศูนย์เท่านั้น ส่วนข้อกำหนดการบังคับใช้ระบบรักษาความปลอดภัยจะถูกนำมาใช้งานในแต่ละหน่วย ซึ่งเหมาะสมสำหรับองค์กรที่มีนโยบายทำงานจากที่ไหนก็ได้และความเสี่ยงทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

- Privacy-Enhancing Computation – การอนุญาตให้กลุ่มผู้มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการข้อมูลนั้น ๆ สามารถดึงค่าออกจากข้อมูลหรือผลลัพธ์ที่ได้มาเพื่อนำไปปรับใช้งานต่อไปโดยไม่ต้องแบ่งข้อมูลให้กับกลุ่มอื่น ช่วยให้การทำงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ยังคงสามารถเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลที่ละเอียดอ่อนภายใต้ข้อกำหนดที่ระบุไว้ โดยมีเทคนิคปกป้องความเป็นส่วนตัวที่ควบคุมดูแลอยู่อีกชั้นหนึ่ง

- Cloud-Native Platforms – ระบบที่ช่วยให้องค์กรสามารถสร้างและปรับเปลี่ยนขนาดของ Cloud ให้อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ตามสภาพแวดล้อมที่ใช้งานได้ไม่ว่าจะเป็นแบบสาธารณะ แบบส่วนตัว หรือแบบผสม ซึ่งจะติดตั้งพร้อมกับคุณลักษณะเฉพาะ (Features) ที่เหมาะสม

2. หมวดที่ 2 การเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปร่าง (Sculpting Change): เนื่องจากเทคโนโลยีที่จะสามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่องนั้น จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถปรับแต่งและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่ไม่เหมือนเดิมและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้โดยไม่คาดคิด เทคโนโลยีในกลุ่มนี้ ได้แก่

- Composable Applications – คือแอปพลิเคชันในรูปแบบแยกส่วนประกอบ ซึ่งเป็นการย้ายจากแอปพลิเคชันเดิมขนาดใหญ่อันเดียว ไปเป็นส่วนแยกย่อยจำเพาะเจาะจงมากขึ้น สามารถทำให้ขั้นตอนการทำงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ทางธุรกิจและสอดคล้องกับเทคโนโลยีของบริษัท โดยสาเหตุที่เทคโนโลยีตัวนี้เข้ามามีบทบาทสำคัญในองค์กรมากขึ้น เพราะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า และแก้ไขข้อจำกัดต่าง ๆ ได้อย่างตรงจุด ดังนั้นธุรกิจจึงต้องมีการปรับตัวที่รวดเร็วโดยมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนเสริม

- Decision Intelligence – การตัดสินใจโดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence – AI) ซึ่งช่วยในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลแบบเรียลไทม์ (Real time) โดยการสร้างข้อมูลที่ถูกต้องการันตีเอาไว้ล่วงหน้าเช่นเดียวกับการพยากรณ์สภาพอากาศ แต่จะใช้ข้อมูลอ้างอิงจากประวัติที่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และให้คำแนะนำที่เกิดขึ้นได้จริงโดยอยู่บนพื้นฐานของชุดข้อมูลและข้อจำกัดที่ถูกตั้งค่าเอาไว้ตั้งแต่ต้น ทำให้การตัดสินใจเองผ่านระบบ AI จะมีการอ้างอิงขึ้นพื้นฐานมาจากการคาดการณ์ที่แม่นยำ นอกจากนี้ Decision Intelligence ยังครอบคลุมถึงกลุ่มเทคโนโลยีและกลุ่มอัลกอริทึม (Algorithm) ที่เป็นตัวขับเคลื่อนหลักให้แก่ Decision Machine ด้วย อาทิ Machine Learning, Deep Learning, Visual Decision Modeling, Complex Systems Modeling และ Predictive Analytics เป็นต้น

- Hyperautomation – เป็นคำที่ได้รับการนิยามขึ้นมาใหม่โดยบริษัท Gartner ซึ่งสะท้อนว่าเทคโนโลยี Robotic Process Automation (RPA) จะทำให้กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของคอมพิวเตอร์เป็นไปอย่างอัตโนมัติมากขึ้น ช่วยในการขยายขนาดธุรกิจให้เป็นอัตโนมัติ ซึ่งหากนำไปปรับใช้ให้ถูกวิธีจะสามารถดึงดูดลูกค้าใหม่ได้โดยไม่ต้องใช้ทรัพยากรบุคคลในการทำงาน

- AI Engineering – เป็นการฝึกฝนปัญญาประดิษฐ์ให้แสดงพฤติกรรมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ออกมาในลักษณะที่คล้ายคลึงกับสิ่งมีชีวิต เช่น คน หรือ สุนัข เพื่อให้มีประโยชน์อีกต่อหนึ่งในด้านวิทยาศาสตร์ การพัฒนาสังคม การค้าและธุรกิจ

3. หมวดที่ 3 การเร่งสร้างการเติบโต (Accelerating Growth): การคิดต่อยอดเทคโนโลยีสารสนเทศด้านใหม่ ๆ โดยมุ่งเน้นไปที่ความคิดริเริ่มใหม่และนำมาปรับใช้กับองค์กรให้เติบโตไปข้างหน้า เพื่อสร้างความมั่นใจให้การเติบโตของบริษัทและเทคโนโลยีเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เทคโนโลยีในกลุ่ม Accelerating Growth ได้แก่

- Distributed Enterprises – รูปแบบของการกระจายตัวด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ไปยังหน่วยหรือสาขาย่อยขององค์กร ทำให้ได้รับการป้องกันจากการถูกโจมตีทางไซเบอร์ เช่นเดียวกับสำนักงานใหญ่ โดยมีแนวทางดำเนินการ อาทิ การติดตั้ง Next-Generation Firewalls (NGFW) ที่ช่วยในการตรวจจับความผิดปกติหรือการโจมตีที่เกิดขึ้นกับข้อมูลและรายงานกลับมาผ่านเครือข่ายภายใน Centralized Network Security Management ความปลอดภัยแบบรวมศูนย์ จะช่วยให้ผู้มีหน้าที่สามารถดูภาพรวม Firewall ได้ทั้งฝั่งของผู้ใช้งาน แอปพลิเคชัน คอนเทนต์และภัยคุกคามทั้งหมดผ่านระบบเครือข่ายของบริษัท และ The Ability to Scale เมื่อมีข้อมูลเข้ามาเพิ่มมากขึ้น Firewall จะสามารถตรวจจับและกำหนดรูปแบบความปลอดภัยใหม่โดยอัตโนมัติ ไม่ต้องพึ่งพาเจ้าหน้าที่ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- Cloud Deployment – ความสามารถในการกำหนดนโยบายความปลอดภัยและการปรับใช้วิธีการดำเนินงานจากระบบ Cloud ซึ่งจะช่วยให้บริษัทประหยัดเวลาและเงินทุนยิ่งขึ้น
- Total Experience – คือผลจากการผสมรวมกันของประสบการณ์ที่หลากหลาย (Multiexperience) ทั้งลูกค้า (Customer Experience) พนักงาน (Employee Experience) และผู้ใช้งาน (User Experience – UX) โดยมีเป้าหมายหลักคือการพัฒนาปรับปรุงประสบการณ์โดยรวม (Overall Experience) และหลอมรวมประสบการณ์ของผู้เกี่ยวข้องดังกล่าวเข้าไว้ด้วยกัน ทำให้ธุรกิจได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะเมื่อการทำงานสามารถทำจากที่ไหนก็ได้
- Autonomic Systems – คือระบบการจัดการทางกายภาพด้วยตนเอง หรือเป็นระบบซอฟต์แวร์ที่เรียนรู้ได้เองจากสภาพแวดล้อม โดยจะสามารถปรับเปลี่ยนอัลกอริทึมของตัวเองได้โดยไม่ต้องอัปเดต (Update) ซอฟต์แวร์จากภายนอก ทำให้ปรับตัวเข้ากับปัจจัยภายนอกได้อย่างรวดเร็ว
- Generative AI – คือเทคโนโลยีที่ใช้ในการสร้างเนื้อหาหรือคอนเทนต์ (Content) โดยนำข้อความ ไฟล์เสียงและรูปที่มีอยู่แล้วมาปรับ สร้างใหม่ ทำให้สามารถตรวจหาเนื้อหาพื้นฐานที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสร้างเป็นคอนเทนต์ใหม่ที่คล้ายคลึงกัน

บทที่ 6

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถ
ในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ
ในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)
และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)

บทที่ 6

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ของประเทศ ในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)

6.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ ในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)

6.1.1 รายละเอียดยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ของประเทศในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และ ระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)

ในการจัดทำยุทธศาสตร์ฯ ได้นำผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล องค์ความรู้ ระเบียบวิธีการ
จัดเก็บข้อมูล การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของสถาบันหรือองค์กรในระดับ
นานาชาติที่สำคัญ ผลการศึกษาวิเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และ/หรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับ
การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ ผลการศึกษาวิเคราะห์ ผลการจัดอันดับ
ความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ เปรียบเทียบผลการจัดอันดับกับต่างประเทศ
และผลที่ได้จากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ (หน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน
และหน่วยงานวิชาการ) มาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อค้นหาประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพ
ในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ

วิสัยทัศน์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน ด้านดิจิทัลของประเทศ

1. วิสัยทัศน์ของการพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ

“ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล
ในระดับโลก โดยมีอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลโดย International Institute for
Management Development (IMD) อยู่ใน 25 อันดับแรก ภายในปี พ.ศ. 2575”

2. เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จ

เป้าหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล
ของประเทศในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575) มีเป้าหมาย
และตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 ประเทศไทยมีขีดความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจากทรัพยากร กลไกและเครื่องมือการบริหารจัดการของภาครัฐที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

1) ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking อยู่ในอันดับที่ 30 ภายในปี พ.ศ. 2570

ตัวชี้วัดระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)

1) ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking อยู่ในอันดับที่ 25 ภายในปี พ.ศ. 2575

เป้าหมายที่ 2 มีชุมชน (Community) ของนักวิจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เข้มแข็ง และนำไปสู่การสร้างรายได้จากการวิจัยและพัฒนา (R&D) ตามความต้องการของผู้ใช้ (Users) เพื่อสร้างความเติบโตให้กับอุตสาหกรรมดิจิทัลของประเทศ

ตัวชี้วัดระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

1) ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน Scientific Concentration อยู่ในอันดับที่ 30 ภายในปี พ.ศ. 2570

ตัวชี้วัดระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)

1) ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน Scientific Concentration อยู่ในอันดับที่ 25 ภายในปี พ.ศ. 2575

เป้าหมายที่ 3 โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลสามารถรองรับเทคโนโลยีขั้นสูงในอนาคต และสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมดิจิทัลของประเทศ สู่การเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง

ตัวชี้วัดระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

1) ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน Regulatory Framework อยู่ในอันดับที่ 20 ภายในปี พ.ศ. 2570

2) ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน Technological Framework อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด 15 อันดับแรก ภายในปี พ.ศ. 2570

3) ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน Adaptive Attitude อยู่ในอันดับที่ 45 ภายในปี พ.ศ. 2570

ตัวชี้วัดระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)

1) ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน Regulatory Framework อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด 15 อันดับแรก ภายในปี พ.ศ. 2575

2) ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน Technological Framework อยู่ใน กลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด 10 อันดับแรก ภายในปี พ.ศ. 2575

3) ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน Adaptive Attitude อยู่ในอันดับที่ 40 ภายในปี พ.ศ. 2575

เป้าหมายที่ 4 ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศได้รับการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล เพื่อเป็น นวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ พร้อมกับยกระดับศักยภาพแรงงานเพื่อเตรียมพร้อมให้สามารถตอบรับ กับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่ที่เน้นการใช้การวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยีและดิจิทัลขับเคลื่อน

ตัวชี้วัดระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

1) ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน Talent อยู่ในอันดับที่ 35 ภายในปี พ.ศ. 2570

2) ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน Training & Education อยู่ในอันดับที่ 55 ภายในปี พ.ศ. 2570

ตัวชี้วัดระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)

1) ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน Talent อยู่ในอันดับที่ 30 ภายในปี พ.ศ. 2575

2) ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน Training & Education อยู่ในอันดับที่ 50 ภายในปี พ.ศ. 2575

เป้าหมายที่ 5 องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนดำเนินการ Digital Transformation ในองค์กร ให้สำเร็จ โดยเฉพาะผลักดันให้เกิด Digitalization Strategy ในภาคอุตสาหกรรม

ตัวชี้วัดระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

1) ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน Business Agility อยู่ในอันดับที่ 30 ภายในปี พ.ศ. 2570

2) ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน IT Integration อยู่ในอันดับที่ 35 ภายในปี พ.ศ. 2570

ตัวชี้วัดระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)

- 1) ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน Business Agility อยู่ในอันดับที่ 25 ภายในปี พ.ศ. 2575
- 2) ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน IMD World Digital Competitiveness Ranking ปัจจัยย่อยด้าน IT Integration อยู่ในอันดับที่ 30 ภายในปี พ.ศ. 2575

ภาพทัศน์ความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศ (พ.ศ. 2566 – 2575)

ชีตความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลในปี พ.ศ. 2565 ประเทศไทยมีชีตความสามารถด้านดิจิทัลอยู่ในอันดับปานกลาง โดยศักยภาพด้านความพร้อมในอนาคต (Future Readiness) ยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เนื่องจากธุรกิจไทยยังมีศักยภาพในการปรับตัวและนำเทคโนโลยีมาใช้ในระดับกลางถึงต่ำ และส่วนใหญ่ยังไม่มีกลยุทธ์ด้านดิจิทัล (Digital Strategy) อีกทั้ง ประชาชนยังไม่ค่อยมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยคนไทยจำนวนมากยังมีทักษะด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับเป็นผู้ใช้เทคโนโลยี (Consumers) เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถเป็นผู้สร้างมูลค่าหรือคุณค่า (Producers) ได้

อุตสาหกรรมดิจิทัลยังขาดการลงทุนในด้านนวัตกรรมที่นำไปสู่สินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่มีการเชื่อมโยงการวิจัยและพัฒนาด้านดิจิทัลไปสู่ภาคอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ประกอบกับอุตสาหกรรมประสบปัญหาการขาดแคลนกำลังคนด้านดิจิทัลที่มีความสามารถ ส่วนกำลังคนที่มีอยู่แล้วยังมีศักยภาพไม่เพียงพอ ในขณะที่ความสามารถและความเท่าเทียมในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานแม้ว่าจะอยู่ในระดับดีแต่ยังคงปรากฏการขาดโอกาสของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล เช่น ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ชายขอบ ซึ่งห่างไกลจากศูนย์กลางความเจริญ นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงการเตรียมความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลให้รองรับเทคโนโลยีแห่งอนาคตได้ด้วย

ดังนั้น การพัฒนาชีตความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ จึงมุ่งเน้นการพัฒนาในระยะยาวอย่างยั่งยืน แต่เนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาชีตความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ จึงกำหนดภาพทัศน์ความสามารถด้านดิจิทัลออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

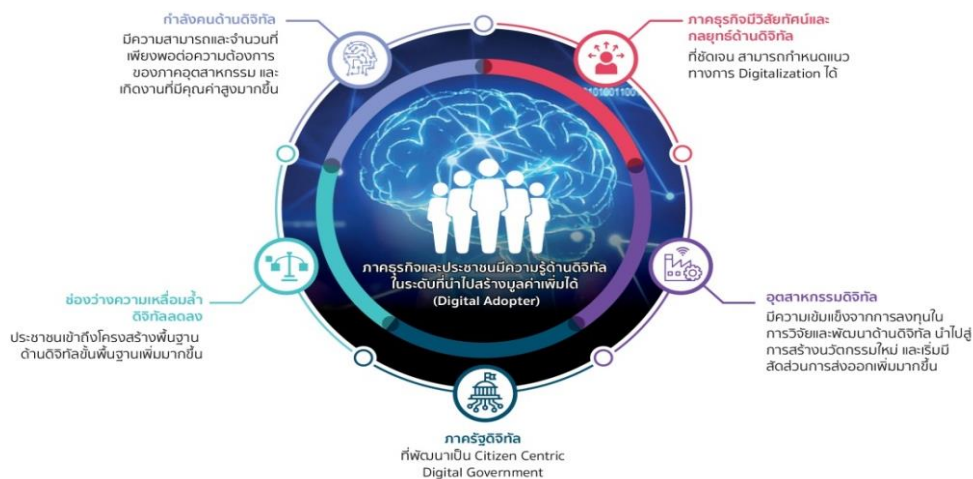
ระยะที่ 1 Digital Adopter (พ.ศ. 2566 – 2570)

ประเทศไทยมีชีตความสามารถด้านดิจิทัลอยู่ในอันดับปานกลางถึงค่อนข้างดี (IMD World Digital Competitiveness Ranking อยู่ในอันดับที่ 30 ภายในปี พ.ศ. 2570) เนื่องจากภาคธุรกิจและประชาชนมีความรู้ด้านดิจิทัลอยู่ในระดับที่สามารถนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มได้

- อุตสาหกรรมดิจิทัลมีความเข้มแข็งเนื่องจากการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ และเริ่มมีสัดส่วนการส่งออกเพิ่มมากขึ้น
- ช่องว่างของการกระจายรายได้และความเหลื่อมล้ำลดลง ประชาชนเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลขั้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น

- กำลังคนด้านดิจิทัลที่มีความสามารถมีเพียงพอตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม และเกิดงานที่มีคุณค่าสูงมากขึ้น
- ภาคธุรกิจมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ด้านดิจิทัลที่ชัดเจน สามารถกำหนดแนวทางในการ Digitalization ได้
- ภาครัฐสามารถเปลี่ยนแปลงเป็น Citizen Centric Digital Government โดยมีประเด็นเร่งด่วน ซึ่งต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้บรรลุภาพทัศน์ในระยะที่ 1 ดังนี้
- เพิ่มการวิจัยและพัฒนาในอุตสาหกรรมดิจิทัล
- เพิ่มการใช้แอปพลิเคชัน/คอนเทนต์ที่พัฒนาภายในประเทศโดยคนไทย
- เพิ่มโอกาสการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลเพื่อคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐาน
- บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้เกิดประโยชน์สูงสุด และพร้อมสำหรับดิจิทัลเทคโนโลยีในอนาคต
- ผลักดันกำลังคนด้านดิจิทัลที่ตอบโจทย์ภาคอุตสาหกรรมเป้าหมายอย่างเร่งด่วน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ
- ผลักดันให้องค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจมีกลยุทธ์ด้านดิจิทัลที่ชัดเจน

Desirable Futures in 2570 B.E. - Digital Thailand
IMD World Digital Competitiveness Ranking อันดับ 30

แผนภาพที่ 6.1 ภาพทัศน์ความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศ – ระยะที่ 1 Digital Adopter
(พ.ศ. 2566 – 2570)

ระยะที่ 2 Digital Performer (พ.ศ. 2571 – 2575)

ประเทศไทยมีขีดความสามารถด้านดิจิทัลอยู่ในระดับดี (IMD World Digital Competitiveness Ranking อยู่ในอันดับที่ 25 ภายในปี พ.ศ. 2575) สามารถขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์จากดิจิทัลเทคโนโลยีได้อย่างเต็มศักยภาพ

- อุตสาหกรรมดิจิทัลมีศักยภาพเป็นผู้สร้างนวัตกรรมที่สนับสนุนสาขาอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศ และเป็นผู้ส่งออกที่สร้างความมั่งคั่งให้กับประเทศ
 - ประชาชนไม่มีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน และสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาชุมชนของตนได้
 - กำลังคนที่มีความสามารถมีจำนวนเพียงพอ สร้างงานที่มีมูลค่าสูง และเป็นผู้มีทักษะสูงที่ต่างประเทศต้องการตัว
 - กระบวนการ Digitization ในองค์กรรัฐ และภาคธุรกิจดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีความคล่องตัว และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทัน่วงที
- โดยมีประเด็นซึ่งต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้บรรลุภาพทัศน์ในระยะที่ 2 ดังนี้
- สร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมดิจิทัลของประเทศให้สามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศ
 - ประเมินผลกระทบจากเทคโนโลยีใหม่อย่างต่อเนื่องเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และปรับปรุงยุทธศาสตร์ให้ทันการณ์
 - ปรับน้ำหนักการให้ความสำคัญของการดำเนินการ ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ โดยเพิ่มสัดส่วนภารกิจการพัฒนาเชิงสังคมแรงงานของประเทศโดยรวม
 - ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long learning)
 - ขยายกระบวนการ Digitalization ให้ครอบคลุมในภาคธุรกิจมากขึ้น โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

Desirable Futures in 2575 B.E. - Digital Thailand
IMD World Digital Competitiveness Ranking อันดับ 25

แผนภาพที่ 6.2 ภาพทัศน์ความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศ – ระยะที่ 2 Digital Performer
(พ.ศ. 2571 – 2575)

จากข้อมูลทั้งหมดข้างต้น สามารถสรุปภาพทัศน์ความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศ
(พ.ศ. 2566 – 2575) ได้ดังตารางถัดไป

ตารางที่ 6.1 ภาพทัศน์ความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศ (พ.ศ. 2566 – 2575)

ภูมิทัศน์ความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศ (พ.ศ. 2566 – 2575)		
	ระยะที่ 1 Digital Adopter (พ.ศ. 2566 – 2570)	ระยะที่ 2 Digital Performer (พ.ศ. 2571 – 2575)
เป้าหมาย IMD Digital Competitiveness Ranking	IMD World Digital Competitiveness Ranking อยู่ในอันดับที่ 30	IMD World Digital Competitiveness Ranking อยู่ในอันดับที่ 25
อุตสาหกรรมดิจิทัล	อุตสาหกรรมดิจิทัลมีความเข้มแข็งเนื่องจากการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ และเริ่มมีสัดส่วนการส่งออกเพิ่มมากขึ้น IMD: ปัจจัยย่อยด้าน Scientific Concentration อยู่ในอันดับที่ 30	อุตสาหกรรมดิจิทัลมีความเข้มแข็งในฐานะนวัตกรรมที่สนับสนุนสาขาอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศ และเป็นผู้ส่งออกที่สร้างความมั่นคงให้กับประเทศ IMD: ปัจจัยย่อยด้าน Scientific Concentration อยู่ในอันดับที่ 25
โครงสร้างพื้นฐาน	ช่องว่างและความเหลื่อมล้ำลดลง ประชาชนเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลขั้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น IMD: 1. ปัจจัยย่อยด้าน Regulatory Framework อยู่ในอันดับที่ 20 2. ปัจจัยย่อยด้าน Technological Framework อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด 15 อันดับแรก 3. ปัจจัยย่อยด้าน Adaptive Attitude อยู่ในอันดับที่ 45	ประชาชนเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานอย่างทั่วถึง และสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาชุมชนของตนได้ IMD: 1. ปัจจัยย่อยด้าน Regulatory Framework อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด 15 อันดับแรก 2. ปัจจัยย่อยด้าน Technological Framework อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด 10 อันดับแรก 3. ปัจจัยย่อยด้าน Adaptive Attitude อยู่ในอันดับที่ 40

ภูมิทัศน์ความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศ (พ.ศ. 2566 – 2575)		
	ระยะที่ 1 Digital Adopter (พ.ศ. 2566 – 2570)	ระยะที่ 2 Digital Performer (พ.ศ. 2571 – 2575)
เป้าหมาย IMD Digital Competitiveness Ranking	IMD World Digital Competitiveness Ranking อยู่ในอันดับที่ 30	IMD World Digital Competitiveness Ranking อยู่ในอันดับที่ 25
ทรัพยากรมนุษย์	กำลังคนด้านดิจิทัลที่มีความสามารถเพียงพอตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม และเกิดงานที่มีคุณค่าสูงมากขึ้น IMD: 1. ปัจจัยย่อยด้าน Talent อยู่ในอันดับที่ 35 2. ปัจจัยย่อยด้าน Training & Education อยู่ในอันดับที่ 55	กำลังคนที่มีความสามารถมีจำนวนเพียงพอ สร้างงานที่มีมูลค่าสูง และเป็นผู้นำทักษะสูงที่ต่างประเทศต้องการตัว IMD: 1. ปัจจัยย่อยด้าน Talent อยู่ในอันดับที่ 30 2. ปัจจัยย่อยด้าน Training & Education อยู่ในอันดับที่ 50
องค์การภาครัฐและเอกชน	ภาครัฐกิจมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ด้านดิจิทัลที่ชัดเจน สามารถกำหนดแนวทางในการ Digitalization ได้ ส่วนภาครัฐสามารถเปลี่ยนแปลงเป็น Citizen Centric Digital Government IMD: 1. ปัจจัยย่อยด้าน Business Agility อยู่ในอันดับที่ 30 2. ปัจจัยย่อยด้าน IT Integration อยู่ในอันดับที่ 35	กระบวนการ Digitalization ในองค์กรรัฐ และภาคธุรกิจดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีความคล่องตัว และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วทั้ง IMD: 1. ปัจจัยย่อยด้าน Business Agility อยู่ในอันดับที่ 25 2. ปัจจัยย่อยด้าน IT Integration อยู่ในอันดับที่ 30

ภูมิทัศน์ความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศ (พ.ศ. 2566 – 2575)		
	ระยะที่ 1 Digital Adopter (พ.ศ. 2566 – 2570)	ระยะที่ 2 Digital Performer (พ.ศ. 2571 – 2575)
เป้าหมาย IMD Digital Competitiveness Ranking	IMD World Digital Competitiveness Ranking อยู่ในอันดับที่ 30	IMD World Digital Competitiveness Ranking อยู่ในอันดับที่ 25
ประเด็นดำเนินการเร่งด่วน	1. เพิ่มการวิจัยและพัฒนาในอุตสาหกรรมดิจิทัล 2. เพิ่มการใช้แอปพลิเคชัน/คอนเทนต์ที่พัฒนาภายในประเทศโดยคนไทย 3. เพิ่มโอกาสการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลเพื่อคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐาน 4. บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและพร้อมสำหรับดิจิทัลเทคโนโลยีในอนาคต 5. ผลักดันด้านดิจิทัลที่ตอบโจทย์ภาคอุตสาหกรรมเป้าหมายอย่างเร่งด่วนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ 6. ผลักดันให้องค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจมีกลยุทธ์ด้านดิจิทัลที่ชัดเจน	1. สร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมดิจิทัลของประเทศให้สามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศ 2. ประเมินผลกระทบจากเทคโนโลยีใหม่อย่างต่อเนื่องเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และปรับปรุงยุทธศาสตร์ให้ทันการณ์ 3. ปรับนำหนักการให้ความสำคัญของการดำเนินการตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย ทว่าประเทศ โดยเพิ่มสัดส่วนการกิจการพัฒนาเชิงสังคมแรงงานของประเทศโดยรวม 4. ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long learning) 5. ขยายกระบวนการ Digitalization ให้ครอบคลุมในภาคธุรกิจมากขึ้น โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ทั้งนี้ ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไว้ 5 ยุทธศาสตร์ด้วยกัน ได้แก่

- 1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับประสิทธิภาพของกลไกการทำงานระหว่างหน่วยงานรัฐให้เหมาะสมกับการเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัล
 - 2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมศักยภาพอุตสาหกรรมดิจิทัลของไทย
 - 3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลที่เหมาะสม
 - 4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ
 - 5) ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมกระบวนการ Digital Transformation ในประเทศไทย
- ซึ่งรายละเอียดของแต่ละยุทธศาสตร์ฯ เป็นดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 **ยกระดับประสิทธิภาพของกลไกการทำงานระหว่างหน่วยงานรัฐให้เหมาะสมกับการเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัล**

ที่มาและความสำคัญ

จากนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม ประกอบกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่มุ่งไปสู่กระบวนการ Digitalization จึงส่งผลให้หน่วยงานรัฐต่าง ๆ เร่งให้การส่งเสริมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัลไปยังกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านดิจิทัล ยังขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความซ้ำซ้อน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ขาดความชัดเจนในการกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริม และการขับเคลื่อนโครงการริเริ่มต่าง ๆ ของภาครัฐในทางปฏิบัติยังขาดความต่อเนื่อง

ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องยกระดับประสิทธิภาพของกลไกการทำงานระหว่างหน่วยงานรัฐ ให้เหมาะสมกับการเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัล ด้วยการใช้ประโยชน์จากกลไกหรือเครื่องมือของภาครัฐที่มีอยู่ในปัจจุบันผ่านกระบวนการจัดการ และเครื่องมือส่งเสริมที่มีอยู่ในการบูรณาการด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่

- ด้านแผนงานพัฒนาด้านดิจิทัลของประเทศ
- ด้านการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านดิจิทัล
- ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์
- ด้านการสนับสนุนให้เกิดปัจจัยเอื้อที่เหมาะสมต่อการส่งเสริม

ซึ่งนับเป็น Soft Infrastructure และปัจจัยสนับสนุน (Enabling Factor) สำคัญ ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยยุทธศาสตร์ที่ 1 มีความสอดคล้องกับ IMD Digital Competitiveness Ranking ในทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ (Knowledge) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี

(Technology) และปัจจัยด้านความพร้อมในอนาคต (Future Readiness) เนื่องจากมีลักษณะเป็นยุทธศาสตร์สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ

เป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ต้องการให้หน่วยงานรัฐมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยการใช้ประโยชน์จากกลไกและเครื่องมือที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลในด้านต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายดังนี้

1. เกิดการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านดิจิทัล
2. สามารถกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน
3. มีกลไกหรือเครื่องมือบริหารจัดการโครงการในการขับเคลื่อนและติดตามโครงการต่าง ๆ
4. สามารถวัดประสิทธิผลการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัล

ประเด็นยุทธศาสตร์

การขับเคลื่อนเพื่อยกระดับประสิทธิผลของกลไกการทำงานด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ประกอบไปด้วย 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

การใช้ประโยชน์จากกลไกหรือเครื่องมือของภาครัฐที่มีอยู่ในการบูรณาการให้เหมาะสมเกิดประสิทธิภาพและลดความซ้ำซ้อนด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านแผนงานพัฒนาด้านดิจิทัลของประเทศ ด้านการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านดิจิทัล และด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) กำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาในด้านต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 โดยใช้เครื่องมือ (Tool) ในการบริหารจัดการโครงการเพื่อช่วยวิเคราะห์และกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้าน ซึ่งทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแผนงาน/โครงการรับทราบถึงบทบาท ขอบเขตความรับผิดชอบ และระดับที่จะต้องเกี่ยวข้อง
- 2) ใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นกลไกและเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนแผนงานด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการในแต่ละด้านเพื่อสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานจากกองทุนฯ
- 3) มีการติดตามความคืบหน้าและประเมินผลสำเร็จของแผนงานในแต่ละด้านอย่างสม่ำเสมอเป็นรายไตรมาส โดยสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่กำกับติดตาม และประเมินผลให้เป็นไปตามเป้าหมาย

4) การกำหนดให้มีการทบทวนยุทธศาสตร์ในทุก ๆ 3 – 5 ปี โดยพิจารณาจากผลการประเมินผลสำเร็จของแผนงานเพื่อวัดประสิทธิผลของสิ่งที่ทำในทุกปีและส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการได้อย่างทันการณ์

ผลผลิต

- มีแผนบูรณาการทั้ง 3 ด้าน ที่สามารถระบุผู้รับผิดชอบหลัก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง บทบาท ขอบเขตและระดับความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน
- มีระบบการติดตามประเมินผลความสำเร็จ และตัวชี้วัดของแผนงานที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดการจัดอันดับของ IMD และการเปิดเผยในรูปแบบรายงานสาธารณะ

คำเป้าหมาย

- ผลการดำเนินการของแผนบูรณาการต้องนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของอันดับหรือคะแนนตัวชี้วัด IMD ที่เกี่ยวข้องแต่ละด้านภายใน 3 ปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หน่วยงานสนับสนุน

- หน่วยงานภายใต้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้อง
- หน่วยงานภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง
- หน่วยงานภายใต้กระทรวงอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
- หน่วยงานภายใต้กระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวข้อง
- หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

สร้างสภาพแวดล้อม (Enabling Factor) ที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศ

แนวทางการดำเนินงาน

1) การจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะด้านภายใต้คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคณะทำงานฯ ที่จัดตั้งขึ้นมีภารกิจด้านการจัดการข้อมูลและการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ซึ่งองค์ประกอบของคณะทำงานครอบคลุมผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อขับเคลื่อนแผนงานหรือโครงการริเริ่มที่เกี่ยวข้องให้เกิดผล

2) ผลักดันโครงการนำร่อง “โครงการพัฒนาแนวทางการจัดทำ Thailand Digital Competitiveness Dashboard” ให้เกิดเป็นรูปธรรมเพื่อสามารถเผยแพร่ข้อมูลสถานะการพัฒนาด้านดิจิทัล

ของประเทศต่อสาธารณะได้ รวมถึงการนำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นประเด็นหรือข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ (Real Improvement) ที่สามารถนำเสนอต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้

ผลผลิต

- เกิดโครงการพัฒนาแนวทางการจัดทำ Thailand Digital Competitiveness Dashboard และการกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน

ค่าเป้าหมาย

- เกิด Thailand Digital Competitiveness Dashboard ที่นำเสนอข้อมูลสถานะการพัฒนาได้ภายใน 2 ปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หน่วยงานสนับสนุน

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.)
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.)
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.)
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด.)
- สถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ (สวช.)
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
- สำนักงานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

ตัวอย่างโครงการสำคัญ (Flagship Project) ในการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ

จากยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับประสิทธิภาพของกลไกการทำงานระหว่างหน่วยงานรัฐให้เหมาะสมกับการเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัล ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดของประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด สามารถนำแนวทางการดำเนินงานมาระบุและจัดทำตัวอย่างโครงการสำคัญ (Flagship Project) ในการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ ดังต่อไปนี้

ชื่อโครงการ พัฒนาแนวทางการจัดทำ Thailand Digital Competitiveness Dashboard

แนวคิดโครงการ

- 1) สรุปกระบวนการการเก็บข้อมูลเชิงสถิติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะที่ดำเนินการโดยหน่วยงานเจ้าของข้อมูล
- 2) ระบุแนวทางการจัดทำเป็นชุดข้อมูลสำคัญ (Data Catalog) ด้านการพัฒนาดิจิทัลทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
- 3) พัฒนาต่อยอดเป็นการนำเสนอในรูปแบบ Thailand Digital Competitiveness Dashboard เพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับหน่วยงานในประเทศที่จะเผยแพร่ข้อมูลทั้งภายในและภายนอกประเทศ การเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องและทันการณ์ของสถาบัน/องค์กรการจัดอันดับนานาชาติ และการติดตามความก้าวหน้าและผลกระทบของการพัฒนาดิจิทัลรายประเด็น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมศักยภาพอุตสาหกรรมดิจิทัลของไทย

ที่มาและความสำคัญ

ประเทศไทยได้เริ่มพัฒนาอย่างจริงจังเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมีแนวนโยบายด้านดิจิทัลของรัฐบาลที่ชัดเจนในการส่งเสริมการพัฒนาและการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้ประเทศหลุดพ้นจากกับดักการพัฒนาทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม

อุตสาหกรรมดิจิทัลเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามพลวัตของเทคโนโลยี โดยนิยามและขอบเขต ได้พัฒนาและขยายมาจากอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เดิมและสำหรับการส่งเสริมศักยภาพอุตสาหกรรมดิจิทัลของไทยนั้น สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลได้ให้นิยามความหมายของคำว่าอุตสาหกรรมดิจิทัลว่า “อุตสาหกรรมการผลิต และบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเทคโนโลยีดิจิทัลหรือการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล” โดยแบ่งออกเป็น 5 สาขา ได้แก่ 1) กลุ่มฮาร์ดแวร์และอุปกรณ์อัจฉริยะ (Hardware & Smart Device) 2) กลุ่มอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ (Software) 3) กลุ่มอุตสาหกรรมด้านการสื่อสาร (Communications) 4) กลุ่มอุตสาหกรรมบริการด้านดิจิทัล (Digital Service) และ 5) กลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัลคอนเทนต์ (Digital Content)

จากบทวิเคราะห์ของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ระบุว่า อุตสาหกรรมดิจิทัลของไไทยนั้นค่อนข้างเปิดกว้าง มีทั้งผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย ผู้ให้บริการ ที่เป็นผู้ประกอบการจากต่างประเทศรายใหญ่และผู้ประกอบการไทยหลายขนาด โดยตลาดดิจิทัลที่เติบโตขึ้น จะทำให้ผู้ประกอบการทั้งระบบได้ประโยชน์ แต่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมดิจิทัลที่เกิดขึ้นและเติบโตในไทย ที่ส่วนใหญ่เป็น SMEs จะสามารถเก็บเกี่ยวโอกาสทางธุรกิจได้ไม่น้อยแค่นั้น ขึ้นอยู่กับศักยภาพในการแข่งขันของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันที่อยู่บนฐานของนวัตกรรม อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในภาพรวมอุตสาหกรรมดิจิทัลของไทยจะมีการเติบโตต่อเนื่อง

ทุกปี แต่ยังมีข้อจำกัดด้านการเติบโต เนื่องจากผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็กขาดแคลนเงินทุนในการขยายธุรกิจ และไม่สามารถขอกู้ยืมเงินได้ง่ายนัก ด้วยธุรกิจดิจิทัลส่วนใหญ่ถือว่ามีความเสี่ยงสูงเกินกว่าที่ธนาคารจะยอมรับได้ ยิ่งไปกว่านั้น อุตสาหกรรมยังขาดการลงทุนในด้านนวัตกรรมที่นำไปสู่สินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่มีการเชื่อมโยงการวิจัยและพัฒนาด้านดิจิทัลไปสู่ภาคอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ

ดังนั้น ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมศักยภาพอุตสาหกรรมดิจิทัลของไทย จึงมุ่งผลักดันให้เกิดการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดโดยการผลักดันให้เกิดการวิจัยและพัฒนา (R&D) ตามความต้องการของผู้ใช้ (Users) และผลักดันให้เกิดชุมชน (Community) ของนักวิจัยและบ่มเพาะทักษะที่จำเป็นและเกื้อหนุนการสร้างรายได้ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มของไทย และ OTT (Over-the-top) รวมถึง Digital Content และสร้างความเชื่อมั่นจากผู้ประกอบการไทยด้วยกันในการเลือกใช้สินค้าเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาโดยคนไทย

เป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ต้องการให้อุตสาหกรรมดิจิทัลของประเทศสามารถแข่งขันได้ และเป็นเครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจที่สำคัญในอนาคต โดยการมุ่งเป้าไปยังการสร้างชุมชน (Community) ของนักวิจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เข้มแข็ง และนำไปสู่การสร้างรายได้จากการวิจัยและพัฒนา (R&D) ตามความต้องการของผู้ใช้ (Users) เพื่อสร้างความเติบโตให้กับอุตสาหกรรมดิจิทัลของประเทศได้ โดยมีเป้าหมายดังนี้

1. มูลค่าทางเศรษฐกิจของสินค้าหรือบริการด้านดิจิทัลมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
2. รายได้ของผู้ผลิตสินค้าหรือบริการดิจิทัลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
3. มีแนวทางในการวิจัยและพัฒนาเชิงพาณิชย์อย่างเป็นรูปธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์

การส่งเสริมศักยภาพอุตสาหกรรมดิจิทัลของไทย ประกอบไปด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

ส่งเสริมศักยภาพอุตสาหกรรมดิจิทัลและผู้ประกอบการด้านดิจิทัลของไทยให้มีความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantages) และสามารถแข่งขันได้ ประกอบด้วย 2 แนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

แนวทางการดำเนินงานที่ 1

ส่งเสริมให้เกิดการวิจัยเชิงพาณิชย์ในด้านดิจิทัลโดยเฉพาะ ซึ่งการดำเนินการสามารถทำรูปแบบเป็น Profit Center โดยเปิดรับข้อเสนอการวิจัยและพัฒนาและเก็บค่าใช้บริการจากสาธารณะ/เอกชนที่เสนอหัวข้อวิจัยและพัฒนา และดำเนินการตามข้อเสนอแนะให้สำเร็จลุล่วง โดยสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สคช.) ร่วมทำงานกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ผ่านสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

ผลผลิต

- จัดตั้งหน่วยบริการหรือศูนย์วิจัยและพัฒนาของรัฐที่มีลักษณะเป็น Profit Center สามารถทำวิจัยและพัฒนาตามความต้องการของผู้ใช้ได้จริง

ค่าเป้าหมาย

- จัดตั้งหน่วยบริการหรือศูนย์วิจัยได้ภายใน 3 ปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- สำนักงานคณะกรรมการการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)
- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)

หน่วยงานสนับสนุน

- สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย (สภาคิจิทัลฯ)
- หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.)
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

แนวทางการดำเนินงานที่ 2

จัดทำฐานข้อมูลนักวิจัยเทคโนโลยีด้านดิจิทัลและผลักดันให้เกิดชุมชนของนักวิจัยและบ่มเพาะทักษะด้านดิจิทัลด้วยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานวิจัยและพัฒนาในต่างประเทศ

ผลผลิต

- ฐานข้อมูลนักวิจัยด้านเทคโนโลยีด้านดิจิทัล ที่ร่วมกันระหว่างนักวิจัยจากภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา

ค่าเป้าหมาย

- เกิดฐานข้อมูลนักวิจัยด้านเทคโนโลยีด้านดิจิทัลภายใน 1 ปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)

หน่วยงานสนับสนุน

- สำนักงานคณะกรรมการการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด.)
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

ส่งเสริมการใช้สินค้าหรือบริการด้านดิจิทัล (ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และคอนเทนต์) ของผู้ประกอบการไทยให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อสร้างตลาดในประเทศ ประกอบด้วย 2 แนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

แนวทางการดำเนินงานที่ 1

ส่งเสริมให้มีดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศ มีการระบุแพลตฟอร์มที่สำคัญ โดยการส่งเสริมแพลตฟอร์มที่มีในปัจจุบัน หรือสร้างแพลตฟอร์มเพิ่มเติมให้ครอบคลุมธุรกรรมในชีวิตประจำวันของประชาชน/ธุรกิจ/ภาครัฐ โดยเริ่มจากการโอนย้ายธุรกรรมที่มีการใช้แพลตฟอร์มต่างชาติ โดยการอุดหนุนเงินทุนในรูปแบบการร่วมทุน (Public-Private Partnerships) ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์จากกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ผลผลิต

- เกิดการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชนเพื่อสร้างแพลตฟอร์มของประเทศ

ค่าเป้าหมาย

- โครงการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชนจำนวน 1 โครงการเกิดขึ้นภายใน 3 ปี
- แพลตฟอร์มหรือแอปพลิเคชันของประเทศจำนวน 1 ชิ้น

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.) โดยมีบทบาทในการระบุและพิจารณาแนวทางความเป็นไปได้ของโครงการ, ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, แหล่งเงินทุน/งบประมาณ, ทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนให้เกิดโครงการขึ้นได้
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) โดยมีบทบาทสนับสนุนองค์ความรู้และขั้นตอนการดำเนินการโครงการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน

หน่วยงานสนับสนุน

- สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย (สภาดิจิทัลฯ)
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.)

แนวทางการดำเนินงานที่ 2

ผลักดันให้เกิดการใช้งานแอปพลิเคชัน หรือดิจิทัลคอนเทนต์ที่พัฒนาโดยผู้ประกอบการไทยภายในประเทศ โดยใช้มาตรการทางภาษีเป็นเครื่องมือสนับสนุน เช่น การลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับองค์กรที่ใช้ผลิตภัณฑ์ดิจิทัลในประเทศ หรือมาตรการการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่กำหนดให้ใช้สินค้าหรือบริการโดยผู้ประกอบการไทย และผลักดันให้มีการกำกับดูแลด้านการคุ้มครองผู้บริโภคที่จำเป็น

ผลผลิต

- อัตราการเติบโตของ Transaction การใช้งานแอปพลิเคชัน หรือดิจิทัลคอนเทนต์ที่พัฒนาภายในประเทศ โดยคนไทยสูงขึ้นใน 3 ปี

ค่าเป้าหมาย

- ร้อยละ 35 (baseline จากสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด.): ประเมินการมูลค่าตลาด digital service ปี 2566 เติบโตจากปี 2564 ร้อยละ 28)

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)
- กระทรวงการคลัง (กค.)

หน่วยงานสนับสนุน

- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.)
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด.)
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.)
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)
- กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บช.สอท.)
- สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.)
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

ส่งเสริมการส่งออกสินค้าหรือบริการด้านดิจิทัล (ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และคอนเทนต์) ไปยังตลาดต่างประเทศ

แนวทางการดำเนินงาน

สร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมดิจิทัลของประเทศให้สามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้ด้วยการสนับสนุนการผลิตสินค้าและบริการ การกำหนดมาตรการทางภาษีที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ และการส่งเสริมด้านการตลาดในต่างประเทศ ซึ่งการสนับสนุนอาจมีลักษณะแตกต่างกันออกไปในแต่ละสาขาอุตสาหกรรม โดยมีการสำรวจความต้องการรับการสนับสนุนของแต่ละสาขาอุตสาหกรรม ทั้งนี้ รูปแบบการสนับสนุนอาจทำได้โดย

- 1) การสนับสนุนการผลิตสินค้าและบริการ (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล และกระทรวงอุตสาหกรรม (อก.))

- การส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการและกำลังแรงงานในอุตสาหกรรมโดยการฝึกอบรมหรือการให้คำปรึกษาแนะนำผู้ประกอบการที่มีโอกาสพัฒนาสินค้า/ บริการดิจิทัล
 - สนับสนุนให้มีการนำ Automation/ Robotic มาใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการดิจิทัล
- 2) มาตรการทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับผู้ผลิต (กระทรวงการคลัง)
- ลดหย่อนภาษีแก่ผู้ผลิตที่ส่งออกสินค้าหรือบริการดิจิทัล
- 3) การส่งเสริมการตลาดในต่างประเทศ (กระทรวงการต่างประเทศ โดยที่ปรึกษาด้านการพาณิชย์ของสถานเอกอัครราชทูตไทยในต่างประเทศ และกระทรวงพาณิชย์ (พณ.) โดยกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (สค.))
- สร้างโอกาสการทำตลาดของสินค้าหรือบริการดิจิทัลต่างประเทศ โดยการ Roadshow หรือการพาผู้ประกอบการไทยไปร่วมงานนิทรรศการระดับนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล

ผลผลิต

- สัดส่วนการส่งออกสินค้าและบริการดิจิทัลเพิ่มขึ้นใน 3 ปี

ค่าเป้าหมาย

- ร้อยละ 10 (baseline จากสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด.): สัดส่วนการส่งออกต่อมูลค่าตลาดของซอฟต์แวร์และบริการซอฟต์แวร์ ปี พ.ศ. 2561 – 2563 ประมาณร้อยละ 2)

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.)
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด.)
- กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.)
- กระทรวงการคลัง (กค.)
- กระทรวงการต่างประเทศ (กต.)
- กระทรวงพาณิชย์ (พณ.) โดยกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (สค.)

หน่วยงานสนับสนุน

- สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย (สภาดิจิทัลฯ)
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

ตัวอย่างโครงการสำคัญ (Flagship Project) ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้านดิจิทัลของประเทศ

จากยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมศักยภาพอุตสาหกรรมดิจิทัลของไทย ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดของ
ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด สามารถนำแนวทางการดำเนินงานมาระบุและจัดทำตัวอย่าง
โครงการสำคัญ (Flagship Project) ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ
จำนวน 2 โครงการ ดังต่อไปนี้

ชื่อโครงการที่ 1 โครงการชุมชนนักเทคโนโลยีด้านดิจิทัล (Thailand Digital Technologist Community)

แนวคิดโครงการ

- 1) การสร้างชุมชนของนักวิจัย (Networking & Community) เพื่อสร้างระบบนิเวศของผู้ประกอบการ
และสร้างสภาพแวดล้อมด้านดิจิทัล
- 2) การสร้างห้องวิจัยและทดลองเชิงพาณิชย์ (Commercial Labs for Research & Development)
โดยเฉพาะด้านดิจิทัล โดยให้ภาคเอกชนเสนอแผนงานเข้ามานำเสนอแก่กองทุนพัฒนาดิจิทัลฯ และเป็นตัวกลาง
ในการจับคู่ (Matching) ระหว่างนักวิจัยและภาคเอกชน รวมถึงผู้ใช้งานในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยใช้กองทุน
ดิจิทัลฯ ในการสนับสนุน

ชื่อโครงการที่ 2 โครงการส่งเสริมการพัฒนาแอปพลิเคชัน/คอนเทนต์โดยคนไทย

แนวคิดโครงการ

การสร้างความร่วมมือ (Collaboration) ของ Digital Service Provider ในประเทศไทย เพื่อร่วมกัน
พัฒนาแอปพลิเคชัน/คอนเทนต์ที่พัฒนาภายในประเทศโดยคนไทย โดยการผลักดันให้เกิดการใช้งาน
ผ่านมาตรการทางภาษี และส่งเสริมให้เกิดการใช้งานโดยภาครัฐ เช่น การให้หน่วยงานรัฐ สร้าง SuperApp
สำหรับคนไทย หรือการสนับสนุนแอปพลิเคชันไทย เช่น Robinhood ให้สามารถแข่งขันกับ Grab,
LineMan ได้ หรือการสนับสนุน Content แก่ Agency ที่มีความสามารถในการสร้างภาพยนตร์ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลที่เหมาะสม

ที่มาและความสำคัญ

ในยุคของการก้าวกระโดดทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะเทคโนโลยีด้านดิจิทัล เช่น เทคโนโลยี การสื่อสาร
ยุค 5G การเกิดขึ้นของ metaverse หรือ เทคโนโลยีซึ่งนำไปสู่ Smart city และ Smart living ประกอบกับ
เริ่มมีการพัฒนา 6G broadband cellular network ซึ่งจะให้ความเร็วในการรับส่งข้อมูลสูงในขณะที่ latency
ต่ำกว่า 5G cellular ทำให้รองรับประสบการณ์เสมือนจริงทั้ง virtual reality/augmented reality และ
สามารถรองรับ internet of things ที่มีความซับซ้อนกว่าปัจจุบันได้ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนการเติบโต

อย่างก้าวกระโดดของประเทศ ดังนั้น ประเทศควรเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลของประเทศให้รองรับเทคโนโลยีแห่งอนาคต ซึ่งจะช่วยสร้างโอกาสทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านการลงทุน และด้านสังคม โดยโครงสร้างพื้นฐานนั้นสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ เพื่อส่งเสริมให้ภาคเศรษฐกิจผู้ประกอบการ ภาคประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ได้อย่างไร้ขีดจำกัดด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งผลให้เกิดการใช้ประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล ที่มีศักยภาพและเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคตสำหรับกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงด้วย

นอกจากนั้น การเติบโตของโลกดิจิทัลนำมาซึ่งภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้น ควรมีการกำหนดมาตรการแนวปฏิบัติในการคุ้มครองสิทธิและข้อมูลส่วนบุคคล และมาตรการเฝ้าระวังและรับมือภัยคุกคามไซเบอร์ที่เหมาะสมและสอดคล้องตามมาตรฐานสากล เพื่อรองรับการเติบโตของการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคตได้อย่างปลอดภัยเช่นกัน จึงต้องมียุทธศาสตร์ที่เตรียมไว้รองรับการพัฒนา

เป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 มุ่งเน้นการเตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลของประเทศให้พร้อมรับกับเทคโนโลยีแห่งอนาคต และนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีศักยภาพและเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคตสำหรับกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

1. โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล สามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ เพียงพอต่อความต้องการให้บริการได้ต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ โดยใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานที่มีให้ได้ประสิทธิภาพมากที่สุดที่เป็นไปได้ และ ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการดิจิทัล/ข้อมูล/องค์ความรู้ผ่านโครงสร้างพื้นฐานได้อย่างเหมาะสมตามความจำเป็นของท้องถิ่น
2. ลดความซ้ำซ้อนของการลงทุนด้านดิจิทัลและมีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นให้บริการ
3. ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ได้อย่างเหมาะสมและทันการณ์

ประเด็นยุทธศาสตร์

การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลที่เหมาะสมประกอบไปด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ทั้งของภาครัฐและเอกชน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น ทั้งเครือข่ายการให้บริการอินเทอร์เน็ต บริการสนับสนุนการใช้อินเทอร์เน็ต (เช่น จุดใช้งาน ระบบรักษาความปลอดภัย เป็นต้น) บริการสนับสนุนการใช้แพลตฟอร์ม แอปพลิเคชัน หรือคอนเทนต์ (เช่น ระบบการพิสูจน์ตัวตน ระบบการชำระเงิน เป็นต้น) ประกอบด้วย 3 แนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

แนวทางการดำเนินงานที่ 1

การจัดทำแผนการใช้ประโยชน์ของเน็ตประชารัฐเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมหลัก ได้แก่

- การค้าขาย¹⁴
- การเกษตร
- การศึกษา
- การสาธารณสุข
- การอุตสาหกรรม

ผลผลิต

- จัดทำแผนการใช้ประโยชน์จากเน็ตประชารัฐเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

ค่าเป้าหมาย

- แผนการใช้ประโยชน์สำเร็จภายใน 1 ปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.)
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)

หน่วยงานสนับสนุน

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.)
- กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)
- กระทรวงสาธารณสุข (สธ.)
- กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.)
- กระทรวงพาณิชย์ (พณ.)

แนวทางการดำเนินงานที่ 2

ส่งเสริมการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลตามความต้องการพื้นฐาน (Minimum Requirement) ของแต่ละพื้นที่ โดยประเมินความต้องการพื้นฐานในการใช้งานของผู้ใช้ในท้องถิ่น

ผลผลิต

- แผนความต้องการพื้นฐานในการใช้งานตามความต้องการของพื้นที่ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลสำคัญ ได้แก่ Internet bandwidth จำนวนผู้ใช้ และจุดใช้งานสาธารณะ (Public access location & terminal)

¹⁴ เสนอเป็นโครงการนำร่อง

คำเป้าหมาย

- แผนความต้องการพื้นฐานในการใช้งานของจังหวัดน่าน 5 จังหวัด สำเร็จภายใน 1 ปี
- แผนความต้องการพื้นฐานในการใช้งานของทุกจังหวัดทั่วประเทศ สำเร็จภายใน 2 ปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- กระทรวงมหาดไทย (มท.)
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)

หน่วยงานสนับสนุน

- กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.)
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.)
- กระทรวงพาณิชย์ (พณ.)
- กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)

แนวทางการดำเนินงานที่ 3

ผลักดันให้มีการใช้ประโยชน์อุปกรณ์หรือซอฟต์แวร์ร่วมกันลดการลงทุนที่ซ้ำซ้อน โดยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมดิจิทัล เพื่อระบุงบการลงทุนที่สามารถใช้ร่วมกันได้ (เช่น Broadband last-mile to home เป็นต้น) และนำผลจากการดำเนินการมากำหนดผู้รับผิดชอบประกอบด้วย 2 ผลผลิตและคำเป้าหมาย ดังนี้

ผลผลิตที่ 1

- สามารถระบุประเภทของอุปกรณ์หรือซอฟต์แวร์ที่สามารถลงทุนร่วมกันได้

คำเป้าหมายที่ 1

- ระบุงบการลงทุนได้ภายใน 1 ปี

ผลผลิตที่ 2

- เริ่มดำเนินโครงการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและผู้ประกอบการดิจิทัล (โครงการ น่านรอง)

คำเป้าหมายที่ 2

- เริ่มดำเนินโครงการน่านรองเพื่อลดการลงทุนที่ซ้ำซ้อนได้ภายใน 15 เดือน

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)
- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.)
- ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

เพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานหรือบริการดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมประกอบด้วย
2 แนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

แนวทางการดำเนินงานที่ 1

สร้างโอกาสสำหรับประชาชนทุกคนในการเข้าถึงอุปกรณ์ดิจิทัลในราคาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิต โดยมาตรการทางภาษี และ/หรือการสนับสนุนการผลิตในประเทศ

ผลผลิต

- อัตราส่วนประชากรที่มีอุปกรณ์ดิจิทัล (สมาร์ทโฟน) ต่อประชากรทั้งหมดเพิ่มขึ้นภายใน 1 ปี

ค่าเป้าหมาย

- ร้อยละ 95 ของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป (อ้างอิงจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) ปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทย มีประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน ร้อยละ 86.4)

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- กระทรวงการคลัง (กค.)
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)
- กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.)

แนวทางการดำเนินงานที่ 2

ส่งเสริมการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชาชนทุกกลุ่ม โดยการสนับสนุนให้มีโครงสร้างอัตราค่าบริการอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนไทย

ผลผลิต

- โครงสร้างอัตราค่าบริการอินเทอร์เน็ต ไม่เกินร้อยละ 3.5 ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนไทย (อ้างอิงจากรายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2564 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ¹⁵ พบว่า ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2564 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนไทยอยู่ที่ 28,454 บาท โดยแต่ละครัวเรือนมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนด้านการสื่อสาร อยู่ที่ 868 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3.05 ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนไทย)

ค่าเป้าหมาย

- มีโครงสร้างอัตราค่าบริการอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนไทย ภายใน 3 ปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ร่วมกับโครงสร้างพื้นฐาน หรือบริการดิจิทัลที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย 2 แนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

แนวทางการดำเนินงานที่ 1

ติดตามและประเมินผลกระทบจากเทคโนโลยีใหม่อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะเทคโนโลยีทางอากาศที่สนับสนุนบริการดิจิทัล และเทคโนโลยี 6G เพื่อกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรหรือสถาบันในอุตสาหกรรมดิจิทัล ผู้ผลิตและผู้ขายเทคโนโลยี

ผลผลิต

- ผลการประเมินโอกาส แนวทางการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีใหม่

ค่าเป้าหมาย

- ปรับปรุงทุก 6 เดือน

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
- สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (สทอภ.)

¹⁵ รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2564 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

แนวทางการดำเนินงานที่ 2

ผลักดันให้มีการนำเทคโนโลยีที่เห็นประโยชน์ชัดเจน เช่น 5G หรือ Low Earth Orbit (LEO) Satellite มาใช้งานอย่างแพร่หลาย โดยกำหนดแนวทางการใช้อุปกรณ์ 5G และกำหนด Minimum Security Requirement สำหรับอุปกรณ์ปลายทาง 5G ร่วมกันระหว่างผู้ผลิต ผู้ให้บริการ และผู้ใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ

ผลผลิต

- กำหนด Minimum Security Requirement สำหรับ 5G Terminal และ 5G Use Cases ที่เกิดจากความร่วมมือ

ค่าเป้าหมาย

- กำหนดให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)

หน่วยงานสนับสนุน

- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)
- สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.)
- สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย (สภาดิจิทัลฯ)

ตัวอย่างโครงการสำคัญ (Flagship Project) ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ

จากยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลอย่างเหมาะสม ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดของประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด สามารถนำแนวทางการดำเนินงานมาระบุและจัดทำตัวอย่างโครงการสำคัญ (Flagship Project) ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ จำนวน 2 โครงการ ดังต่อไปนี้

ชื่อโครงการที่ 1 โครงการ Ecosystem Integration for Policy Framework

แนวคิดโครงการ

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มอบหมายให้หน่วยงานกลางมีบทบาทเป็นหน่วยงานในการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนความรู้ความเชี่ยวชาญระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้ค้าในอุตสาหกรรม (Vendors Industry) และแพลตฟอร์มซอฟต์แวร์ (Software Platform) กับผู้ให้บริการโครงข่ายมือถือ (Operators) และกระทรวงต่าง ๆ ในการติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีใหม่ที่ได้รับการพัฒนา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีใหม่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์และจัดลำดับความสำคัญในการนำไปใช้

ชื่อโครงการที่ 2 โครงการสร้างโอกาสด้วยอินเทอร์เน็ตชุมชน

แนวคิดโครงการ

การใช้ประโยชน์ศูนย์ดิจิทัลชุมชน ได้แก่ 1) โครงการเน็ตชายขอบโดยถ่ายทอดสดการเรียนการสอนจากโรงเรียนในเขตเมือง เพื่อให้นักเรียนบริเวณพื้นที่ชายขอบได้รับโอกาสซึ่งสามารถลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาได้ 2) Telemedicine นำแพทย์จากโรงพยาบาลชั้นนำให้คำปรึกษาทางไกล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) 3) การค้า เป็นช่องทางไลฟ์ขายของสินค้าและบริการของชุมชนผ่านโครงการเน็ตประชารัฐ เปิดช่อง (Channel) ขึ้นมาเพื่อเป็นช่องทางจัดแสดง (Display) โดยการใช้อินเทอร์เน็ตของชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ

ที่มาและความสำคัญ

แม้ว่าจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของประเทศไทยนั้นมีการเติบโตเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ใช้ ไม่ได้หมายถึงทักษะด้านเทคโนโลยีของคนไทยที่เพิ่มขึ้นด้วยแต่ประการใด และยังห่างไกลกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างนวัตกรรมต่าง ๆ โดย IMD ได้จัดอันดับทักษะความสามารถด้านดิจิทัลของคนไทย (Digital/ Technological Skills) ในปี พ.ศ. 2564 ไว้ในอันดับที่ 42 จาก 64 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก โดยความท้าทายหลักในประเด็นนี้คือการพัฒนาศักยภาพของประชาชนส่วนใหญ่จากการเป็นผู้ใช้เทคโนโลยี (Consumers) เพียงอย่างเดียว ไปสู่การเป็นผู้สร้างมูลค่าหรือคุณค่า (Producers) ในระบบเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนผู้ประกอบการด้านดิจิทัล (Entrepreneur) ในประเทศไทย ที่ยังคงมีไม่เพียงพอที่จะสามารถผลักดันให้เกิดอุตสาหกรรมดิจิทัลได้

นอกจากนี้ ปัจจัยที่ฉุดรั้งการพัฒนา และเป็นปัญหาที่รุนแรงของอุตสาหกรรมดิจิทัล รวมถึงอุตสาหกรรมอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ การขาดแคลนกำลังคนด้านดิจิทัลซึ่งสะท้อนจากสัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับด้านดิจิทัลโดยตรงต่อผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมดมีจำนวนจำกัดอยู่ ส่วนกำลังคนที่มีอยู่แล้วยังมีศักยภาพไม่เพียงพอ เห็นได้จากผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทยโดย IMD ปัจจัยย่อย (Sub-Factors) ภายใต้อันดับด้านความรู้ (Knowledge) (อันดับที่ 43) มีอันดับค่อนข้างต่ำ อันได้แก่ Talent (อันดับที่ 36) Training & Education (อันดับที่ 55) และ Scientific Concentration (อันดับที่ 37) โดยเฉพาะ Training & Education ที่ได้รับการวิเคราะห์ว่าเป็นจุดอ่อนของประเทศไทย (รายงานประจำปี พ.ศ. 2564) ซึ่งผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมดิจิทัลทุกตลาด ให้ความเห็นไปในทางเดียวกันว่า ไม่สามารถสรรหาบุคลากรที่มีความสามารถเข้าทำงานได้ แม้จะให้เงินค่าตอบแทนสูงก็ตาม ซึ่งปัญหานี้หากไม่เร่งแก้ไขจะทวีความรุนแรงขึ้น

เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมสูงวัย และจะมีจำนวนคนวัยแรงงาน รวมถึงเด็กที่สนใจเรียน ด้านดิจิทัล ที่น้อยลงไปเรื่อย ๆ

ดังนั้น การพัฒนาให้คนไทยมีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ และยกระดับศักยภาพ แรงงานเพื่อเตรียมพร้อมให้สามารถตอบรับกับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่ที่เน้นการใช้การวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยีและดิจิทัลขับเคลื่อน โดยการกำหนดแนวทางการผลิตและพัฒนาบุคลากรโดยเชื่อมโยง ภาควิชาการศึกษากับภาคอุตสาหกรรมและบริการให้ตอบสนองความต้องการของตลาด และจัดให้มีแผนพัฒนา กำลังแรงงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมค่านิยมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสังคม จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อ การเพิ่มศักยภาพของประเทศ

เป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 มุ่งเน้นให้ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศได้รับการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล เพื่อเป็น นวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ พร้อมยกระดับศักยภาพแรงงานเพื่อเตรียมพร้อมให้สามารถตอบรับกับ โครงสร้างเศรษฐกิจใหม่ที่เน้นการใช้การวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยีและดิจิทัลขับเคลื่อน โดยมีเป้าหมายดังนี้

1. สัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับ ด้านดิจิทัล ต่อผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมดเพิ่มขึ้น
2. วิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) ในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้น และมีจำนวนวิสาหกิจเริ่มต้น ที่ประสบความสำเร็จในการจดทะเบียนเข้าตลาดหลักทรัพย์มากขึ้น
3. ชีตความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทยที่จัดอันดับโดย IMD ในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับปัจจัยย่อย Talent Training & Education และ Scientific Concentration มีอันดับดีขึ้น

ประเด็นยุทธศาสตร์

การเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ ประกอบไปด้วย 6 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

พัฒนาให้คนไทยมีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ ส่งเสริมให้เกิด Digital literacy ในวงกว้าง และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

แนวทางการดำเนินงาน

1) ส่งเสริมให้มีผู้สำเร็จการศึกษาในสายวิทยาศาสตร์ และสายที่เน้นด้านเทคโนโลยี และได้ เข้าทำงานในภาคอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมากขึ้น โดยพิจารณาผลักดัน โครงการที่มีศักยภาพ ในปัจจุบันให้บรรลุวัตถุประสงค์และขยายผลโครงการในวงกว้าง เช่น โครงการสหกิจศึกษาที่เปิดโอกาสให้ นักศึกษาได้ทดลองทำงานในบริษัทขนาดใหญ่ และบริษัทข้ามชาติ

2) ส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาในทุกสาขาวิชามีขีดความสามารถด้านดิจิทัลในระดับที่สูงขึ้น

ผลผลิต

- มีผู้สำเร็จการศึกษาในสายวิทยาศาสตร์และสายที่เน้นด้านเทคโนโลยีและได้เข้าทำงานในภาคอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมากขึ้น
- ผู้สำเร็จการศึกษาในทุกสาขามีความรู้ด้านดิจิทัลในระดับพื้นฐาน โดยบรรจุเนื้อหาหรือบทเรียนด้านดิจิทัลที่สำคัญและจำเป็นไว้ในหลักสูตร

ค่าเป้าหมาย

- ภายในระยะเวลา 3 ปี มีบริษัทและนักเรียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 50 บริษัท และนักเรียน จำนวน 10,000 คน

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)
- กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) (การศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา)
- สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย (สภาดิจิทัลฯ)
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.)
- สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย (สภาหอการค้าฯ)

หน่วยงานสนับสนุน

- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

ยกระดับศักยภาพแรงงานเพื่อเตรียมพร้อมให้สามารถตอบรับกับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่ ที่เน้นการใช้การวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยีและดิจิทัลขับเคลื่อน สร้างกำลังคนที่มีความสามารถด้านดิจิทัล (Digital competencies workforces)

แนวทางการดำเนินงาน

ส่งเสริมการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และจัดให้มีการติดตามผลเส้นทางการเข้าทำงานและสายอาชีพของนักศึกษาที่ได้รับทุน รวมทั้งจัดรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายนักศึกษาสาขาดังกล่าว ในฐานะเป็นแหล่งทรัพยากรบุคคลในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ โดยผลักดันให้เกิดโครงการความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนกับสถาบันการศึกษาในการสร้างหลักสูตรที่ตอบโจทย์ความต้องการแรงงานในอนาคตและให้ทุนการศึกษา

ผลผลิต

- มีผู้สำเร็จการศึกษาในสายวิทยาศาสตร์และสายที่เน้นด้านเทคโนโลยี และได้เข้าทำงานในภาคอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมากขึ้น

คำเป้าหมาย

- ภายในระยะเวลา 3 ปี มีบริษัทและนักเรียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 50 บริษัท และนักเรียน จำนวน 10,000 คน

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)
- กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) (การศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา)
- สมาคมดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย (สมาคมดิจิทัลฯ)
- สมาคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.)
- สมาคมการค้าแห่งประเทศไทย (สมาคมการค้าฯ)

หน่วยงานสนับสนุน

- สำนักงานคณะกรรมการการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

ผลิตกำลังแรงงานให้ตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรมดิจิทัล

แนวทางการดำเนินงาน

สนับสนุนกิจกรรมของภาคเอกชนที่ดำเนินการในด้านสหกิจศึกษาที่ให้การฝึกอบรมและจับคู่บุคคลกับงาน โดยต่อยอดกิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกับบริษัทต่าง ๆ โดยเฉพาะบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ในสาขาเทคโนโลยี อาทิ บริษัท ไมโครซอฟท์ กูเกิ้ล เป็นต้น รวมทั้งมีการมอบประกาศนียบัตรแก่ผู้ผ่านการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง

ผลผลิต

- เพิ่มการจ้างงานในภาคส่วนที่ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ในเชิงเทคนิคให้แก่บุคคลได้

คำเป้าหมาย

- สร้างงานจำนวน 4 ล้านคน ภายในระยะเวลา 3 ปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)
- กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) (อาชีวศึกษา)
- สมาคมดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย (สมาคมดิจิทัลฯ)
- สมาคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.)
- สมาคมการค้าแห่งประเทศไทย (สมาคมการค้าฯ)

หน่วยงานสนับสนุน

- สำนักงานคณะกรรมการการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4

กำหนดแนวทางการผลิตและพัฒนาบุคลากรโดยเชื่อมโยงภาคการศึกษาภาคอุตสาหกรรมและบริการให้ตอบสนองความต้องการของตลาด และจัดให้มีแผนพัฒนากำลังแรงงาน ออกแบบหลักสูตรขั้นพื้นฐานเพื่อสร้าง Digital Competency ในวัยเรียน

แนวทางการดำเนินงาน

ส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลที่อยู่นอกพื้นที่กรุงเทพมหานครมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ และผลักดันการพัฒนาหลักสูตรใหม่หรือการปรับปรุงหลักสูตรเดิมเพื่อให้มีความรู้ด้านดิจิทัลและทักษะด้านการเขียนโปรแกรม (Programming) เข้ามามีบทบาทในหลักสูตรโดย

- 1) คัดเลือกโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อให้การสนับสนุนอุปกรณ์ สื่อด้านดิจิทัลสำหรับใช้ในหลักสูตรการเรียนการสอน
- 2) ร่วมกับบริษัทเอกชนในการพัฒนาหลักสูตรหรือปรับหลักสูตรที่มีอยู่ในด้านทักษะคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการสอนนักเรียนในวงกว้าง

ผลผลิต

- นักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลที่อยู่นอกพื้นที่กรุงเทพฯ มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ อาทิ แท็บเล็ตและคอมพิวเตอร์ เพียงพอต่อการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล
- พัฒนาหลักสูตรใหม่หรือการปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้มีความรู้ด้านดิจิทัลและทักษะการเขียนโปรแกรม (Programming)

ค่าเป้าหมาย

- มีแท็บเล็ตและหลักสูตรใหม่ โดยเริ่มดำเนินการในโรงเรียนนำร่องสำเร็จภายใน 1 ปี
- ขยายขอบเขตการดำเนินงานข้างต้น ทั้งในส่วนการจัดสรรอุปกรณ์และพัฒนาหลักสูตรให้ครอบคลุมโรงเรียนทั่วประเทศภายใน 3 ปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)
- สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย (สภาดิจิทัลฯ)
- บริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานสนับสนุน

- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5

ปรับนำหนักการให้ความสำคัญของการดำเนินการตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ โดยเพิ่มสัดส่วนภารกิจการพัฒนาแรงงานของประเทศโดยรวม

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) บรรจุภารกิจดำเนินการเพื่อพัฒนาแรงงานในพันธกิจของมหาวิทยาลัย นอกเหนือจากการผลิตบัณฑิตและการวิจัย โดยเพิ่มการดำเนินการที่ตอบโจทย์การพัฒนาระดับพื้นที่ และตอบโจทย์การสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศในภาพรวม
- 2) ส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยใช้เวลาในการพัฒนาหลักสูตร และดึงดูดบุคคลทั่วไปที่จบจากมหาวิทยาลัยแล้วให้เข้ามาเรียนเพื่อพัฒนาและเรียนรู้ทักษะใหม่ และผลักดันนโยบายของมหาวิทยาลัยให้มีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long learning) ในระยะยาว

ผลผลิต

- ผลักดันเชิงนโยบายให้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาสังคมและพัฒนาแรงงาน
- ปรับตัวชีวิตของอาจารย์ภาควิชาต่าง ๆ ให้มีน้ำหนักของการผลิตบัณฑิตเพื่อการทำวิจัย และส่งเสริมการเรียนรู้ในตลาดแรงงานเพิ่มมากขึ้น

ค่าเป้าหมาย

- เริ่มดำเนินการในสถาบันการศึกษานำร่องสำเร็จภายใน 3 ปี และขยายขอบเขตการดำเนินงานข้างต้นให้ครอบคลุมสถาบันการศึกษาทั่วประเทศภายใน 5 ปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)
- กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)

หน่วยงานสนับสนุน

- สำนักงานคณะกรรมการการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)
- กระทรวงแรงงาน (รง.)
- สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (สคช.)
- องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6

ส่งเสริมแนวทางการเรียนรู้เป็นเรื่องสนุกและปลูกฝังค่านิยมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long Learning) ในสังคมอย่างกว้างขวาง

แนวทางการดำเนินงาน

ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long learning) ทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องสนุกไม่ใช่เรื่องยาก โดยเฉพาะทักษะภาษาอังกฤษ โดยจัดทำความร่วมมือหรือโครงการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อวางแผนการส่งเสริม (Promote) อย่างจริงจัง โดยมีเป้าหมายที่ตั้งไว้/วิสัยทัศน์ในอนาคต/แผนระยะยาว และมีการประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ผลผลิต

- มีแคมเปญระดับชาติและระดับท้องถิ่นอย่างน้อย 10 แคมเปญต่อปี เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและแรงงานตื่นรู้เรื่องการเรียนรู้ชั่วชีวิต

ค่าเป้าหมาย

- มีแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ ที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นบุคคลทั่วไปที่อยู่ในตลาดแรงงาน ภายใน 3 ปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)
- กระทรวงแรงงาน (รง.)
- สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (สคช.)

หน่วยงานสนับสนุน

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)
- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.)
- องค์การเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่างโครงการสำคัญ (Flagship Project) ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ

จากยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดของประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด สามารถนำแนวทางการดำเนินงานมาระบุและจัดทำตัวอย่างโครงการสำคัญ (Flagship Project) ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ ดังต่อไปนี้

ชื่อโครงการ โครงการยกระดับศักยภาพด้านดิจิทัลของแรงงาน (Enhancing Workforce Capability)

แนวคิดโครงการ

พิจารณาสนับสนุนโครงการที่ดำเนินการโดยภาคเอกชนที่มีผลกระทบสูง เพื่อให้การดำเนินโครงการมีผลลัพธ์ที่ดีมากยิ่งขึ้น เช่น โครงการที่มีลักษณะเป็นการฝึกอบรมและจับคู่บุคคลกับงาน รวมทั้งมีการมอบประกาศนียบัตรแก่ผู้ผ่านฝึกอบรม ซึ่งหากได้รับการสนับสนุนโดยมีการรับรองผู้ผ่านการฝึกอบรม จะช่วยสร้างความมั่นใจ และสร้างมาตรฐานทั้งฝั่งอุปสงค์และอุปทานในตลาดแรงงาน

นอกจากนี้ ข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ผ่านการฝึกอบรม หากติดตามต่อเนื่องจะทำให้เข้าใจสถานการณ์ตลาดแรงงานทักษะดิจิทัลมากขึ้น นำไปใช้ในภาครัฐ และเปิด Open Source ให้สถาบันการศึกษาเข้าถึงเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรได้อีกทางหนึ่ง รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เห็นข้อมูลเชิงลึกก่อนสามารถนำมาใช้ในการจัดทำนโยบายเพื่อขับเคลื่อนเรื่องอื่น ๆ ได้อีกหลายด้าน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมกระบวนการ Digital Transformation ในประเทศไทย

ที่มาและความสำคัญ

แม้ว่าภาคธุรกิจมีความสามารถในการปรับตัวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลได้เพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงเร่งการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการ และรูปแบบธุรกิจ หรือพัฒนาไปสู่นวัตกรรมสินค้าและบริการอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองจากต่างประเทศในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ที่เห็นว่า ธุรกิจไทยมีศักยภาพในการปรับตัวใช้เทคโนโลยีระดับกลางถึงต่ำ โดยที่ IMD Digital Competitiveness Ranking จัดอันดับปัจจัยด้านความพร้อมในอนาคต (Future Readiness) (อันดับที่ 43) และปัจจัยย่อยภายใต้ข้อนี้อยู่ในอันดับต่ำทั้งหมด ได้แก่ Adaptive Attitude (อันดับที่ 53) Business Agility (อันดับที่ 44) และ IT Integration (อันดับที่ 43) การใช้ Big Data ของไทย (อันดับที่ 29) และความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ (อันดับที่ 24) จาก 64 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก (รายงานประจำปี พ.ศ. 2564)

ขณะเดียวกัน หน่วยงานของรัฐยังไม่สามารถพัฒนาระบบข้อมูลและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ ภาครัฐยังไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์เพื่อการตัดสินใจกำหนดทางเลือกนโยบาย และสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการ ตลอดจนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ ควรใช้ประโยชน์จากพลังของเทคโนโลยีดิจิทัลปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน รวบรวมฐานข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อใช้กำหนดนโยบายที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียด้วย

การผลักดันให้เกิด Digitalization Strategy ขององค์กรภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมต้องดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบและองค์กรแกนกลางของแต่ละอุตสาหกรรม เพื่อนำไปสู่กระบวนการ Digital Transformation เช่นเดียวกับการผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐพัฒนา

ระบบข้อมูลและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประเมินผล และนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดทางเลือนโยบายและสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการและประยุกต์ใช้ในการให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 มุ่งเน้นให้องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนดำเนินการ Digital Transformation ในองค์กรให้สำเร็จ โดยเฉพาะผลักดันให้เกิด Digitalization Strategy ในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งต้องดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบและองค์กรแกนกลางของแต่ละอุตสาหกรรม โดยกำหนดเป้าหมาย ดังนี้

1. สร้างทัศนคติที่พร้อมต่อการปรับตัวของภาครัฐ และภาคเอกชน
2. ส่งเสริมให้เกิด Digital Transformation ของภาครัฐ และภาคเอกชน
3. งานบริการภาครัฐที่ปรับเปลี่ยนเป็นดิจิทัลเพิ่มขึ้น โดยวัดจากสัดส่วนความสำเร็จของกระบวนการที่ได้รับการปรับเปลี่ยนให้เป็นดิจิทัล
4. ส่งเสริม e-Government และ e-Participation ในประเทศไทยในวงกว้าง
5. ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว
6. ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทยที่จัดอันดับโดย IMD ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยย่อยด้าน Talent และ Training & Education รวมทั้งปัจจัยย่อยภายใต้ปัจจัยความพร้อมในอนาคต ทุกตัวชี้วัดอยู่ในอันดับที่ดีขึ้น

ประเด็นยุทธศาสตร์

การส่งเสริมกระบวนการ Digital Transformation ในประเทศไทย ประกอบไปด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ แนวทางการดำเนินการที่ปรากฏทั้งหมดมีผลต่อความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์นี้ร่วมกัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

การส่งเสริมให้เกิด Digital Transformation ในภาครัฐและภาคเอกชนที่ต่อเนื่อง และภาครัฐควรดำเนินการเพิ่มเติมใน 2 ส่วน คือ 1) การส่งเสริมทางอ้อมผ่านกลไก เช่น มาตรการทางภาษี มาตรการที่เกี่ยวข้องกับแหล่งทุนและนักลงทุน 2) กำจัดข้อขัดข้องใด ๆ ที่เป็นอุปสรรค

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) ให้คำปรึกษาหรือแนวทางแก่ภาคเอกชนเพื่อจัดทำกลยุทธ์ในการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำธุรกิจ (Business Model) หรือกระบวนการทำงาน (Process) (Digitalization Strategy) ในองค์กรภาคเอกชนโดย

- ผลักดันให้เกิดกลยุทธ์ในการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำธุรกิจ (Business Model) หรือกระบวนการทำงาน (Process) (Digitalization Strategy) ร่วมกับกระทรวงที่รับผิดชอบและองค์กรแกนกลางของแต่ละอุตสาหกรรม โดยให้ความสำคัญใน 5 ภาคอุตสาหกรรมหลักก่อนขยายไปทุกภาคส่วน
- สนับสนุนทรัพยากร อันได้แก่ บุคลากร (เช่น ที่ปรึกษา) และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณในการจัดทำกลยุทธ์เพื่อนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำธุรกิจ (Business Model) หรือกระบวนการทำงาน (Process) (Digitalization Strategy)
- ทำให้มั่นใจว่ากลยุทธ์นั้นมีการดำเนินการตามแผนที่กำหนด โดยกำหนดแนวทางในการประเมินและติดตามผล ตลอดจนมีการพัฒนากลไกที่เป็นรูปธรรม เพื่อที่จะแน่ใจได้ว่า กลยุทธ์ได้ถูกนำไปดำเนินการในภาคปฏิบัติอย่างจริงจัง และได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ

2) กระตุ้นให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในองค์กรรัฐและเอกชน โดยจัดให้มีมาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนหรือลดหย่อนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในองค์กรภาคเอกชน

ผลผลิต

- การดำเนินการตามกลยุทธ์การทำ Digital Transformation ให้ประสบผลสำเร็จ
- โมเดลธุรกิจได้รับการเปลี่ยนแปลงและขับเคลื่อนได้ด้วยดิจิทัล
- องค์กรมีรายได้และผลกำไรที่เติบโตอย่างยั่งยืน
- ผู้บริโภคพึงพอใจ
- การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น
- มาตรการทางภาษีเพื่อลดหย่อนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและการอบรมเพิ่มทักษะของพนักงานในองค์กร

ค่าเป้าหมาย

- กำหนดวาระเร่งด่วนในการดำเนินงานด้าน Digital Transformation เพื่อบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล (Digital Strategy) ของประเทศ ภายใน 6 เดือน
- มียุทธศาสตร์ด้านดิจิทัลที่ระบุปัจจัยความสำเร็จ/ผลลัพธ์ของอุตสาหกรรมหลัก 5 ภาคส่วน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 80 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) โดยกำหนดยุทธศาสตร์ดิจิทัลประจำปีของแต่ละอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เป็นระยะเวลา 5 ปี
- การสนับสนุนทรัพยากรในการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านดิจิทัล
- มีมาตรการทางภาษีที่ดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมภายใน 3 ปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- กระทรวงการคลัง (กค.)
- สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย (สภาคิจิทัล)
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.)
- สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย (สภาหอการค้าฯ)
- บริษัทเอกชนในแต่ละภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับคัดเลือกกว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพด้านดิจิทัล

หน่วยงานสนับสนุน

- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด.)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

การเตรียมความพร้อมในระดับองค์กรให้สามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (Business Agility /Business Continuity Management)

แนวทางการดำเนินงาน

เร่งดำเนินการจัดทำศูนย์ข้อมูลขนาดใหญ่ด้านดิจิทัลของประเทศไทย โดยการจัดเก็บข้อมูลองค์ความรู้ต่าง ๆ จากภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างเป็นแหล่งข้อมูลกลางสำหรับข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ทั้งนี้ ศูนย์ข้อมูลนี้ ควรเปิดให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้

ผลผลิต

- ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ

ค่าเป้าหมาย

- มีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ด้านดิจิทัลที่เปิดให้สาธารณะใช้ได้ภายใน 2 ปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.)
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด.)
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.)
- สถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ (สวช.)
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

การสร้างทัศนคติที่ดี ความคิดที่แตกต่างสร้างสรรค์ และยกระดับความสามารถในการปรับตัวอย่างรวดเร็วของบุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชนให้เกิดขึ้นทั้งในระดับองค์กรและระดับประเทศ

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) คัดเลือกผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agents) ในองค์กรภาครัฐและเอกชน และฝึกอบรมพัฒนากลุ่มดังกล่าว เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจถึงกระบวนการ Digital Transformation ในองค์กรให้กับพนักงานซึ่งจะต้องทำงานร่วมกับเทคโนโลยี โดยจัดทำหลักสูตรอบรมและรัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้วยมาตรการทางภาษีสำหรับภาคเอกชน
- 2) เผยแพร่แนวทางการปฏิบัติที่ดีต่อกลุ่มเป้าหมายและสนับสนุนให้เกิดกระบวนการ Digital Transformation ในองค์กรภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เช่น การจัดงานสัมมนาเพื่อแบ่งปันเรื่องราวและความสำเร็จของการดำเนินงานที่เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

ผลผลิต

- การดำเนินการด้านดิจิทัลส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อเศรษฐกิจและสังคมได้เร็วขึ้น และส่งผลในวงกว้างมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับ การปล่อยให้ไปตามธรรมชาติ
- เกิดแรงบันดาลใจในการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำธุรกิจ (Business Model) หรือกระบวนการทำงาน (Process) Digitalization ในองค์กร และเผยแพร่ความรู้ ทักษะที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาหรือรับมือกับความท้าทายที่องค์กรอาจต้องเผชิญระหว่างการทำ Digitalization ให้สำเร็จ

ค่าเป้าหมาย

- ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agents) จำนวน 10 คน ต่อ 1 อุตสาหกรรมในแต่ละปี และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- มีจำนวน 2-3 บริษัท/องค์กรรัฐที่ตัดสินใจ/ทำ Digital transformation ต่อปี เมื่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ด้านดิจิทัลสิ้นสุด

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด.)
- สมาคมดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย (สมาคมดิจิทัลฯ)
- สมาคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.)
- สมาคมการค้าแห่งประเทศไทย (สมาคมการค้าฯ)

- บริษัทเอกชนในแต่ละภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับคัดเลือกกว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพด้านดิจิทัล

ตัวอย่างโครงการสำคัญ (Flagship Project) ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ

จากยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมกระบวนการ Digital Transformation ในประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดของประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด สามารถนำแนวทางการดำเนินงานมาระบุและจัดทำตัวอย่างโครงการสำคัญ (Flagship Project) ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ ดังต่อไปนี้

ชื่อโครงการ โครงการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล (Change Agent for Digital Transformation) **แนวคิดโครงการ**

การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) และเผยแพร่แนวปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) โดยดำเนินโครงการจัดทำหลักสูตรอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานรัฐและเอกชนที่มีศักยภาพในแต่ละอุตสาหกรรมเพื่อขับเคลื่อน Digital Transformation ในองค์กรให้เกิดผลสำเร็จ ซึ่งเมื่อผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) มีจำนวนมากพอแล้ว ผู้นำเหล่านั้นจะช่วยเผยแพร่แนวทาง วิธีการ และบอกต่อถึงประโยชน์และคุณค่า ต่อกว่า สิ่งที่ดีขึ้นจากการเปลี่ยนไปสู่ดิจิทัลแก่สาธารณะ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดเวทีให้มีการกระตุ้นและให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความสนใจ แรงดึงดูด รวมทั้งวิธีการในการทำ Digital Transformation

จากยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ข้างต้น สามารถสรุปแผนที่กลยุทธ์ (Strategic Map) วิสัยทัศน์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ ดังตารางที่ 6.2

ตารางที่ 6.2 แผนที่กลยุทธ์ (Strategic Map) วิสัยทัศน์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลในระดับโลก โดยมีอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลโดย International Institute for Management Development (IMD) อยู่ใน 25 อันดับแรก ภายในปี พ.ศ. 2575					
วิสัยทัศน์					
ยุทธศาสตร์	ประเทศไทยมีขีดความสามารถด้านดิจิทัลของประเทศดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจากทรัพยากรบุคคลและเครื่องมือการบริหารจัดการของภาครัฐที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพ	มีชุมชน (Community) ของนักวิจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เข้มแข็งและนำไปสู่การสร้างรายได้จากการวิจัยและพัฒนา (R&D) ตามความต้องการของผู้ใช้ (Users) เพื่อสร้างความเติบโตให้กับอุตสาหกรรมดิจิทัลของประเทศ	โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลสามารถรองรับเทคโนโลยีขั้นสูงในขนาด และสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมดิจิทัลของประเทศสู่การเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง	ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศได้รับการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลเพื่อเป็นนวัตกรรมคิดผู้ประกอบการ พร้อมกันยกระดับศักยภาพแรงงานเพื่อเตรียมพร้อมให้สามารถรองรับกับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่ ที่เน้นการใช้การวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี และดิจิทัลขับเคลื่อน	องค์การภาครัฐและภาคเอกชนดำเนินการ Digital Transformation ในองค์กรให้สำเร็จ โดยเฉพาะผลักดันให้เกิด Digitalization Strategy ในภาคอุตสาหกรรม
ตัวชี้วัด IMD World Digital Competitiveness Ranking					
ระยะยาว (ปี พ.ศ. 2575)	IMD World Digital Competitiveness Ranking อยู่ในอันดับที่ 25	ปัจจัยย่อยด้าน Scientific Concentration อยู่ในอันดับที่ 25	ปัจจัยย่อยด้าน Regulatory Framework อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด 15 อันดับแรก	ปัจจัยย่อยด้าน Talent อยู่ในอันดับที่ 30	ปัจจัยย่อยด้าน Business Agility อยู่ในอันดับที่ 25
		ปัจจัยย่อยด้าน Technological Framework อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด 10 อันดับแรก	ปัจจัยย่อยด้าน Adaptive Attitude อยู่ในอันดับที่ 40	ปัจจัยย่อยด้าน Training & Education อยู่ในอันดับที่ 50	ปัจจัยย่อยด้าน IT Integration อยู่ในอันดับที่ 30

ระยะกลาง (ปี พ.ศ. 2570)	IMD World Digital Competitiveness Ranking อยู่ในอันดับที่ 30	ปัจจัยย่อยด้าน Scientific Concentration อยู่ในอันดับ ที่ 30	- ปัจจัยย่อยด้าน Regulatory Framework อยู่ในอันดับที่ 20 - ปัจจัยย่อยด้าน Technological Framework อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด 15 อันดับแรก - ปัจจัยย่อยด้าน Adaptive Attitude อยู่ในอันดับที่ 45	- ปัจจัยย่อยด้าน Talent อยู่ใน อันดับ ที่ 35 - ปัจจัยย่อยด้าน Training & Education อยู่ในอันดับที่ 55	- ปัจจัยย่อยด้าน Business Agility อยู่ในอันดับที่ 30 - ปัจจัยย่อยด้าน IT Integration อยู่ในอันดับที่ 35
ประเด็น ยุทธศาสตร์	การบูรณาการทำงานร่วมกัน ใช้ประโยชน์จากกลไกและ เครื่องมือการบริหารจัดการ อย่างมีประสิทธิภาพ	อุตสาหกรรมดิจิทัลของ ประเทศสามารถแข่งขันได้ และเป็นอุตสาหกรรมแห่ง อนาคตที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง	โครงสร้างพื้นฐานของประเทศ พร้อมรับกับเทคโนโลยีแห่งอนาคต	ยกระดับทักษะด้านดิจิทัลและ ศักยภาพแรงงานเพื่อตอบรับ กับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่	ผลักดันให้เกิด Digital Transformation ในองค์กร ภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชน

ทั้งนี้ สามารถสรุปความเร่งด่วนในระดับแนวทางการดำเนินงานของแต่ละยุทธศาสตร์ ใน 3 ระดับ ดังนี้

- 1) สี่แดง : ระดับเร่งด่วนมาก ต้องดำเนินการให้สำเร็จภายใน 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)
 - 2) สีเขียว : สิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (Enabler/ Fundamental issues) เพราะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนหรือปัจจัยพื้นฐาน
 - 3) สีเหลือง : ระดับเร่งด่วน ต้องดำเนินการให้สำเร็จภายใน 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)
- รายละเอียดดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6.3 สรุปความเร่งด่วนในระดับแนวทางการดำเนินงานของแต่ละยุทธศาสตร์ใน 3 ระดับ

ลำดับ	ยุทธศาสตร์	เร่งด่วนมาก สำเร็จใน 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)	ทำต่อเนื่อง (Enabler/ Fundamental issues)	เร่งด่วน สำเร็จใน 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)
1	ยกระดับประสิทธิภาพของกลไกการทำงานระหว่างหน่วยงานรัฐให้เหมาะสมกับการเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัล		1) กำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ขับเคลื่อนแผนงานด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล โดยใช้ภารกิจ สดช. และกองทุนดิจิทัลเป็นกลไกติดตามความคืบหน้า และประเมินผลสำเร็จ 4) กำหนดให้มีการทบทวนยุทธศาสตร์ใน ทุก ๆ 3 – 5 ปี	
2	ส่งเสริมศักยภาพอุตสาหกรรมดิจิทัลของไทย	1) ขยายขอบเขตงานของหน่วยงานวิจัยและพัฒนา (R&D) ด้านดิจิทัล 2) ผลักดันให้เกิดการใช้งาน แอปพลิเคชัน/คอนเทนต์ที่พัฒนาภายในประเทศโดยคนไทย	1) ผลักดันให้เกิดชุมชนของนักวิจัยและบัณฑิตไทย 2) ส่งเสริมให้มิดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศ	สร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมดิจิทัลของประเทศ
3	บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลที่เหมาะสม	1) ประเมินความต้องการพื้นฐานในการใช้งานของผู้ใช้ท้องถิ่น 2) ใช้ประโยชน์ทรัพยากรรัฐที่มีอย่างสูงสุด โดยทำแผนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากนี้ต่อประชาชนในอุตสาหกรรมหลัก 3) สร้างโอกาสสำหรับประชาชนทุกคนในการเข้าถึงอุปกรณ์ดิจิทัลในราคาที่เหมาะสม	1) ผลักดันให้มีการลดการลงทุนที่ซ้ำซ้อน ให้มีการใช้อุปกรณ์หรือซอฟต์แวร์ร่วมกัน โดยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน 2) สร้างเครือข่ายกับองค์กร/สถาบันในอุตสาหกรรม 3) สร้างเครือข่ายกับผู้ผลิต/ผู้ขายเทคโนโลยี 4) จัดให้มีการระดมสมองจากผู้เชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง	จัดตั้งและบริหารจัดการห้องทดลองเพื่อใช้ทดสอบเทคโนโลยีใหม่ร่วมกับผู้ผลิต/ผู้ขาย

ลำดับ	ยุทธศาสตร์	เร่งด่วนมาก สำเร็จใน 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)	ทำต่อเนื่อง (Enabler/ Fundamental issues)	เร่งด่วน สำเร็จใน 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)
		4) กำหนดแนวทางการใช้อุปกรณ์ 5G สิ่งอำนวยความสะดวก หรืออื่น ๆ ร่วมกัน 5) กำหนด Minimum Security Requirement สำหรับอุปกรณ์ปลายทาง 5G 6) สร้างความร่วมมือระหว่างผู้ผลิต ผู้ให้บริการ และผู้ใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิด 5G Use cases 7) สร้างโอกาสการเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่สำหรับประชาชน	5) ติดตามการพัฒนาเทคโนโลยีทางอวกาศ ที่สนับสนุนบริการดิจิทัลและหาโอกาสนำมาใช้งาน	
4	เสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ	1) ส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและสายวิชาชีพได้เข้าทำงานในภาคอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมากขึ้น 2) ส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความสามารถด้านดิจิทัลในระดับที่สูงขึ้น 3) ส่งเสริมการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 4) สนับสนุนกิจกรรมของภาคเอกชนที่ดำเนินการในเรื่องการฝึกอบรมและจับคู่บุคลากรกับงาน		1) ปรับนำหนักการให้ความสำคัญของการดำเนินการตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ โดยเพิ่มสัดส่วนการศึกษาร่วมเชิงสังคมแรงงานของประเทศโดยรวม 2) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long learning)

ลำดับ	ยุทธศาสตร์	เร่งด่วนมาก สำเร็จใน 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)	ทำต่อเนื่อง (Enabler/ Fundamental issues)	เร่งด่วน สำเร็จใน 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)
		5) ส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลที่อยู่ในพื้นที่กรุงเทพฯ มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ และผลักดันการพัฒนาหลักสูตรใหม่ / ปรับปรุงหลักสูตรเดิม		
5	ส่งเสริมกระบวนการ Digital Transformation ในประเทศไทย	ผลักดันให้เกิดกลยุทธ์ในการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำธุรกิจ	1) กระตุ้นให้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในองค์กรรัฐและเอกชนให้เกิดขึ้นจริง 2) เร่งดำเนินการจัดทำศูนย์ข้อมูลขนาดใหญ่ด้านดิจิทัลของประเทศไทย	1) สนับสนุนทรัพยากร และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณในการจัดทำกลยุทธ์เพื่อนำเอาเทคโนโลยีมาใช้เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำธุรกิจ 2) ทำให้มั่นใจว่ากลยุทธ์นั้นมีการดำเนินการตามแผนที่กำหนด 3) เผยแพร่แนวทางการปฏิบัติที่ดีต่อกลุ่มเป้าหมายและสนับสนุนให้เกิดกระบวนการ Digital Transformation 4) คัดเลือกและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change agents) ในองค์กรภาครัฐและเอกชน

ปัจจัยความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นยุทธศาสตร์และกรอบการวัดความสามารถด้านดิจิทัล โดย IMD

โดยสรุป ในยุทธศาสตร์ฯ นี้ สามารถเชื่อมโยงประเด็นยุทธศาสตร์ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้างต้นให้เข้ากับปัจจัย 3 ด้าน ซึ่งใช้เป็นกรอบในการวัดขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล โดย IMD ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านความรู้ (Knowledge) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology) และปัจจัยด้านความพร้อมในอนาคต (Future Readiness) เพื่อเสริมจุดแข็งและลดจุดอ่อนในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับประสิทธิภาพของกลไกการทำงานระหว่างหน่วยงานรัฐให้เหมาะสมกับการเพิ่มขีดความสามารถด้านดิจิทัล มีความสอดคล้องกับทั้ง 3 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านความรู้ (Knowledge) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology) และปัจจัยด้านความพร้อมในอนาคต (Future Readiness) เนื่องจากเป็นยุทธศาสตร์สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมศักยภาพอุตสาหกรรมดิจิทัลของไทย มีความสอดคล้องกับ IMD Digital Competitiveness Ranking ในปัจจัยและตัวชี้วัดต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยด้าน Knowledge – Scientific Concentration
 - ตัวชี้วัด Total expenditure on R&D (%)
 - ตัวชี้วัด Total R&D personnel per capita
 - ตัวชี้วัด Scientific and Technical Employment
2. ปัจจัยด้าน Technology – Capital และ Technological Framework
 - ตัวชี้วัด Funding for technological development [Survey]
 - ตัวชี้วัด High-tech exports (%)
3. ปัจจัยด้าน Future Readiness – Adaptive Attitudes, Business Agility และ IT Integration
 - ตัวชี้วัด Attitudes toward globalization [Survey]
 - ตัวชี้วัด Public-private partnerships [Survey]
 - ตัวชี้วัด Entrepreneurial Fear of Failure
 - ตัวชี้วัด Software Piracy
 - ตัวชี้วัด Entrepreneurial Fear of Failure

ยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลอย่างเหมาะสม มีความสอดคล้องกับ IMD Digital Competitiveness Ranking ในปัจจัยและตัวชี้วัดต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยด้าน Technology – Technological Framework

- ตัวชี้วัด Communications technology [Survey]
- ตัวชี้วัด Mobile Broadband subscribers
- ตัวชี้วัด Wireless broadband
- ตัวชี้วัด Internet users

2. ปัจจัยด้าน Future Readiness – Adaptive Attitudes และ IT Integration

- ตัวชี้วัด Internet retailing
- ตัวชี้วัด Tablet possession
- ตัวชี้วัด Smartphone possession
- ตัวชี้วัด Public-private partnerships [Survey]
- ตัวชี้วัด Cybersecurity

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีความสอดคล้องกับ IMD Digital Competitiveness Ranking ในปัจจัยและตัวชี้วัดต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยด้าน Knowledge – Talent, Training & Education และ Scientific Concentration

- ตัวชี้วัด Digital/Technological Skills
- ตัวชี้วัด Employee Training
- ตัวชี้วัด Scientific and technical employment
- ตัวชี้วัด Total R&D personnel per capita
- ตัวชี้วัด High-tech patent grants

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมกระบวนการ Digital Transformation ในประเทศไทย มีความสอดคล้องกับ IMD Digital Competitiveness Ranking ในปัจจัยและตัวชี้วัดต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยด้าน Future Readiness – Adaptive Attitudes, Business Agility และ IT Integration

- ตัวชี้วัด e-Participation
- ตัวชี้วัด Agility of Companies [Survey]
- ตัวชี้วัด Use of Big Data and Analytics [Survey]
- ตัวชี้วัด Knowledge Transfer [Survey]
- ตัวชี้วัด e-Government

ตารางที่ 6.4 ปัจจัยความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นยุทธศาสตร์และกรอบการวัดความสามารถด้านดิจิทัลโดย IMD

	 ด้านความรู้	 ด้านเทคโนโลยี	 ด้านความพร้อมในอนาคต
ยุทธศาสตร์ที่ 1	สอดคล้องกับทุกด้าน เนื่องจากเป็นยุทธศาสตร์สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ		
ยุทธศาสตร์ที่ 2	Scientific Concentration	Capital IIa: Technological Framework	Adaptive Attitudes Business Agility และ IT Integration
ยุทธศาสตร์ที่ 3	-	Technological Framework	Adaptive Attitudes และ IT Integration
ยุทธศาสตร์ที่ 4	Talent Training & Education IIa: Scientific Concentration	-	-
ยุทธศาสตร์ที่ 5	-	-	Adaptive Attitudes Business Agility และ IT Integration

6.1.2 กลไกในการขับเคลื่อน ติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศในระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2566 – 2575)

กลไกสำคัญของการขับเคลื่อน ติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์นั้นมีหลักสำคัญที่ต้องใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดให้มีกลไกที่เหมาะสมที่สามารถสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนได้

1) กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และแผนงาน

เนื้อหาของยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องให้ทุกภาคส่วนในการดำเนินยุทธศาสตร์ ซึ่งหลายประเด็นมีความเกี่ยวเนื่อง ไม่สามารถแยกออกกันทำได้ ทำให้มีความซับซ้อนของการดำเนินการ ดังนั้น การขับเคลื่อนแผนจึงต้องมีการจัดลำดับความสำคัญด้วยกลไกที่สามารถขับเคลื่อนระดับชาติได้ และจะต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยกลไกที่เหมาะสมคือ คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับชาติที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่โดยตรง มีคณะกรรมการเฉพาะด้านและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการประเด็น

ต่อเนื่องได้ โดยสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งควรมีการดำเนินการ เพื่อขับเคลื่อนดังต่อไปนี้

- ศึกษาเพื่อกำหนดตัวชี้วัดระดับผลลัพธ์และผลกระทบของการดำเนินงาน ยุทธศาสตร์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีหน้าที่ขับเคลื่อน และภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบ อาทิ ผู้ประกอบการ สมาคม หรือตัวแทนภาคเอกชน และนำเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดสำคัญในการติดตามและประเมินผล
- จัดทำความสัมพันธ์เชื่อมโยง หรือผนวกยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ กับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ผ่านการทบทวนแผนเพื่อความเป็นเอกภาพในการดำเนินยุทธศาสตร์
- สร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนระดับนโยบายกับคณะกรรมการระดับชาติอื่น และหน่วยงานที่ทำหน้าที่เลขานุการ เพื่อบูรณาการเป้าหมายและการขับเคลื่อน อาทิ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น
- ศึกษาและเสนอกลไกการขับเคลื่อนรายยุทธศาสตร์ โดยแบ่งเป็นแผนงาน แล้วกำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบที่ชัดเจน โดยอาจจะเป็นหน่วยงานในกระทรวง หรือนอกกระทรวงก็ได้ และให้อำศัยกลไกของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการมอบหมาย และต้องจัดให้เป็นผลงานของหน่วยงาน ที่ได้รับมอบหมายที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายด้วย
- ดำเนินการขับเคลื่อนในระดับปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ระดับโครงการ และสร้างสมดุลการขับเคลื่อนอย่างมีส่วนร่วม ทั้งในลักษณะแบบบนลงล่าง (Top-down) ผสมผสานกับข้อเสนอจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานผู้ขับเคลื่อนในลักษณะล่างขึ้นบน (Bottom-up) โดยสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการ
- จัดให้มีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในระดับคณะกรรมการระดับชาติ และการสื่อสารสาธารณะ โดยจัดให้มีการเสนอความก้าวหน้าของการดำเนินการทั้งในระดับผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบของยุทธศาสตร์และโครงการที่ดำเนินการ

2) เครื่องมือการติดตามและประเมินผล

จากการทบทวนดัชนีความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ พบว่าประเทศไทยยังขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สมบูรณ์ในการแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าด้านดิจิทัลของประเทศในหลายประเด็น ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการติดตามประเมินผลการดำเนินนโยบายด้านดิจิทัล ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเรื่องกระบวนการด้านข้อมูลเพื่อสนับสนุนการติดตามและประเมินผล โดยสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรสนับสนุนให้เกิดการดำเนินการปรับปรุงการจัดเก็บข้อมูลในตัวชี้วัดสำคัญ และการจัดทำศูนย์กลางของข้อมูลด้านความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศ เช่น การจัดทำ Thailand Digital Competitiveness Dashboard เป็นต้น

การติดตามและการประเมินผลจะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และไม่จำกัดเฉพาะเมื่อดำเนินการสำเร็จ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ ควรมีการพิจารณาทั้งในระดับแผนงาน และโครงการสำคัญ โดยการติดตาม (Monitor) ควรพิจารณาถึงปัจจัยนำเข้า (Input) การดำเนินงาน (Process) และผลผลิต (Output) เพื่อใช้ในการรายงาน และปรับแต่งแผนงานหรือแผนดำเนินโครงการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เนื่องจากการดำเนินการด้านดิจิทัล มีพลวัตการเปลี่ยนแปลงที่สูง ซึ่งการกำหนดกลยุทธ์ นโยบาย หากมีการเปลี่ยนแปลง ต้องสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในระยะสั้นได้ โดยยังดำรงเป้าหมายระยะยาวไว้ โดยการดำเนินการควรต้องมีการพิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้

- การเสนอผลความก้าวหน้าของยุทธศาสตร์ แผนงาน และโครงการสำคัญ รวมถึงตัวชี้วัดระดับผลลัพธ์และผลกระทบของการดำเนินงานยุทธศาสตร์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้คณะกรรมการรับทราบ
- ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงสำคัญ เช่น สภาพการณ์ด้านความสามารถในการแข่งขันเปลี่ยน เกิดปัจจัยภายนอกหรือแนวโน้มด้านดิจิทัลที่รุนแรง ก็อาจทำให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรมีการทบทวนประเด็นเหล่านี้อยู่เป็นระยะ และจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อให้คณะกรรมการมีทางเลือกเชิงนโยบายในการตัดสินใจว่าจะขับเคลื่อนต่อ หรือจะปรับปรุงแนวทางหรือกลไก หรือจะยุติการดำเนินงานในบางประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไปได้
- ควรมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติด้านการติดตามประเมินผล เช่น เกณฑ์ เครื่องมือในการใช้ อาทิ การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อประเมินความคุ้มค่าของโครงการ หรือมาตรการ โดยการเลือกใช้เครื่องมือจะต้องคำนึงถึงบริบทและระยะเวลาด้วย เนื่องจากบางมาตรการจะเกิดความล่าช้าในการสังเกตผลลัพธ์ ผลกระทบ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ

- กระบวนการการติดตามและประเมินผลควรยึดหลักธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วมกับภาคส่วน โดยให้ผู้ร่วมขับเคลื่อนทั้งภาครัฐเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน และควรจัดให้มีการสื่อสารสาธารณะในเรื่องความก้าวหน้าผลลัพธ์ และผลกระทบจากการดำเนินยุทธศาสตร์ เนื่องจากจะเป็นการสร้าง ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (Public accountability) ของหน่วยงานร่วมขับเคลื่อน

